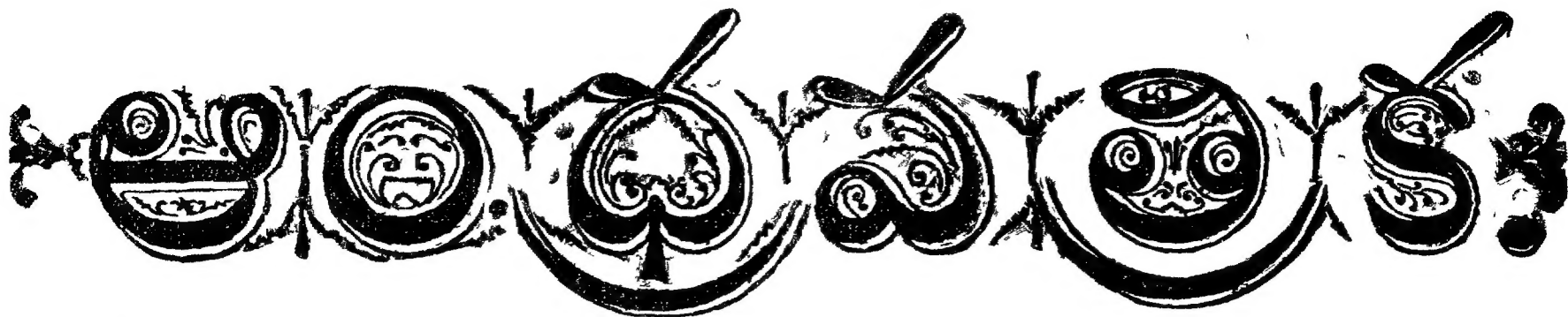

Register No. M. 1118?

Post Box No. 212.

వి డి ప త్రి క 1-3 0-1-6

Telephone No. 544.

310957 ప్ర తి ది న ము ప్ర క టిం వ (బ డు ను.

Vol. 11 { చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ నెవ్వెంబరు నెల 4-వ తేది గురువారము } No. 131
నంపుటము ౧౧ { శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, భాద్రపదమాస శుద్ధ పంచమి గి. } సంచిక ౧౩౧

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గాఢ గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిద

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల జాపును,
చర్మపు నొప్పుల జారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
వగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు సంజీవివంటిది

ఈ మందును తుదగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి చహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
విదేశములలో కూడా వాడుచున్నారు.

చక్కనిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 0-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది!
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుకెట్టివీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

కామినియానూనె

వెంట్రుక లేఅందము.

రాలిపోకుండ జాగ్రత్తపడుదు.

వెంట్రుకలు దువ్వినపుడు ఊడకమున్నే త్వరపడకపోయిన ఊడ మొదలుపెట్టి పూర్తిగా
పాడగును. అట్లుకాకుండ

నేడే కామియానూనెను వాడి సత్వరముగా శిరోజ
ముల గాపాడుకొనుదు. వెంట్రుకల కేబాడ్యమున్నను మాన్పి ఈ
దివ్యావధము వానిని మొత్తముగా పట్టువలె నెదుగునట్లుచేయును.
ఒకపరీక్షవల్ల మీరే తెలియగలదు. మీ శిరోజముల నతిసుభ్రవరచును.
బుడ్డివెల 1 రూపాయి. 3 బుడ్లఖరీదు రూ 2-10 0.

126

విషీచార్జీలు ప్రత్యేకము.

ఆటోదిల్ బహారు

(రిజిస్టరుచేయబడినది)

మీకు ఏనువాసన ద్రవ్యము లేక

అత్తరు కావలసియున్న

ఆటోదిల్ బహారుకు వ్రాయుదు.

1 అవున్సు బుడ్డి ధర రూ. 2-0-0 } మీ చేతిరుమాలునందు చుక్కలు వేసికొన్న పరిమళ
1 డ్రాం బుడ్డి 0-12-0 } మన్నిదిశలను వ్యాపించును.
1 డ్రాం బుడ్డి 0 8 0 }

పై కామినియానూనె, ఆటోదిల్ బహారు మందునరకులమ్ము పతిచోటను విక్రయింప
బడును. లేకున్న సోలుపజెల్లగు,

ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండ్ కెమికల్ కంపెనీ,

155 జమ్నామఠీదు, బొంబాయి అని వ్రాసిన బడయగలర.

ఇపీరియల్ సిసీమా హైరోడ్డు, తిరువళ్ళికేణి

30-8-24 తేది శనివారమునుండి 5-9-24 తేది శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రతిదినము 2 ఆటలు రాత్రి 9-80
శని, ఆదివారములో మధ్యాహ్నము 3-15 కూడ గలదు.

స కుక్ బాయి (1565)

(953) వెల్లింగుటన్ సిసీమా

30-8-24 శనివారమునుండి 5-9-24 శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రతిదినము 2 ఆటలు రాత్రి 9-80
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3-15 కూడ గలదు
2-వ వారము-8 భాగములు. యూనివర్సల్ గార్డియన్ సిరీయల్

“ది బీస్టు ఆఫ్ పారడైస్”

క్రూరమైన అడవివృగములు ధీరులైన విల్లియం డెస్మాండ్
& ఎలీస్ సెడ్జ్విక్ సాహసకృత్యములు చూడతగినవి.
న్యూసు, కామిక్ కూడ చూపబడును.

క్షౌమనివారణ సంఘము నాగరాపురం

శుద్ధఖద్దరుపంచలు, పోర్టులు, జేబురుమాళ్లు
తువాళ్లుదొరకును
ధ ర లు

36 పోర్టులు తువాళ్లు గజం 0 7 6
45 పోర్టులు, జేబురుమాళ్లు-డిబ్బో 0 10 6
48 అం పంచలు- గజం 0 12 0
50 అం పంచలు- గజం 0 12 6

100 రు పైమొత్తము కొనువారికి రైలుభర్తులు ముదగా
యివ్వబడును.

చిరునామా:— కొండివ ర్తి పున్నయ్య,
మేడం వెంకయ్య శెట్టిగారు, కర్నూలు.

విశాఖపట్నం జిల్లా బోర్డు

ప్రెసిడెంటువారు గారు రావుబహదూర్ సి. వి. యస్.

నరసింహారాజుగారు తమపదవికి రాజీనామా

ఈ రాజుగారు నాలుగు సం॥ కముల చెందుమాసములు గవర్న మెంటువారివలన నియమితులై ప్రెసిడెంటుపదవి నధిష్టించి బహుసమర్థతతోను, బహువ్యాయముగాను బోర్డు వ్యవహారములు చక్కగ పరిపాలించిరి. వీరు చట్టనిర్మాణభాగలో సభ్యులగుటచే ఆగారమునుబట్టి గవర్న మెంటువారు నియమించుకుండా ఎన్నికలవలన ఈరాజుగారిలో కాళివచ్చిన డి॥ బోర్డు ప్రెసిడెంటు పదవులు పూర్తిచేయవలసినదని కోరగా ప్రభుత్వమువారు అప్పట్లో తమయామోదమును వెల్లడించిరి. ఇట్టివిల కడప గుంటూరు మండలములలో కాళివచ్చినపుడు ప్రభుత్వమువారు ఆ ప్రెసిడెంటు పదవులు నియమించి తమ వాగ్దానము తప్పిపోవుటచే రాజుగారు ఈరాజీనామా ఇచ్చి యుండిరి. వీరి రాజీనామా ఈమండలములయొక్క ఆత్మగౌరవము బాగుగా నిలువజేట్టినదనియే చెప్పవచ్చును. ఇట్టి యుదారభావమును వెల్లడించిన శ్రీరాజుగారికి జగదీశ్వరుడు తోడయి వారియుద్దేశము సఫలము చేయుగాక.

చోడవరం, } వేపా భీమకంకరం.
1.9.24.

దంతశుభ్రాల వారి

తెల సీసా 1-కి 0.8-0. చి. పి. సహా 0.14-0.

దంతశుభ్రాలకు శైత్యము, రసపట్టు, పుష్పిపన్నులు, కల్లిన కడివిన దంతములు మొదలగునవి కారణములు. నొప్పిగల చోట దూదిని మయలో తడిసి పెట్టిన నొప్పి మెటనే పోవును. అన్యుతాంజనం డిపో మదరాసు - బొంబాయి.

BORAX - LEMON SOAP.

బోరక్సు నిమ్మనబ్బు

కఠినమైన మృదుత్వము, చల్లదనమునిచ్చును. మువాసగలదు.

10 కులముల బిళ్ల 1 కి ఖరీదు 0.2-0

30 కులముల బిళ్ల 1 కి ఖరీదు 0.5-6

1 డజను 1.5-0, గ్రోసు 15.0-0

కర్పూరపు సబ్బు 0.2-0, కార్పాలికు 0 2-0

Agents Wanted. ఏజంట్లు కావలెను. (1548)

R. Venkatappiah, Proprietor.

కృష్ణాసబ్బుకంపెనీ, మచిలీపట్నం.

ఆయుర్వేద వైద్య సంగ్రహము

అన్ని వ్యాధులకును సులభముగా చికిత్సచేసికొన దగిన 600 యోగములు గల వైద్యగ్రంథము. 1-కి 1.4-0 చి. పి. ఆ 6

ఆయుర్వేదచరిత్ర:— వైద్య, ఆరోగ్య, కారీర, వస్తుగుణ, చికిత్స మొ॥ వ్రాయబడు వైద్యపుత్రిక. సం॥ చందా. రూ. 2.8-0. మాదిరి యుచితము. 2

పి. సి. ఏ అందు కో, పెరిదేపి, నెల్లూరుజిల్లా.

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (కుడి అణాలు)

తలనలభము! (పోస్టుభర్తలప్రత్యేకము) గుణమధికము!

కఠినములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగడి వైత్యకాలకీమాత్రలు దివ్యామృతము. అజీర్ణము, ఆరుచి, ఆపులీలలు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలహీనము, పిక్కిలు, పార్శ్వములు, కిరస్సు, శ్రద్ధ, అనులు, మొదలగునానియందు గలిగడి నొప్పిలను బోగొట్టి దేహమును మంచి యారోగ్యమునకు చేర్చును.

ఈ మాత్రలు మేహహత నొప్పిలను వెంటనే మాన్చును. యిందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధముగుటచేతను పరమహంస్క్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు. చిరువామా:— (1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

డా॥ ఆనిబెసెంటుగారి గోల్డెనుజూబిలీ

చెన్నై పురిపాలయత్సాహపూరితముగ స్వాగతము

గోక లేభవనమున బహిరంగసభ

డాక్టరు ఆనిబెసెంటుగారు, ఇంగ్లండునుండివచ్చినతరువాత స్వాగతమొసగుటకుగాను నిన్నటిసాయంత్రము గోక లేభవనమున జరిగిన గొప్ప బహిరంగసభ జయప్రదముగ జరిగెను. సి.పి. రామస్వామిఅయ్యరుగారు రగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. సభ నలకరించిన ప్రముఖులలో, వి. రామదాసుపంతులు, గా. పానుగల్లురాజు, గా. సర్ ఎ. పి. పాత్రో, ఎ. రంగనాథమొదలియారు, డి. బి. ఎల్. ఎ. గోవిందరావువయ్యరు, న్యాయమూర్తి వి. వి. శ్రీనివాసఅయ్యంగారు, డి. బి. భవానందంపిళ్లై, మేజరు గణపతిరావు, డాక్టరు జాన్ మత్తయి, డా. కజిన్న, విద్యాసాగరపాండా, ఎస్. సత్యమూర్తి, టి. ఆర్. తిరువేంగదాచారియరు మొదలగువారు గలరు.

అభ్యుత్పాద

బెసెంటుగారికి మొదట సంస్కృత, తమిళభాషలందు, స్వాగతపత్రము లర్పించబడెను. తరువాత, తెలంగాణుగారు, వేర్వేరుప్రదేశములనుండి, డాక్టరు బెసెంటుగారి నభినందించుచు వచ్చినతంతివారలను జదివినతరువాత నభ్యుత్పాద బెసెంటుగారికి స్వాగతమొసగుచు, భారతదేశమున కామె యొనర్చినసేవను ప్రశంసించిరి. లండనులో క్విన్నుహాలునందు ఇదివరకు జరిగిన సభకు రామ్మే మక్డొనాల్డుగారు బెసెంటుగారి నర్పించిన సేవను గురించి కావించిన ప్రశంసను, మరయొక సుప్రసిద్ధ లిబరలు పక్షసభ్యు డగు బెం టి ల కు గారు పై సభకు పంపి ప్రశంసా పూర్వక మగు సందేశమునుండి కొన్ని భాగములను జదివిరి. మొదట వార్తాపత్రికలు లిబరలుపక్షమున కనుకూలముగా వారల ప్రకటింపక వారి హక్కుల నిరూపించుచుండెననియు, ప్రస్తుత మాస్థితియంతయు మారుట కీమెయే కారణ మనియు బెంటిలకుగారు నుడివియుండిరి. బెసెంటుగారి యందు పాశ్చాత్యవాగ్ధికతయందును ప్రాచ్యవాగ్ధికతయందును గల, గుణములన్నియు మూర్తీభవించియున్నవి. ఇవి కార్మికపక్షమువారు ప్రస్తుత ఔన్నత్య స్థితికి రాకపూర్వము డాక్టరు బెసెంటుగారినిగురించి నుడివిన వాక్యములు 5 సంవత్సరములుగా, ప్రజాసేవతత్పరురాలై యున్న యామెయెడల మన కెట్టి గౌరవభావము గలదో, ఆమెకు స్వాగత మొసగుట కేవలదీ ఈసభకు, ఈరాష్ట్రములోని వివిధపక్షములవారందరును గూడ హజరై పాల్గొనుచున్న విషయమే జెప్పుచున్నది. ఆమె ఇదివరకు మన కొనర్చిన సేవకు కృతజ్ఞతతో మాత్రమే మన మిప్పుడు స్వాగతమొసగుచుండుట లేదు. ముందుగూడ ఇంకను అధికముగ నామె సేవనొనర్చునను నుద్దేశముతో స్వాగత మొసగుచున్నాము. రాజకీయములందు గాని మరి ఇతరవిషయములందుగాని, కొలదికాలముమాత్రము, గొప్ప యుత్సాహముతో పనిజేయుచుండువిషయము ఆరుదు గాదు. అందు మన మెక్కువ యుత్సాహవేషులము. ఇట్టి యుత్సాహమునకు తోడు, ఆదర్శమునందుటకు ప్రతిదినమును కార్యతత్పరతయందుట తరుచుగాదు. కాని ఆమె, అట్టి సంపూర్ణోత్సాహముతోనే, రాత్రింబవళ్లు ఆనవరతదీక్షతో పనిజేయుచుండును. ఈదేశమున యుత్సాహమును రగుల్కొల్పిన దామెయే. ఒక యుద్ధమును తరుచుగా మార్చిమార్చి వేర్వేరురూపములుగా ప్రజలకు గనబరచినగాని వారు, మాతనోత్సాహముతో పని జేయరు.

ఇట్టివిధానముతోనే, ఆమెయొక్క సూత్రముల ప్రజారంజకములుగ నొనర్చుట కామె పాటుపడెను. రాజకీయములందు శత్రువులను మిత్రులను సంపాదించుట చాలతేలిక. కాని తేలికపనికొరకు శత్రుత్వమును మరచిపోయి సోదరభావముతో నుండగలగుణము ప్రతివారికిని నుండదు. ఈగుణము ఈమెకు స్వభావసిద్ధము. ఈగుణమును మనలో చాలమంది అనుకరింపదగినది. ముద్రాసుపురములోనివారికి, ఆమెయొనర్చిన సహాకార్యములు చాలవరకు దెలియును. ఆమె మరుసటిదినమునుగురించిన చింతనలేకుండ, తన ఆదాయమునంతను ప్రజాహితకార్యములకు వెచ్చించుచు, తనయొక్క యాదర్శములను ప్రజలకందరకును బోధింపవలెననుపట్టుటతో, ప్రతిదినమును అమితసత్వముమీద న్యూఇండియా పత్రికను నడపుచున్నది. ఈ గోక లేభవనమును, తనవ్యవస్థయముపైనే, స్వంతకృషిముతో నిర్మించి ప్రజల కొసగెను.

ఈదేశమునందలి ప్రస్తుత బాలభటోద్యమమును ప్రారంభించినది ఈమెయే. జాతీయవిద్యాప్రచార మంతయు నొనర్చుచున్న పని, అడయారుపాఠశాలలందు గాన్పించనగును. తరువాత నభ్యుత్పాద, సోజీనీదేవిగారు బెసెంటుగారిగుణముల ప్రశంసించుచు రచించిన ఒక పద్యమును జదువుచు ముగించిరి.

సదాశివయ్యరుగారిపతి బెసెంటుగారిసేవను ప్రశంసించుచు తమిళమున నుపన్యసించిరి.

గా. సర్ ఎ. పి. పాత్రోగారు

ఇట్టిసమయమున, డాక్టరు బెసెంటుగారింతెవరకును, భారతదేశమున నూతనవిశాసముకొరకు గావించిన అద్భుత మగు పనిని గురించి దీర్ఘముగవివరించుట నవసరము. బెసెంటుగారిని గురించి అభ్యుత్పాద నుడివిన వాక్యములతో నేను పూర్తిగ నేకీభవించుచున్నాను. గత 50 వత్సరములందును ఆమె యొనర్చుచున్న ప్రజాహిత కార్యములకును, ఈయొక్క రాష్ట్రముననే గాక, మన మాతృదేశమునం దన్నిప్రాంతములందును ఆమె సాగించుచున్న సదుద్యమాలయెడలను నాకు గల భక్తిని గౌరవమును వెల్లడించుట కిచ్చటికి వచ్చితిని.

గారి అమ్మగారు

తరువాత, గారిఅమ్మగారు మాటలాడుచు, ఈదేశమునందు జాతీయోద్యమ ప్రారంభమునకు బెసెంటుగారే కారణమనియు, భారతీయులు ఆత్మగౌరవమును గోల్పోయి యున్న సమయమున నీదేశమునకు వచ్చి ప్రజలందు ఆత్మవిశ్వాసమును ఆత్మగౌరవమును వ్యాపింపజేసె ననియు నుడివెను. పాశ్చాత్యదేశములనుండి వచ్చిన నూతనపద్ధతులను, అనేకతాబ్దములుగా నీదేశమున నవలంబించబడుచున్న పద్ధతులలో సమ్మిళిత మొనర్చి, దేశీయాభివృద్ధి కనుకూలమును విధమున నుపయోగించుట కీమె ప్రయత్నించెను. భారతీయులందరును, పాశ్చాత్య వాగధికతచే సమ్మోహితులై తమ మతమును, ఆధ్యాత్మికవిద్యను, మరచిపోయి, తప్పు మార్గమునుబట్టి పోవుచున్న సమయమున నీమె భారతదేశమునకు వచ్చి భారతీయులకు వారి ప్రాచీన మతము యొక్క యాన్నత్యమును, బ్రహ్మజ్ఞానమును బోధించి సరియగు మార్గమున బెట్టి వారియందాత్మవిశ్వాసమును దగల్కొల్పెను. ఈమె భారతీయ నుద్ధరించుటకు గావించినపనికి భారతీయ శ్రీలంకరును కాశ్యోతముగ కృతజ్ఞులైయుందురు. ప్రజాహితోద్యమములందు ప్రవేశించినప్పటినుండియు నీమె శ్రీల హక్కులలోను సరిసమానత్వముకొరకును పోరాడుచుండెను. ఈప్రయత్నమువలననే శ్రీలంకయులు శ్రీలవిద్యాభివృద్ధి శ్రీలు స్థానికసంఘములందును ఇతరసంస్థాపనలందును పాల్గొనుస్థితికి వచ్చుట కలిగెను.

సత్యమూర్తిగారు స్వరాజ్యపక్షము తరపున బెసెంటుగారికి స్వాగతమొసగిరి. రాజకీయములందు శత్రువుల నొనర్చుకొనుట సులభము. అట్టిస్థితియందు ఒకరి స్వభావము ప్రశంసించుటకు గలుగు నవకాళిములు చాల ఆరుదు. అట్టి దినములలో నిది యొకటి. పరమపవిత్రముగు మనమాతృదేశముకొర కీమె యొనర్చినసేవ నంతను అంగీకరించి కృతజ్ఞతను దెలుపుటయందు ఇచ్చటజేరిన అందరతోను సేవ గూడ గలియుచున్నాను. సామాన్యముగ భారతీయులు వయస్సును గౌరవించెదరు. అందులో నావయస్సు అనవరత స్వాగ్ధ్యోగముతోడను ప్రజాసేవతోడను గూడియున్నప్పు డింకను జెప్పవలసినదేమి? వేర్వేరు కేంద్ర కేంద్రీకరించి ఆవర్ణముకొర కొకమార్గమున నడుప గల శక్తి బెసెంటు గారివలె నీదేశమున మరెవ్వరికి ని లేదు. మేము భారతీయులమని చెప్పుకొనుటకు సిగ్గుపడినసమయ మొకప్పుడు గలదు. ఆస్థితిని తొలగించి ప్రతిభారతీయుడును ఆత్మగౌరవపూరితునినర్చుటకు నీవొనర్చిన కార్యమును మరచాలము. హోంరూలు యుద్ధమును ప్రారంభించి, మూడునెలలలో ఇంటర్మి మెంటునుండి మిమ్ము వదలునట్లు ప్రభుత్వమువారిని బలవంతపెట్టగల యంతటి శక్తివంతముగ నొనర్చితివి. ముద్రజాశాసనమును రద్దుజేయుచుటకు మీరొనర్చిన గొప్పపోరాటమును మరపురాదు. తాను నమ్మినసిద్ధాంతముకొరకు పోరాడుటయందు, బెసెంటుగారి ధైర్యము ప్రతిమానము. ప్రజాభిప్రాయమును గాలి ఎటువీచిననటునడచుట తేలిక. ప్రభుత్వమును నిరంకుశాధికారవర్ధమును బలపరుచుచుండుట మరింత సులభము. కాని, ప్రజాభిప్రాయమునకు ప్రతిహేళముగ, తాను నమ్మినసిద్ధాంతముకొరకు పనిజేయుట చాల కష్టసాధ్యము. బెసెంటుగారి భావికర్తవ్యమునుగురించి కొందరు ప్రశంగించిరి. ఆమెబొంబాయిలో అస్సానీయే బెడు ప్రెస్సు ప్రతినిధితో ప్రశంగించుచు, భారతస్వతంత్రరాష్ట్రముకూటమిచట్టమును, భారతీయులు తయారుజేయవలె ననియు,

గంజాం మండల సభలు

6, 7, 8 తేదీలుందు కల్కింగపట్నమున జరుగును

ఆంధ్రనాయకు లభ్యత వహించెదరు

దాని నొకవరకు బ్రిటిషు ప్రభుత్వములో పోరాటమును సాగింపవలె ననియు నుడివెను. ఈ భావములతో హృదయపూర్వకముగ నేజీభవించెదను. కాని ఆమెనొక్క ప్రశ్నను మాత్ర మడుగ దలచిరి. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు, మనకోర్కెల నిరాకరించెదరనుకొనుదు. అప్పుడు భారత ప్రజాభిప్రాయమునకు వారిని లొంగునటు లొనర్చుట కవలంబింపవలసినచర్య యేమి? మనము చేతులముడుచుకొని యూరకహర్షానవలసినదేనా? బెసెంటు గారి సీసమునకు ప్రత్యుత్తరము గనుగొనుటకు ప్రయత్నించువో నీపని చాల సులభముగను.

తరువాత, దక్షిణ ఇండియా కన్వెన్షను కల్బులతరపున ను, యువకుల సంఘముల తరపునను ఆయా సంఘముల ప్రతినిధులు బెసెంటుగారికి స్వాగతమునగుచు నుపన్వసించిరి.

డా. జాన్ ముత్తయిగారు

ఇంత దీర్ఘ కాలము, డాక్టరు బెసెంటుగారు ప్రజల హృదయముల నాకర్షించు శక్తిని గురించి నుడివి, ఆమె భారతదేశమున కొనర్చుచున్న సేవ సకాలమైనదగుటచే చాల విలువగలది యని నుడివెను. రాజకీయములందు, ఒక పక్షమునగాని జాతీయం దుగాని ఆన్యోన్యకలహములు జనించుటచే గలుగు నష్ట మపారము. ప్రస్తుతము భారతదేశ మట్టి అపాయమునకు గురియగు విపత్తు తలపింపబడినది. వెనుక నొకమారు దేశ మిట్టిస్థితియందే యున్నప్పుడు బెసెంటుగారు వికల్పము నెలకొల్పి జాతీయోద్యమమును నిరవిచ్ఛిన్నముగ సాగించుటకు దోడ్పడెను. విదేశమునుండిచ్చి భారతదేశముకొరకు పాటుపడినవారిలో కెల్ల బెసెంటుగారు రగ్గగణ్యులు.

డాక్టరు క జి స్వ గారు ప న్య సిం పు య, బె సెం టు గారు, తన పట్టు దల యే సా గ వలెనను స్వభావముగలదని కొందరెంచుచుండిరియని ఆమెతో నెక్కువపరిచయము లేకపోవుటయే ఇట్టి పారభాష అభిప్రాయమునకు గారణమనియు నుడివెరి. వాకు బెసెంటుగారి పరిచయము గలుగువరకు స్వాతంత్ర్యమున నెట్టిదో యెరుగను. ఆమె ఇద్దకు వచ్చినతరువాతనే స్వతంత్రత, ననుభవించుచుంటిని. ఆమె ఎట్టి ప్రతిభలాపేక్ష లేకుండ తన సర్వస్వమును ఈదేశము కొరకును మానవకోటికొరకును ధారపోసెను. కొంతకాలము తరువాత నామె రీ.ఆకాశమున సత్కత్రమువలె నిర్భయకాంతులతో ప్రకాశింపగలదు.

డా. బెసెంటుగారు

తరువాత డాక్టరు ఆనీబెసెంటుగారు, ప్రత్యుత్తర మొసగుచు నిట్లు నుడివెరి:

50 వత్సరముల ప్రజాసేవ యొనర్చినతరువాత నన్నభి నందించుటకు మిరందరిచ్చట సమాజేతమైన నన్ను గురించి నుడివిన ప్రేమపూరితవాక్యములకు ఎంత కృతజ్ఞతతో నుండినో వేరుగ జెప్పనవసరములేదు. 1874సం॥న నేను ప్రథమమున ప్రజాహిత జీవితమునందు మొదటికి రెండువత్సరములలో మాత్రమే నేను "హిందూదేశమునకు స్వాతంత్ర్యము నొసగవలెను" అను చిన్న గ్రంథమును వ్రాసితిని. ఆదియే నా ప్రథమగ్రంథము. ఇంతవరకు ను నుపన్వసించినవా రొక్కవిషయమును గురించి మరచి పోయిరి. ప్రతి పోరాటము నందును నా కెంత యో సహాయము నొనర్చి, వేడి నంతను భరించెడి సహాయు లనేకులును, ప్రతిహతపక్షమున పని జేసెడివారును చాలమంది అనంతకాలమునందు లీనమైపోయిరి. చాలమంది విడిపోవుచున్నారు, చాలమంది క్రొత్తవారసహాయ మొనర్చుటకు వచ్చుచున్నారు. ఇంతవరకొనర్చినపనియంతయు యొక్కరిపేరునకే జేందవలసినది గాదు. అనేకమంది ఆ పని కొరకు పాటుపడిరి.

నేను స్వార్థత్యాగమొనర్చితిని చెప్పబడెను. తాను చాల ప్రేమించు అదర్శములకొరకును, సిద్ధాంతములకొరకును పాటుపడుట స్వార్థత్యాగమగునా? నాసహజభావమునుగురించి చాల జెప్పబడెను. మనమందరము నొక్కవైతస్యముయొక్కరేబువుము. మనమందరము సోదరులము. అట్టితరి ఒకరిపైనొకరి కసహనముండవలసినపని యేమి? ఒకరికొకవిషయమును జూచి చెప్పచుండగా, మరియొకరు మరియొక విషయమును జూచి దానినిగురించి మాటలాడుచుండును.

తాత్కాలికముగ మీరు నన్ను ప్రేమించినను ధూషించినను, మీరు భారతీయులగుటచే నేను మిమ్ము ప్రేమించుచునే యుండును. మనయాదర్శములందు మార్గములు వేరైననంతమాత్రమున నేమి? అదర్శములు ఒక జేయగలవరకు నెట్టి భేదమును నుండజాలదు. మేము ఇంగ్లండునందు పవ్యాసముల నొసగినప్పుడు ఒక్క విషయమునుగురించి మాత్రమే యుపన్వసించితిమి. అది స్వరాజ్యము. స్వరాజ్యమును పొందుటకు భారతీయులు కృతనిశ్చయై యున్నారని అచ్చటవ్యథముగ చెలిపితిమి. నేను "మేము" అని యుపన్వ్యాసములందు నుడివినపుడు నేను భారతదేశీయురాలుగ పరిగణించుకొంటిని ఆంగ్లపత్రికలు ఆక్షేపించెను. ఆంగ్లదేశమున, భారతీయులు కోర్కెలయందు ఏకభావముతో నున్నారని నమ్మించుట కష్టమయ్యెను. మనమిచ్చట స్వల్పవిషయముపై పోరాడుచుండరాదు. మనమందర మొకే అదర్శముపై పునకు నడచుచున్నంతవరకు ఆన్యోన్యవివాదములను వీడవలెను. అందరము నొకేకార్యక్రమము నేర్పరుచుచునమాత్రమే దేశమునకు, ప్రపంచరాష్ట్రములందు గౌరవముగౌరవానుకొరకు పోరాడవలెను.

బ్రిటిషువారు న్యాయమునవాదన నంగీకరించు స్వభావముగలవారు. భారతదేశమునుగురించి నిజముగ విషయములను వారికెరిగించువో వారు భారతీయులకోర్కెల తప్పక మన్నించెదరు. భారతీయవ్యవహారములగురించి వారుగాఢముగ నజ్ఞానమున మునిగియున్నారు. అచ్చటిపత్రికలు, అందు భారతదేశవార్తల నెక్కువగ ప్రకటించు "మార్నింగ్ పోస్టుపత్రిక" ప్రతిదినమును, భారతదేశమున నేవో కొట్లాటలు, అల్లరులు, మత కలహములు జరుగుచున్నట్లు ప్రకటించుచుండును.

ఇట్టి కలహము లాంగ్ల దేశమున ప్రతిదిన మెన్నియో జరుగుచుండును. కాని బ్రిటిషుపత్రిక లిట్లు, రంగులుపూసి వార్తల ప్రకటించుచుండుటవలన, భారతదేశమును చేయివదలినవో నాశనమైపోవునని బ్రిటిషుప్రజలు తలంచుచుండురు. అందుచే నిట్టియజ్ఞానమును పోగొట్టుటకుగాను, బ్రిటిషుదేశమునకు వెళ్లు ప్రతిభారతీయుడును, ఈదేశవ్యవహారముల గురించి నిజముగ విషయము వారికిఁబెలుపుటకు ప్రయత్నించుచుండవలెను. వారు మీరుచెప్పుదానిని వినుటకు సంసిద్ధముగనున్నారు. అచ్చట మేనుండరమునుగూడ గలసి, భారతదేశము స్వరాజ్యముతప్ప అంతుకంటె తక్కువయేమియు అంగీకరింపదని స్పష్టముగ చెలిపితిమి.

మనము స్వల్పవిషయములలో మనలోమనము సమాధానము తుదుర్చుకొనుటకు శాంతిముతోచర్చించుకొని పరిష్కరించుకొన లేకపోవుట మనమాత్రమేకమునకు కళంక మగును. అంతమాత్రము నిగ్రహము మనకుండవలెను.

కరతాళవ్యములు చెలరేగ, బెసెంటుగారు పుష్పమాలాలంకృతులుగ నొనర్చబడిరి. తరువాత బి.ఎ. ఎల్.ఎ.గోవిందరావునయ్యగారు రథ్యక్షునకు కృతజ్ఞతాపదనముల నొసగుటతో సభ ముగిసెను.

ఆంధ్రసాంస్వత పరీక్షలు

సవరణ

గతనెల 26 వ తేదీని ప్రైవేట్ క్రింద బ్రమరించినలేఖలో 'మాసాంతరములోపల' అనునది 'మాసాంతములోపల' అని యుండవలెను. 'సర్వస్వామ్యసంకలితాధికారము' అని యుండవలెను.

మొదటిపరీక్షలో నుత్తీర్ణులైనవారిపేరును ఆంధ్రపత్రికలో నవంబరు 10 వ తేదీని ప్రచురింపబడునని పత్రికాముఖమున నిదనరలోబ్రమరించియుంటిమి. విననుబ్రతిదినముఁజుత్తీర్ణులైనవారిపేరును బెలుపుదు' అని ఎందరో జాబులువ్రాయుచున్నారు. అందఱకు నుత్తరమిచ్చుట కష్టపాధ్య మనియెంచి పత్రికకు వ్రాయుచున్నాను. 1924 నవంబరు 10 వ తేదీ జుత్తీర్ణులైనవారిపేరు పత్రికాముఖమున బ్రమరించెదము.

ఆంధ్రసాంస్వత సలహా ప్రకాశ ముత్తీర్ణులైనవారి ఛాయా పటమును ఆంధ్రపత్రికసంపత్కరాదిసంచికకు పంపించెదము.

వీ. కే. ముని, కార్యదర్శి.

పండిత స్వామి శ్రీనివాసయ్యంగారి జ్ఞాపకాలయమును గురించి మదరాసు ప్రభుత్వ ప్రధానమంత్రియగు ది. ఆనరబుల్ పానుగల్లు రాజాగారి అభిప్రాయము:-

నేను పండిత స్వామి శ్రీనివాసయ్యంగారి జ్ఞాపకాలయమును సందర్శించితి నని చెప్పట కెంతయు సంతసించుచున్నాడను.

అతిమూలము, దుర్బలత్వముమున్నగువ్యాధులకు పండితస్వామిగారు చేసిన చికిత్సలు చాల గుణము లిచ్చునట్లు వాకబువలన నాకు తెలిసినది.

నేను చాలమంది రోగులను చూచితిని. వారందరు పండితుని చికిత్సవలన తమవ్యాధులనుండి విముక్తులమైతిమని ఒప్పకొనిరి.

నేను మరికొంతమంది రోగులను విచారించగా స్వామిగారు చికిత్స చేసిన పిమ్మట మరల మూత్రములను పరిశీలింపగా వానియందు తీవ్రపదార్థములు జాడలేమియు కనబడలేదని చెప్పిరి.

ఇటుల స్వామిగారిచే పూర్తిగా కుదుర్చబడిన వారిని వైద్యశాస్త్ర పండితులు (సైంటిఫిక్ మెన్) బాగుగ పరీక్షించవలె నని కోరెదను.

పండితస్వామిగారికి యెల్లపుడును జయము కలుగుగాక యని కోరుచున్నాడను.

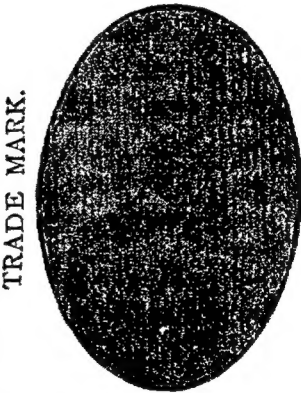
పి. రామారాయణంగారు

హైదరాబాద్, పూనమల్లిరోడ్డు.

కీల్ పాకు, మద్రాసు.

ముప్పనసోమరాజు అండు వీరాజు.

వెద్దాపురము పోట్టు.

విజ్ఞాపన

స్వదేశము

1918 సంవత్సరం నుంచి మేము మనదేశము నపండించుచున్న పట్టుతో మాఫ్యాట్రీలోనే వడుకుట, నేయట, రంగులుచేయుట మున్నగుపనులను వివిధరకముల

పత్త్రములపనులరంగులతో చిత్రనిచిత్రమైన జీసీసాదా అంచులు కమ్ములతోను తయారుచేయించి విక్రమలకు తదితరులకు విక్రయించుచుంటిమి. కాకినాడలో జరిగిన తీవ్ర అభిలభారత కాంగ్రెసువస్త్రప్రదర్శనమున మాబట్టలను ప్రదర్శించినటులను అవిదేశములోని పట్టుపత్త్రములు అన్నిటిలోను ఎక్కువనాణ్యమైనవిగా అందరకు తెలిసేయున్నది. ప్రదర్శనమునుగురించి వ్రాయుచు మాబట్టలనుగురించి పీయూ.కాంతిభూషణ గారు అమృత బజారు పత్రికయందు ఇట్లు వ్రాసిరి:

".... ఇతర కాంగ్రెసుసభ్యులు వారున్న మరొకర ప్రజలకుడ అన్నిరకములభద్రరన్నా ప్రదర్శించిరి. ఇకనుఎందఱో కలరు, అందరిని ఇచ్చట ఏకరువుపెట్టుటకు వీలులేదు. పట్టుత్త్రములు అనేకరకములు ప్రదర్శింపబడినవి. వెద్దాపురం కర్తవ్యమువస్త్రసోమరాజు వీరాజుగార్లు పట్టుక తీర్చియములును ధోరతులును వర్తుగుడ్డలును కోటుగుడ్డలును తలగుడ్డలును చీరలును మున్నగురకములు ప్రదర్శించిరి. బెంగళూరు అస్సామువారు వూడ ప్రదర్శించిరి"

పట్టుపత్త్రములనుగురించి వ్రాయుటలో మాకంపెనీయు క్కె. ఆదెన్నును రకములను విపులముగా వ్రాయుటవలన దేశము స్వదేశము పరిశ్రమలలో మాప్రాముఖ్యమును గ్రహించి స్వదేశీ సభ్యుని పరచెదరుగాక. చెన్న పురిరాజధానిలో ప్రతిపట్టణము నందును మాబట్టలు దొరకును.

కొందరువర్తకులు తయారుచేయుచున్న రకములలోనే నాణ్యము తక్కువఅయిన బట్టలనువిక్రయించి మారకములని తొనపుచ్చుచున్నారగాన అందరియొక్క జాగ్రత్తకొరకు మాప్రతి బట్టయందు వుండేమాట్రేడ్ మార్కును ఇందున ప్రచురించితిమి.

గాంధీమహాత్ముని ఉద్దేశ మున కర్తవ్యమేమి?

అనంతపురం జిల్లా మేజిస్ట్రేటు కోర్టులో అనంతపురం ప్రజలు

ఒక ప్రేక్షకుడు డిల్లీ వ్రాయుచున్నాడు:—ఆగస్టు 20 వ తేదీని అనంతపురం జిల్లా మేజిస్ట్రేటు కోర్టులో నొకయొక్క కర్ర గ్రామచారము జరిగెను. ఆగ్రహమున చాలమంది న్యాయవాదులును ప్రేక్షకులునుండి. గుత్తెత్తలూకాచింతల చెరువు గ్రామములో బంధిపోతు అల్లరి ఒకటి ఫిబ్రవరి 10 వ తేదీ ఆదివారమునాడు జరిగినట్లు ఒక కేసు వచ్చెను. కోర్టులో అనవసరముగా గాంధీమహాత్ముని పేరు ప్రధానముగా నున్నట్లు ముందు ఆసలుకేసు విషయములు కొంత దెలుపవలసి యుండును. పెద్దవడుగూరు గ్రామకాపురమునుండి పేరుగల మోతుబరి రైతు కే.చిన్నారప్ప రెడ్డి యనునాతిడు గాంధీమహాత్మునియందు భక్తివిశ్వాసముగలవాడు రీతి ముద్దాయిలలో నొకడై యుండెను.

జిల్లా మేజిస్ట్రేటు ప్రాసిక్యూటరునందే పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు హిందూపూరు నారాయణరావు గారిని కేసునడుపుమని కోరిరి. పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు లక్ష్మీనారాయణరావు గారును మరియొకరును సహాయముచేసిరి. ముద్దాయిపక్షమున బల్లారి పి. శివ పుగారును పి. కేశవస్వామిగారును మరియొకరును నాదించుచుండిరి.

ముద్దాయిలతో ప్రసాధులు క్రీ. ప్రా. కోర్టు 208 నెన్సిక్రింద విచారింపబడుచుండిరి. మొదటిముద్దాయియగు చిన్నారప్పరెడ్డి గుత్తియండి ఫిబ్రవరి 9 వ తేదీ సాయంత్రము తన గ్రామమునకుపోయి మరునాడు 10 వ తేదీని పెద్దవడుగూరు పోయి అచట యితరపక్షములతో బాటు గాంధీమహాత్ముని విడుదల జేసినందులకును, ఆరోగ్యముతల్లలో జేహరవలెననియమేళమును భజనమును ఉత్సవమును ఊరిలో పెద్దలు ఒడులలో నిల్వలు జేయునట్లు యేర్పాటు జేసినట్లు సాక్ష్యము దెలుపబడెను. ఈ ఊరేగింపులగుర్చి సాక్ష్యము నిచ్చినవాడిలో నొకరగు గ్రామమునకు సదాశివరెడ్డి ఆయనగూడ ఊరేగింపులో జేరినట్లును యితరులతో బాటు గుళ్లలో ప్రార్థనలు జరిపినట్లును చెల్లెను.

క్రానుపరీక్ష

పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు హిందూపూరు నారాయణరావు గారంతలు యీ క్రిందివిధముగ క్రానుపరీక్ష జేసిరి:

ప్ర:—నీవు పెద్దవడుగూరు గ్రామమునకుపోవా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అసహాయోద్యమము గాంధీగారితో సంబంధించి నదిగాదా, ప్రభుత్వమువారు రంధులకు విరుద్ధముగ లేరా?

ఉ:—ప్రభుత్వమువారు మంచి సంగీకరించి చెడునుత్రోసివేసెదరు.

ప్ర:—అది నాప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరముగాదు. అసహాయోద్యమమును ప్రభుత్వమువారు రంగీకరింపలేదని నీకు తెలియదా?

కోర్టువారు:—ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరమిందు. నీకు అసహాయోద్యమమును యేమియో తెలియదా?

కేశవస్వామిగారు:—ఈ ప్రశ్న నడుగుటలో నుద్దేశ్యమేమి? సాక్షిదానికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. దానిని రికార్డు జేయవచ్చును.

పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు:—అది నాప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరముగాదు. సాక్షి ప్రభుత్వ సేవకుడుగలవలన ఊరేగింపులో జేరగూడదని నేను ద్రువపరచ గోరుచున్నాను.

కేశవస్వామిగారు:—అసా! ఎంత ఘోరరాజభక్తి!

ప్ర:—అసహాయోద్యమమున నేమి.

కేశవస్వామిగారు:—అసహాయోద్యమ మనసేమియో ఇంగ్లీషుచదువుకొన్నవారై నను సరిగా నిర్వచింపజాలరు. విద్యా సంపన్నులగు పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు గారే యీ వచనమును నిర్వచించెదరా? పాపము యేమి తెలియని గ్రామమునకును బయలుదేరుదుకు?

కోర్టువారు:—సాక్షి యీ ప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరమియ్యగలడు. ప్రభుత్వ సేవకుడుగలవలన అది తప్పని తెలిసికొనియుండవలెను. (సాక్షి నిజాచి) చెప్పవయ్యా, మనిషి యేమిచెప్పెదవు?

కేశవస్వామిగారు:—ఆయన యిదికరకే ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. మేమెవరముగూడ ఆ ప్రశ్నకు సరిగా ప్రత్యుత్తరమియ్యగలమని చలంపజాలము. అసహాయోద్యమము నిజముగా బ్రతి

ప్రభుత్వమునకు వైరుధ్యముగనున్నదని నమ్ముచాలను. అది ప్రభుత్వముద్వేషానమునకు ప్రతికూలముగ నున్నది. అసహాయోద్యమము ప్రాసిక్యూటరుగారు ప్రభుత్వ సేవకుడు డగుటచేత తనరాజభక్తిని బాపగోరి కాబోలును.

కోర్టువారు:—పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు ప్రభుత్వ సేవకుడుగాదు.

కేశవస్వామిగారు:—ఎన్నికలకొరకు మాత్రము ప్రభుత్వమువారు డబ్బు నిచ్చెదరు. పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు గ్రామమునకును అసహాయోద్యమార్థ మేమని కష్టముగు ప్రశ్నలను జేసిపరీక్షించినందులకు నాకు విచారముగనున్నది.

కోర్టువారు:—ఆయన ప్రభుత్వ సేవకుడు. ఊరేగింపులో నేల జేరవని నేను విచారింపరా వందురా?

కేశవస్వామిగారు:—మీరు కలెక్టరు హోదాతో ఆయా శాఖలందు దీసికొనుచున్న నడుపవచ్చును. ఇప్పుడు మీరు జడ్జిగానుండి సాక్ష్యమును దీసికొనుచున్నారు. కాబట్టి సాక్షియేమి చెప్పినో దానిని మాత్రము తీసికొనెదరా?

పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు:—అనేకసారులు అసహాయోద్యమమును ప్రభుత్వము వారంగీకరించినయని యడిగిరి.

ఉ:—ప్రభుత్వమువారు రీయువ్యమమును అంగీకరించిరేదో నాకు తెలియదు.

ప్ర:—గాంధీ పన్నుల జెల్లింపవద్దనియు, కల్లుడుకాము యుండరాదనియు జెప్పినసంగతులు నీకు తెలియవా?

ఉ:—గాంధీ, మహాత్ముడు డనియు ఆయన ప్రభాతేను మనకై నేవజేయుచున్నాడనియు నాకు తెలియదు. ఇంద్రునియును మా గ్రామములోని భాండాగారములో 'ఆంధ్రప్రదేశ్'లో జరిపెదము.

కోర్టువారు:—గాంధీ, మహాత్ముడు గావచ్చును యేమైనా గావచ్చును. ఆయనను తెలుసుకు పంపిరి.

కేశవస్వామిగారు:—అట్లాగా, ప్రభుత్వమువారే ఆయనను విడుదలజేసిరి. అప్పుడు జరిగిన ఉత్సవములు ఆయనను విడుదలజేసినందులకేగాక ప్రభుత్వమువారు ఆయనను విడుదలజేసినందులకు ప్రస్తుతించుచునుగూడ నైయుండెను.

పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు:—ప్రభుత్వ సేవకులు ఆ సహాయోద్యమమునందు పాల్గొనకుండ నిషేధింపబడిననీకు తెలియదా?

సాక్షి:—నా బోటి ప్రభుత్వ సేవకులు ఊరేగింపులలో పాల్గొనరాదని నిషేధించినట్లు నాకు తెలియదు. ఆ విధమున వాకేమియును నుత్తరువు రాలేదు. నేను ఉత్సవములలో జేరగూడదని నిషేధించుచుగూడ నుత్తరువు లేకపోయెను.

ప్ర:—గాంధీ అసహాయోద్యమస్థాపకుడని నీకు తెలియదా?

ఉ:—గాంధీ ఆ ఉద్యమ స్థాపకుడేమో నాకు తెలియదు.

కేశవస్వామిగారు:—గ్రామమునకును మనవలె తూచాగా రాజభక్తితో నుండవలెనని మీరు తలంచెదరా?

ప్ర:—ఇటుల్సవము జరిపినట్లు నీవు ప్రై అధికారులకు వ్రాసితివా?

ఉ:—ఈ ఉత్సవములగుర్చి ప్రై అధికారులకు దెలుపలేదు.

కేశవస్వామిగారు:—ఈవిషయమై రిపోర్టుజేయుటకు యిదేమియును తిట్టుగాని నేరముగాని కాదు. ఈ ప్రశ్నలు చాల ఉత్సాహముగ నున్నవి. నేను గాంధీమహాత్ముని ఉద్దేశ్యము లన్నిటితో నేకీభవింపను. అయినను నేను ఆయనను ప్రేమించెదను. గౌరవించెదను. ఇంతేగాక ఆయనను విడుదలచేసిరిని యితరులతో బాటు సంతోషించితిని గూడాను.

కోర్టువారు:—గాంధీ, మహాత్ముడుగనా కాదాయనిగాదు యిప్పుడువచ్చిన ప్రశ్న. ఆయన అసహాయోద్యమము ప్రభుత్వ శత్రువును అవునా గాదాయనియే.

కేశవస్వామిగారు:—ఆయన శత్రువని నేనునమ్మును. బ్రిటిషు వలసరాజ్యముల స్వాతంత్ర్య మిదేకమున కీయవలెనని ఆయన ప్రభుత్వమువారిని గోరుచున్నాడు. ఆయన యింకను పన్నులు జెల్లింపవద్దని ప్రజలను గోరియుండలేదు. మద్యపాన మాయన కష్టములేదు.

పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు:—ప్రభుత్వమువారు రాయనను శత్రువుగా భావించిరి. ఈసంగతి గ్రామమునకును తెలియింపవలెను.

కేశవస్వామిగారు:—అది తప్పినయెడల అవిషయమున కోర్టువారు కేయము జేయజాలరు. ఆయన ఉత్సవము జరిగినట్లు నిచ్చినసాక్ష్యమునుమాత్రము రికార్డు జేయవలయును.

ఇదియైనపిదప యితరవిషయములగుర్చి క్రాను పరీక్ష జరిగెను.

మోలానా మహమ్మదాలీగారు

లాండునుగారితో సంభాషణ

ఆగస్టు నెలలో నాతో మాటాడగోరెదనని సిగ్గునుండి పెర్సెనులులాండునుగారు నాకు తింటివార్తపంపిరి. నేను ప్రత్యుత్తరమును పంపితిని. ఆయనవచ్చి మాటాడెను. నేను ప్రణామములన పగండియేయుంటిని. ఆసంభాషణను ప్రకటించునని ఆయన నాతో చెప్పలేదు. ఆయన నావలెనే పత్రికావిలేఖరిగాన ప్రకటించుటలో తప్పులేదుగాని ముందు నా కొక ప్రతిని పంపిన మర్యాదగా నుండియుండును. లండును డెయిలీ టెలిగ్రాఫుపత్రిక కతడేమివ్రాసెనో నేను చదువలేదు.

ఖిలాఫతును టర్కీదారతనమువారు రద్దుపరుచుట ఉత్తముశాస్త్రమును పారచేయుటయేగాదా? అని ఆయన అడిగెను. జోనుగాని ఖిలాఫతు పాశ్చాత్యులవారినుండి ఆత్మసంరక్షణము చేసికొనుటకు సాధకమగుకే ప్రయత్నమేగాని శత్రుసంహారసాధకము కాదని నేనంటిని. అందులకు కెమలుపాషా గారిస్వార్థపరత్వము కారణమైయుండదుగాని అట్లనుమానించుట కవకాశము లేకపోలేదుగాని తొందరపడి నే నట్లనుమానింపను.

భారత ప్రతినిధులు అంగోరాకు వెళ్ల గలిగినచో వారు మరల వచ్చి సంశయనివారణము చేయగలరని నే నంటిని.

టర్కీ ప్రభుత్వమువారు మతవిషయమున ఉపేక్ష బూనిరిని తలచుటకుగూడ నవకాశమున్నను నేనట్లుల ననజాలను గాని టర్కీ వారికి విజయము కలిగినపిమ్మట వారు పాశ్చాత్యుల పద్ధతులనే అనుసరింపసాగిరి. ఐనను నాకు నిరాశ కలుగదు అని నే నంటిని.

పిమ్మట నేను ఖిలాఫతు సంకల్పమును వివరించితిని. కెమలు పాషాగారు ఖిలాఫాగానుండ గోరినచో నేను కాదని నేను తెలిపినమాట నిజమేగాని "సద్భక్తుడు నాస్తికుని ప్రశంసించుట" అని సి. ఎం. గెటెలు పత్రిక వ్రాసినది. సరిగాదు. కెమలుపాషాగారు సంస్కృతగాని నాస్తికుడుగూడ. అట్లెల చూచినచో నేనును నాస్తికుడనే యగుదును. లేనిచో నేనెంత భక్తుడనో ఆయనయు నంతటి భక్తుడే అని నేనంటిని. బ్రిటిషు దేశమును గూర్చి నే నేమియును తెలుపలేదు. ఖిలాఫతును రద్దుపరుచుటలో బ్రిటిషువారికి సంబంధము లేదని నేను స్పష్టముగా తెలుప జాలను. వారు భేద తంత్రము నననమానులు. ప్యాసు పోర్టుల నిచ్చుటలో వారు లభ్యము చేయుచుండుట కలన నాకు సంశయ మధికమగుచున్నది. అని నేనంటిని. దేశాత్య వాకెంతమాత్రమును సమ్యక్ము కాదు. గాని దానినిగూర్చి నేనుహంతకులపై అగ్నివర్షమును కురియుటన పసరమని నేనంటిని. అట్లులైన నహింసాపక్షము చేరి నందులకు మీరుచింతించు చున్నారా అని లాండునుగారి రడిగిరి. అది సరిగాదు. నేను మహాపూర్వకముగనే అహింసా పక్షమున చేసితిని. నీతిధర్మములకుండ వధావిధానమున మాదేశమునకు చాల హాని కలుగును గాననే మాకీ సింహాపద్ధతి ఆత్మవసరము అనినే నంటిని అని మహమ్మదాలీగారు నుడిచిరి. (అ. ప్రె.)

రంగూనులో నుడిగాలి

ఇల్లుగూలుటచే 2 మరణించిరి

రంగూను, సెప్టెంబరు 2:—నిన్న సాయంకాలము పెద్ద నుడిగాలి బెట్టుటచే గవర్న మెంటు పడవ యొకటి మునిగిపోయినది. ఇంజనరూములోని కొక కెరటము కొట్టుకొని వచ్చుటచే పడవ తిరుగ బడినది. ప్రాణాపాయము మేమియు లేదు.

చెట్టు కొన్ని చేతలతో పెకలించుకొని బడవి. ఎలక్ట్రిక్ తీగలు తెగినవి. ఒక యిల్లు కూలుటచే యిరువురు మనుష్యులు చచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

ప్రాద్దుటూరు

డిప్టీ కమిషనరు కోర్టు

అ. నెం 444/1924

వాదులు:

కశమలపూటి పెద్ద వెంకటసుబ్బయ్య వర్మగారు. సా. ప్రాద్దుటూరు.

ప్రతివాది:

జొన్నలగడ్డ గురవయ్య సా. శెస్తువారం పేట తా. కంభం. లేనాదేవి లేఖ బాబు దు 102-0-0 ల కు దావా.

వాయిదా 8-9-1924

బి. రంగాచార్య, ప్రిడరు.

ఇం పీ రి య్ లు బ్యాంకు కేసు

అ ప్రావ రు క్రా ను ప రీక్ష

కోర్టులో నొనగవలసిన ట్రేజురీ మెంటు ప్రతి అప్రావరు వద్ద పట్టుకొనబడుట

పోలీసువారు సాక్ష్యమును సాతము చెప్పిరనువాదన

(హైకోర్టు నెవన్సు)

ఈదినమున హైకోర్టు నెవన్సునందు న్యాయమూర్తి బి. గారి యొడుగుబడియందు బ్యాంకు కేసు విచారణయందు న్యాయ జేంట్లు గ్రాంటు గారు అప్రావరు సాక్ష్యమును పరీక్షించుటను ముగించెను. తరువాత చాదరి గారు సాక్షినిక్రానుపరీక్ష ప్రారంభించిరి.

ఓవరు డ్రాఫ్టులు

ఈదినమున కేసు ప్రారంభమైనప్పుడు చాదరి గారు తమ కింకను ఓవరు డ్రాఫ్టులను గురించిన వివరములు చెప్పి పరీక్షించుటకు బ్యాంకు కేసు లు ద్వారా పూర్వముగ ముద్దాయిలకు భంగముగలిగింపవలెన నుద్దేశముతో నిట్లు వివరములు నిరూపించుచుండిరినియు నుడువు ముద్దాయిల తరపున ఈ క్రింది పిటిషనును దాఖలు చేసిరి.

“ఇందులో జరిపిన పబ్లికేషన్ పేర్లగుల ఖాతాదారుల తక్కువగు ఓవరు డ్రాఫ్టులను కలుపుకొని పరీక్షించుటకు రికోగిషన్ వలన మేము అనేక పర్యాయములు ముద్రాసులోని ఇంపీరియల్ బ్యాంకు వారి ననేక మార్లు గోరితిమి. ముద్దాయిల ఖాతాలయందు దనలంబించబడిన ఓవరు డ్రాఫ్టుల వద్ద 1918 నుండియు నీ ఇంపీరియల్ బ్యాంకు బ్రాంచి యందాచరణయందున్న దని ఋజువు చేయుటకుగాను అట్లు గోరితిమి. ముద్దాయిలు కొనుట చేయుచున్న వెంటనే ఇట్లు గోరితిమి. తరువాత చాలా మార్లు తిరిగి తిరిగి గోరితిమి. మేముడిగిన ఖాతాదార్ల పేర్లు ఇందులో జరిపబడుచున్నవి.

ఈ విచారణ ప్రారంభించబడిన వెంటనే తిరిగి మేము దరఖాస్తు పెట్టితిమి. మేము కోరినవారి తక్కువలన్నియు తయారు చేయబడుచున్నవనియు త్వరలోనే సరఫరా చేయబడుననియు ప్రభుత్వ న్యాయవాది అప్పుడు చెలిపెను.

మా న్యాయవాది తిరిగి నిన్నయందు మి విషయమును కోర్టువారియందు వివరించిరి. అప్పుడు ప్రభుత్వ న్యాయవాది తాను వాదన మొనర్చిన వివరము లీయందును లోపల సరఫరా చేయబడునని నుడిపెను. నిన్నటి యందుము బ్యాంకు సాలిసిటర్లు మానద్రుతువచ్చి మా కొన్ని వివరముల నొసగిగాని అవిమాకు సంకల్ప పూర్వముగ లేదు. ముద్దాయిలకు అభ్యంతరము గలిగింపవలెనను నుద్దేశముతో బ్యాంకు అధికారుల వివరముల చెబువకుండా దాచిపెట్టుచున్నారని కోరుతున్నది.

మా కోరిక నెరవేర్చబడినగాని ఇదివరకే న్యాయమూర్తిగారి తక్కువలను దాఖలు చేయ వలెనని యొసగిన యుత్తరవులు అమలులో పెట్టుబడునని గమనింప గోరుచున్నాము.

నూజేంట్లు గ్రాంటు గారు:—బ్యాంకు అధికారుల లిఖితమునకు సంబంధించిన వివరములన్నిటిని చెబుచు ప్రత్యక్షములయారుజేసి యొసగిరి. పుస్తకములనే చెప్పి జూపించుట బ్యాంకు వ్యవహారములకు భంగకరము. అంతియగాక అందలి వివరములు చెలిపిన తరువాత నాగ్రంథము లనవసరము.

చాదరి గారు:—1918 నుండియు గూడ ఓవరు డ్రాఫ్టులను డెబ్బరులోను, ఓవరు డ్రాఫ్టు పుస్తకములను గూడ జేర్చుకుండ చెక్కులను చెల్లించుట మదరాసు బ్రాంచి ఇంపీరియల్ బ్యాంకు వంద దాదార మేననియు, ఒక్క ఈ ముద్దాయిల సందర్భమున మాత్రమే అట్లుగాదనియు గవర్నరుకుటగాను మేమి పుస్తకముల గోరితిమి.

గ్రాంటు గారు:—వివిధ యముల గావలెనన్నచో 25 లక్షల చెక్కులను పరీక్షించవలసియుండును. ఇది సాధ్యముగ పనిగాదు.

నరసింహాచారి గారు:—చెక్కు పుస్తకము సహాయముతో ఓవరు డ్రాఫ్టు పుస్తకములం దీ విషయము నతిసులభముగ గమన గొనవచ్చును.

చాదరి గారు:—మేము పుస్తకములను బహిరంగపరచవలెనని గోరుట లేదు. నిర్దిష్ట సమయము మానీనియరు కాన్సెలరు నరసింహాచారి గారును ఒక సహాయులును, గలసి ఇంపీరియల్ బ్యాంకునకు తల్లి బ్యాంకు అధికారుల యొడుగు నీ పుస్తకములను పరీక్షించెదమ.

న్యాయాధిపతి గారు, చాదరిగారి నూచన ప్రకారము రాజ్ పుత్రుని ఆదివారములలో నరసింహాచారి గారును, ఒక సహాయుడును వెల్లి ఇంపీరియల్ బ్యాంకునందు ప్రాగ్రంథములం దన సరము వివరముల జూచుకొనుట తుత్తరవు చేసెను.

ముద్దాయిల ఆక్షేపణలు

తరువాత చాదరి గారు, గతదినమున, నేరాలోపణల సత్యంబు సందర్భమున దానును, తన సహా న్యాయవాదులును చెచ్చిన ఆక్షేపణలను రికార్డు చేయుటకుగా నీ క్రింది ఆక్షేపణలను కోర్టువారియందు దాఖలు చేసిరి.

(1) సవరణ అక్రాంత్రీయము. అట్టి సవరణ నొనర్చుట కధికారము లేదు.

(2) సవరింపబడిన చార్జియందు చాల నేరములు గలవు గాన మిస్ జాయిండరు గును.

(3) సవరింపబడిన ఆక్షేపణ యొక్క నేరమున కేయైనను, అప్రావరు 120 (బి) ఐ. పి. సి. క్రి. ప్రా. కో. 387 సెక్షనులో నుదహరింపబడలేదు గాన సాక్ష్యమునకు గుట కనర్పడు.

(4) నేరము 1922 మే నెల నుండి 1923 జనవరి వరకు వ్యాపించియుండుటచే 1923 జనవరి తరువాత నొనర్చబడిన నేరములను జేర్చనీయరాదు.

(5) ప్రాసిక్యూషను వారి కేసు. ఈ కేసులో వేర్వేరు ముఖ్యముగ నేరము లొనర్చబడినది తెలుపబడుటచే ఒక్క కుట్ర నేరమునే ఆరోపించ వలెను. అందుచే ఇది ఒక కుట్ర నేరమునకే ననుపేరిట మిస్ జాయిండరు ఆక్షేపణను ప్రోసి చేయ వలెను.

గ్రాంటు గారు

8 నవంబరు 1922 నుండి 28 డిసెంబరు మియాజాన్ కంపెనీ అక్రాంటులో అక్లాక్ యర్లు చెక్కులు పెట్టుబడినా?

ఉ:—లేదు.

ప్ర:—దుచేత.

ఉ:—8 నవంబరు లేదీకి ఓవరు డ్రాఫ్టు 1 లక్షకు మించుటచే భయపడి అపరధినివలది జేసితిని కాని 28 డిసెంబరు లేదీన తిరిగి అక్లాక్ యర్లు చెక్కుల పెట్టుబడినవచ్చెను.

ప్ర:—హెచ్చిపోయిన మొత్తము అధికారులకు చెలియునని ఎందులకు భయపడితివి?

ఉ:—వారాంత్యనివేదికలందు ఒకప్పుడు సరియగు, మరి యొకప్పుడు తప్పుతక్కువలను వేయుచుండుటచే నామొనము బయలుపడవచ్చును. 28 లేదీన 60 వేలకు అక్లాక్ యర్లు చెక్కుల వల్ల 98620-4-10 మొత్తమును 28 వేలకు తగ్గించితిని.

సాక్షి ఈ సందర్భమున చెక్కులను నిట్టి గుర్తించెను.

ప్ర:—1923 జనవరి 2 లేదీన ఇంపీరియల్ బ్యాంకు మీద నొనగబడిన 20 వేలకు చెక్కులను నీవే ప్యాసు చేసితివా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—నానిని చెల్లించుటకు వాగ ఖాతాలో నిలువ గలదా?

ఉ:—లేదు.

ప్ర:—జనవరి 5 లేదీనుండి ఏప్రిల్ 21 లేదీవరకు నెన్ని చెక్కులను అధికారులకు చెబువకుండా చెల్లించితివి.

ఉ:—రు 5900, రు 5000 రు 10500 లు. ఫిబ్రవరి 8 వ లేదీన సరియగు ఖాతాలోని లోటు 84779.7-8 దీనిని నిలువ మొత్తముగా, ద్రావకమువలన మార్చితిమి. 16 లేదీన గూడ ఇట్లే జరిగెను. శవరిముత్తు ఆలోచనవలన నిట్లా సర్చితిమి.

ప్ర:—యన్. దాదాకు ఓవరు డ్రాఫ్టు చేయుట కధికారము గలదా?

ఉ:—లేదు. ఈతని తక్కువలలో గూడ ఫిబ్రవరి 2 లేదీనుండి

వారాంత్యనివేదిక లప్పుడు గలలోటులను ద్రావకము సహాయముచే అంకెలను నల్లసిరా అంకెలగు మార్పుచుం డెడివారము. శవరిముత్తు సలహాపై నిట్లా సర్చితిమి. ఫిబ్రవరి 2 లేదీన సరియగు లోటు మొత్తము 60682.8-1 ఈ మొత్తమును నిలువ గా మార్చి

ప్ర:—మార్చి 2 లేదీన సరియగు పెచ్చు మొత్తము ఎం.

ఉ:—86 వేల పైబిల్లు ర.

ప్ర:—మోసము కనుగొనబడినప్పుడు నీకు జబ్బుచేయగా నెవరు మందిచ్చిరి?

ఉ:—మైలాపూరులోని డాక్టరుగు వి. టి. పిల్లెగారు.

ప్ర:—ఆతనికి ఫీజు నెవరిచ్చిరి.

ఉ:—నాకు చేలియదు.

మోసము కనుగొనబడిన తరువాత

న్యాయ గ్రాంటు గారు:—మోసములు కనుగొనబడిన దినమున నేమి జరిగెనో జ్ఞాపకమున్నదా?

ఉ:—అవును. డిప్యూటీ అక్రాంటు నా కొరకు కబురంపెను. ఇది 1923 జూలై 1 లేదీన జరిగెను. ఆతడు నావద్దకువచ్చి నన్ను, మేడలైగదిలోనికి దీసికొనిపోయెను. బ్యాంకు అధికారియు కార్యదర్శియునను ల్యాంబుగారును, ప్రాత కార్యదర్శియును ముర్రే గారు, టిల్లు మానేజరుగు వారాయణ ఆయ్యరు గారు ఆ గదిలో నుండిరి. మరి ఇద్దరు ఆడిటరుగూడ నచ్చటగలరు. అందొకరు ప్రేజరు ప్రేజరు అందురానుకంపెనీకి సంబంధించిన ప్రేజరుగా. అచ్చట హెచ్. ఎ. బాచాగారి అక్రాంటు పేజీలపై రచి టిల్లు మీద పెట్టియుండెను. ముర్రే గారు, నేను ప్యాసు చేసిన అధిక మొత్తముల నేమిజేసిన చెబువలెనని ప్రశ్నించెను. ఆ మొత్తములు 1 ముద్దాయి కే వెల్లెనని నుడిపితిని. తక్కువ ఎట్లు స్పష్టించబడినదియు. మోసమొనర్చబడినదియు వివరించితిని ముర్రే గారు దానితో సంకల్పి పడక, పోలీసులకు కబురంపెవలెనని చెప్పి వెల్లిపోయెను. తరువాత ల్యాంబుగారు నావద్దకువచ్చి ముర్రే గారు నా పై చాల ఆగ్రహముతో నున్నాడనియు వివరముల నన్నిటిని చెబువలెననియు నుడిపి నారాయణ ఆయ్యరుగారిని నావద్దనుండి వెల్లిపొమ్మనెను. ఆతనితో వివరముల నన్నిటిని స్పష్టముగ చెలిపితిని. ఆతడు విషయముల నధికారులకు చెలిపెను. అంతట ముర్రే గారు వచ్చి (1) ముద్దాయి రుక్మదీను శవరిముత్తుగార్ల ఖాతాలను పరీక్షించెను. ఆ సాయంత్రము నేను 1 ముద్దాయి కొరకు వెల్లిపోను జేసితిని. ఆతడు తన గృహమున లేడు. అంతట రుక్మదీనుగారికి టె: ఫోను జేసితిని. ఆతడు పలుకగా తక్కువలలో మోసముతయు కనుగొనబడిన విషయము నాతనికి జెప్పితిని. తరువాత నాతడు తన మోటారుబండిని పంపగా దానిలో నెక్కి రుక్మదీనుగారి ఇంటికి వెల్లితిని. అచ్చట 1 ముద్దాయిగూడ నుండెను. వారికి జరిగిన విషయముల నన్నిటిని చెలిపి తన న్యాయవాదుల సలహా కొరకు ప్రయత్నింపవలెనని చెప్పితిని అప్పుడు 1, 2, 5, 6 ముద్దాయి లచ్చటగలరు. అప్పుడు మేమెట్టి యుపాయమును నిర్ణయించుకొనలేదు. ఆ సాయంత్రము 1 ముద్దాయితో అడయారు వెల్లి ఆమరునాడు మాంబళములోని నా స్వగృహమునకు వెల్లితిని. ఆ సాయంత్రమే బయలుదేరి పురుచ్చేరికి వెల్లితిని. కాని అచ్చట ప్రిత్యోక వ్యాధి యధికమగుటచే మరునాడు మెయిలు బండిలోనే తిరిగి రావలసినవచ్చెను.

ప్ర:—అచ్చట నీకెవరైన పరిచితు లనుపడిరా?

ఉ:—శవరిముత్తును మాడవ ముద్దాయి యొక్క నేనకుడును గానించిరి.

నేను వచ్చిన మరుసటి యందు మే బ్యాంకు టిల్లు మానేజరు, ఒక ఫోలీసు ఆఫీసరుతో మాయింటికి వచ్చెను. వారు నన్ను పోలీసు కమిషనరు ఆఫీసుకు తీసికొని వెల్లిరి. కానియచ్చట అసిస్టెంట్ కమిషనరు మాత్రమే యుండెను. ఆతనియొడుగు నిజము నంతను నొప్పకొంటిని. నేను నిజమును జెప్పచో క్షమాపణనొసగుటకు శిపాన్య జేసెననని యాతడు నుడిపెను. అందులకు నేనంగీకరించి, దయజూపవలసినదని ప్రార్థించితిని కాని అట్లు ప్రాసి ఇచ్చుటకు పూర్వము నామామగారిని ఇతర బంధువులను సంప్రదింప వలెనని చెలిపితిని. అసిస్టెంట్ కమిషనరుగారి కమిషనరుగారి గృహముండెనుంటిని. మరునాటి యందు ముద్రాసులోని క్రిమినలు ఇకో వెస్టిగేషను కాఖలోని ప్రధానోద్యోగిలందరూను అచ్చటకు వచ్చిరి.

ప్ర:—తరువాత నేమి జరిగెనో?

ఉ:—నాకు నన్ను చీపు ప్రెసిడెన్సీ జేజ్ జ్యుడ్జు యొడుకు గొనిపోయిరి. హేజ్ జ్యుడ్జుగారు నేను పర్యాయము చెబుచు తుదకైన క్షమాపణ నొసగెను.

ఇంతటితో ప్రాసిక్యూషను తరఫు విచారణ ముగిసెను.

ఇంతటితో ప్రాసిక్యూషను తరఫు విచారణ ముగిసెను.

ఇంతటితో ప్రాసిక్యూషను తరఫు విచారణ ముగిసెను.

ఇంతటితో ప్రాసిక్యూషను తరఫు విచారణ ముగిసెను.

ఇంతటితో ప్రాసిక్యూషను తరఫు విచారణ ముగిసెను.

ఇంతటితో ప్రాసిక్యూషను తరఫు విచారణ ముగిసెను.

ఇంతటితో ప్రాసిక్యూషను తరఫు విచారణ ముగిసెను.

ఇంతటితో ప్రాసిక్యూషను తరఫు విచారణ ముగిసెను.

ఇంతటితో ప్రాసిక్యూషను తరఫు విచారణ ముగిసెను.

ఇంతటితో ప్రాసిక్యూషను తరఫు విచారణ ముగిసెను.

ఇంతటితో ప్రాసిక్యూషను తరఫు విచారణ ముగిసెను.

ఇంతటితో ప్రాసిక్యూషను తరఫు విచారణ ముగిసెను.

ఇంతటితో ప్రాసిక్యూషను తరఫు విచారణ ముగిసెను.

ఇంతటితో ప్రాసిక్యూషను తరఫు విచారణ ముగిసెను.

చాదరిగారి క్రాసుపరీక్ష

ప్ర:- నీవు లంచగొడివా?

ఉ:- అవును.

ప్ర:- నీవు మోసగాడవా?

ఉ:- 1922 వండి అయితని.

ప్ర:- నీవు పోర్టీ కోరువా?

ఉ:- అదికాదు.

ప్ర:- నీవు లెక్కల పట్టించువాడవా?

ఉ:- అవును.

ప్ర:- నీవు పరువా?

ఉ:- క్రొవ్వు ప్రాంత వచ్చినపుడు చుక్కలు.

ప్ర:- నీవు మాంబలములో గతవారము యివారము

నివసించుచుంటివా?

ఉ:- అవును.

ప్ర:- ఈ చుక్కల 27 తేదీన ప్రారంభమయ్యెను.

అప్పుటికి 2 నెలలముద్ర పూర్వము పోలీసువారు మీయిం

టికి వచ్చిరా?

ఉ:- లేదు.

ప్ర:- 28 తేదీ రాత్రి మీ యింట్లో నుండివా?

ఉ:- లేదు.

ప్ర:- 28 తేదీన కలీముల్లాగారి కారులో కోరుకురా లేదా?

ఉ:- లేదు.

ప్ర:- ఈ యాదయముగూడా ఆతనిబండిలోనేరా లేదా?

ఉ:- లేదు.

ప్ర:- గతగురువార మీ కోర్టులో కలీముల్లాగారిబండిలో

గూర్చుని పైపుచేయబడిన కాగితము జరుపుచుంటివా?

ఉ:- కావచ్చును.

ప్ర:- గురువారం సాయంత్రము బయలుదేరి రాత్రి

అంతా ఇంటికి వచ్చితిమిటకు రాలేదు గదా?

ఉ:- నాకు జాపకము లేదు.

ప్ర:- నీవు సామాన్యముగా ఇలుబిడిచి పండుకొను

వాడవు కాదుగదా?

ఉ:- కాదు.

ప్ర:- జవాబు చెప్పకపోవుచో అట్లు జెప్పుము.

ఉ:- నేను జెప్పుట కంగీకరింపను పరీక్ష సమయము

వరకు గూడ పాకముల చువుచు వెళ్లి విద్యార్థి నెవరినైన

ఎరుగుదునా?

ఉ:- ఎరుగను.

ప్ర:- ఈ యాదయముగూడ నీవు పైపు చేయబడిన

కాగితమును జరుపుట లేదా.

ఉ:- లేదు.

ప్ర:- గతవారమునుండి నీవు పైపుచేయబడిన కాగిత

ముల జరుపుచుంటివా?

ఉ:- చురుపుచుంటిని.

ప్ర:- నీవు ఈ యాదయమున కొన్ని పైపుచేయబడిన

కాగితములను ఒక పోలీసుజవాను ప్రక్కనుంచి నిజములో

పెట్టుకొనుచుంటివా?

ఉ:- లేదు. నాతో యాదయమున నొక పోలీసువచ్చెను.

ప్ర:- నీవగ్గర ఒక పైపు చేయబడిన కాగితమును వచ్చి

దని జెప్పితివిగదా?

ఉ:- అవును.

ప్ర:- అది ఎక్కడనున్నది.

ఉ:- నావద్దనే.

ప్ర:- లోపల జేబులోనా. పైజేబులోనా?

ఉ:- మాట్లాడలేదు.

ప్ర:- నాకిచ్చటకు గన్పించుచున్నవి. కాగితములు.

వానిని కోర్టువారి యెదుట పెట్టుము. (కోర్టువారియెదుట పెట్ట

బడెను.)

ప్ర:- నేనిదివరకు జెప్పిన విద్యార్థిని గురించి బాగా

చెబిసినా?

ఉ:- నేను జవాబు చెప్పలేను. ఈ కాగితములే అందు

ఉ:- మాంగనీసు వ్యాపారమునుగురించి మాట్లాడుదుం

టిమి. ప్ర:- నీవు ఆతను వ్యాపారముజేయ ప్రారంభించుచుం

దిరా? ఆ కాగితములు నీకెప్పుడుబడెను. ఈ:- నీవు ప్రారంభించుటకు కొలదివనములకు పూ

ర్వము. ప్ర:- మంగళవారమురాత్రి అయ్యంగారు నీకుసాక్ష్య

మునుగురించి బోధజేయలేదా? ఉ:- నాకుకష్టముగానున్నచోట్ల వారిపలకా నడుగు

చుంటిని. ప్ర:- మంగళవారము రాత్రి వ్యాపారమునుగురించి

మాట్లాడుగా మిగిలినరాత్రి ఈసాక్ష్యమునుగురించి ఆలో

చించుకొనుటలేదా? ఉ:- కొంతకాలముమాత్రము ఈ కాగితముల చదువు

కొంటిమి. ప్ర:- గురువారము రాత్రి పోలీసువారి కష్టడిలో

నుండివా లేదా. ఉ:- అవును. ప్ర:- ఎచ్చట. ఉ:- గోపాలస్వామి అయ్యంగారింట్లో.

ప్ర:- ఆరాత్రి అంతా అచ్చట ఈ కాగితముల జరుపు

కొనలేదా? ఉ:- రాత్రి అంతాగాదు. ప్ర:- మరునాడుదయము కోర్టులోనికి వచ్చుటకు పూ

ర్వము భోజన మొనర్చుటకును, స్నాన మొనర్చుటకును గూడ

వ్యవధిలేకుండ పోలీసువారిచే తీసికొనబడిరా లేదా. ఉ:- ఇంటికి వెళ్లి భోంచేసి వచ్చితిని.

ప్ర:- ఈ కాగితములపైన నోటులోగల దస్తూరి

ఎవరిది? ఉ:- కొన్నిచోట్లనాది, కొన్ని దేవరాజ అయ్యంగారిది.

(న్యాయాధిపతికి ప్రత్యుత్తరమొసగుచు:- మొదట నా

కాగితము పైపుచేయబడెను. దాని నాతడు నేను జదివి సందే

హములన్నచోట్ల మార్చినులో వివరములు (వాసితిమి.)

ప్ర:- గత మంగళవారము అంతా నీవు గోపాలస్వామి

అయ్యంగారింట్లో నుండివా? ఉ:- కొంతసేపు మాత్రమే.

ప్ర:- కరీ ముల్లాగారి బండిలో నిన్నుతడిచుటకు తెచ్చె

నని అంగీకరించెదవా? ఉ:- అంగీకరించెదను.

ప్ర:- ఇండాక నీవివయము నెందుకులేదంటివి?

ఉ:- తరము లేదు. ఉ:- అందు ప్రోవేటు వివయములగురించి మాట్లాడు

చుంటిమి. ప్ర:- నీవు వెనుకనీటులోను అతడు ముందునీటులో

ను నుండి వైట్ లెనువల్ల మాట్లాడుచుంటిరి గాబోలు. నీకు

సాక్ష్యము నాతడు పాతము చెప్పుచుంటిరిని నేను రుజువు

జేయ బోవుచున్నాను. నీవు 31 ఆగ 1923 తేదీ నరెస్తుజేయబడితివిగదా?

ఉ:- అవును. ప్ర:- ఆ దినమున నీవు కలీముల్లాగారి ఇంటికివెళ్లి

తివా? ఉ:- అవును. ప్ర:- నీవు పూర్వచారపరాయణుడవు గదా. నీవు

వా ఇంట్లో భోజనము జేయవు గదా? ఉ:- అవసరమగుచో చేయవచ్చును.

ప్ర:- ఆరాత్రి అచ్చట నొకగదిలో పెట్టబడితివిగదా?

ఉ:- గదిలోను, ఇంట్లోను తిరుగుచుంటిని. నేను కష్ట

డిలో నుంచబడలేదు. ప్ర:- సెప్టెంబరు 11 తేదీ శనివారము నీవార్త విని

నీమామగారు మద్రాసునువచ్చి కలీముల్లాగారియింటికి వచ్చి

ప్ర:- 2 సెప్టెంబరు ఆదివారము నీ మామగారు తిరిగి

నిన్నుజూచుటకువచ్చెనా. ఉ:- నాకు తెలియదు.

ప్ర:- అత డట్లు చెలిపినచో లేదన గలవా? ఉ:- నాకు దానితో సంబంధములేదు.

నాకావివయమునుగురించి ఏమియు తెలియదు.

ప్ర:- కలీముల్లాగారింటిలో మందుపుచ్చుకొనుచుంటివా?

ఉ:- అవును. ప్ర:- నీవతని అతిథిలైనచో అతని డాక్టరను కె. సి.

రాయిగారిని పిలువరా? ఉ:- నేను నాయుంటివైద్యుని గావలెనని కోరితిని.

ఆతడు మాయువురకును తెలియును.

ప్ర:- రెన తేది సోమవారము దానుగారను న్యాయ

వాది నిన్నుజూచుటకువచ్చెను. అప్పుడు నీవుకలీముల్లాగారి ఇం

ట్టా నొక గదిలో తాళము వేయబడి యుంటి వని ఆతడు చెలి

పెను. ఉ:- తాళము వేయబడలేదు. ఉరక తలుపు వేయ

బడియుండెను. ప్ర:- ఆదినము సాయంత్రము నీవు జబ్బుగా నుంటి

ననియు ఇంటికి రావలెననియున్న దనియు కాని కలీముల్లా

గారు భయపెట్టుచుండెననియు చెలిపితివా? ఉ:- ఆతడు భయపెట్టలేదు.

గ్రాంటుగారు:- బానుగాను మామగారి పక్షమున

పనిజేయు వక్తులుగాని సాక్షిరవున పనిజేయుటలేదు. అందుచే

కలీముల్లాగారికిని ఆతనికిని జరిగిన యుత్తర ప్రత్యుత్తరములు

ఆతని ఇష్టములేనిది తెలుపబడుటకు గాన నీప్రశ్న

నడుగరాదు. ప్ర:- నీవు కె. సి. రాయిగారిని రెన తేదీన జూచి

తివా. ఉ:- ఆదినముననే జూచితిని.

గ్రాంటుగారు:- ఈ వివయమునుగూడ ప్రశ్నింప

రాదని అభ్యంతర పెట్టెను. చాదరిగారు ఏసెక్షనుక్రింద నిది సాక్ష్యముగా

తెలుపగోరెదను. తరువాత చాదరిగారు కల్లులు రాయిగారి స్ట్రీప్

కేటునుగురించి నాక్షేపణ జూపి ప్రశ్నింపగా న్యాయమూర్తి

ఆస్ట్రీఫే కేటును సాక్షిజూపి ప్రశ్నింపరాదని నిర్ణయించిరి.

ప్ర:- మరునా డుదయము రాయిగారువచ్చి నిన్ను

ప్రశ్నించినపుడు మత్తుగానున్నదని చెలిపితివా? నిన్ను 9-40

గంటకు జలవంతముగా లేపవలసి వచ్చెనా? ఉ:- లీవరుబాధచే రాత్రి ఆలస్యముగా పడుకొని పగ

లు ఆలస్యముగా లేచుచుంటిని? ప్ర:- నీకొసగబడిన మందులో నేదోకలుపబడినట్లు

అనుమానముగా నున్నదని రాయిగారికి చెలిపితివా? ఉ:- లేదు.

ప్ర:- అంతవరకు నీప్రేటు మెంటు వ్రాతపూర్వకముగ

నొసగివా? ఉ:- వారికిజెప్పితినిగాని వ్రాతపూర్వకముగా తెలుప

లేదు. ప్ర:- 31 తేదీన నీవు లెక్కలమోసముల గురించి ఎవ

రికి చెప్పలేదని కలీముల్లాగారు చెలిపిరా? ఉ:- శివసముద్రమునకు చెలిపితిని.

ప్ర:- 31 ఆగస్టు 1923 నుండి నీవు మేజిస్ట్రేటుయెదుట

ఉ.గదిలో.

ప్ర.అప్పుడు నీవు కలి ముల్లగానూ, పేన్టీలు ముగ్గురు మూడు కుర్చీలమీద కూర్చుని. నీవు చెప్పమంటివి. నీవు చెప్పడానికి ప్రేమతో చెప్పమంటివి కావచ్చును. అతడు నీవు చెప్పమంటున్నప్పుడు సవరించి చెప్పమంటున్నావా ఉ.అవును.

(నిన్నటి తరువాయి)

ఓవ ద్రాపు పుస్తకము

కోర్టువారు అల్పహారములకు లేదు సమయమున చాదరిగారు లేచి ఓవ ద్రాపులను గురించి వివరముల చెలిసి కొనుటకుగాను ఇంజిరియలు బ్యాంకువారి ఓవ ద్రాపు చిత్రాలను రిప్పించవలసినదని ఒక మారు కోర్టువారిని గోరితి మనియు తమకి చిత్రాలింకను అందలేదనియునుడిచిరి. ప్రాసి క్యూషను వారివద్ద నిండులకు అవసరములగు వివరములన్నియు గలవనియువాని నొసగునట్లుగా కోరిగా వారంగీకరించుటలేదని నుడిచిరి.

గ్రాంటుగారు:—వివరములు మావద్దన్న విషయము ని జేమే కాని, వానిని బ్యాంకు వారి నమ్మ తిలేకుండ నొసగవలెదు. ఈసందర్భమున పైచిత్రాలు గావల యుచో కోర్టువారు బ్యాంకువారిపై సమ్మతులజారీచేయవలెనని చెలిసిరి.

చాదరిగారు:—సమ్మతుల జారీచేయవలెనని ఇదివరకే దరఖాస్తుపెట్టితిమని నుడిచిరి.

అంతః న్యాయమూర్తి, బ్యాంకువారిపై సమ్మతులను వెంటనే జారీచేయుటకు వుత్తర్వు నొసగిరి.

అంతట కోర్టువారు అల్పహారములను లేచిరి.

అపూవరు సాక్ష్యము

ఫలహారంతరము కోర్టువారు మరల సమావేశమయిరి. న్యాయమూర్తిగ్రాంటుగారు అప్రూవరును క్రాసుపరీక్ష చేయ న్నారంభించిరి.

గ్రాంటుగారు:—ఆస్తిమెంటు పేరేమి?

సాక్షి:—నెంట్లుబోర్డుకు పంపబడిన రిలక్షుల స్టేటు మెంటు.

ప్రశ్న:—నెంట్లుబోర్డు ఎచ్చటనున్నది?

ఉ:—కలకత్తానుందున్నది.

ప్ర:—అది రిలక్షుల స్టేటుమెంటుని ఎందుచే నిలువ బడును?

ఉ:—రిలక్షులు అంతకు పైమొత్తముగల వారంద రు అందుచేర్చబడుటవలన.

ప్ర:—అహమ్మద్ బాషాచే రండుజేర్చబడియుండెనా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అతనిచేరు పట్టియుందు ఏలచేర్చబడెను?

ఉ:—అతనికిజేందిన నెం 1, 2 గ్ల అకౌంట్లు కలసి రిలక్షులకు మించినందువలన.

ప్ర:—ఎవరివలన అది తయారుకాబడెను?

ఉ:—లోన్సు ఏజెన్సీ కాఖవారివలన.

ప్ర:—అపట్టి ఎట్లు తయారుజేయబడును?

ఉ:—నెలాఖరునకు లేక 6 దినములపిదప లోన్సు ఏజెన్సీ కాఖనుండి ఒకగుమాస్తా వచ్చి రెడ్డెనందలి చివరసం ఖ్యను దీసికొని స్టేటుమెంటు తయారుజేయును. పిదపమరియుక అధికారిచేత నది రెడ్డెనులో సరిచూడబడును.

ప్ర:—అట్లు సరిచూడబడిన పిదప అదిఎవరుగను?

ఉ:—నాకు తెలియదు. సాక్షి గ్రాంటుకు ప్రత్యక్ష రనిచ్చును అహమ్మద్ బాషానాకు సంబంధించినంతవరకు తప్ప సంఖ్యలన్నియు అందు చూపబడినవని చెప్పెను.

ప్ర:—లోన్సు ఏజెన్సీ కాఖనుండి ప్రత్యేకముగా నొక్కడు మాత్రము వెల్లి అనుఅక్కౌంటుదార్ల బాలన్సులు చిత్తుపట్టి తీయవలెనన్న ఎల్లప్పుడు జైల్లించిన పెచ్చుమొత్త ముల నియమానుసారముగా రెక్కలను ఎట్లు చేస్తును?

ఉ:—ప్రతిమాసము తప్పసంఖ్యల క్రిందు రెడ్డెన నందు జేర్చగల తప్పసంఖ్యలను వేయుచుండువాడను.

ప్ర:—ఆసంఖ్యయే తిరిగి కాపీచేయబడునా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—(మాడు చెక్కులకు చూపుచు) ఈ మాడు చెక్కులను సవరియుత్తరచేత ప్యాసుకాబడినవా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ఆసమయపుందు నీవు రెడ్డెను చూచుచుంటివా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—అటులైన అతను చెక్కులను ఎందువలన ప్యాసు చేసినాడు?

ఉ:—ఆసమయమునకు లేనిచో ఇతర రెడ్డెనుకీవర్గ ప్యాసు చేయుచుండెడివాడు.

ప్ర:—జనవరి 4 వ తేదీన అహమ్మద్ బాషా అ కౌంటులో ఓవర్ డ్రాఫ్టు రు 4,09,882 లు ఉండెనా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—5 వ తేదీన రు 4,09,014 లు ఉండెనా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—1922 సం॥ జూలై నెలారంభమునుండి సంవత్స రాంతమువరకు తుదినిబ్యాంకువారు 1 వ ముద్దయికి ఖరారు ఉత్తరమును పంపిరా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—దాని నెవరు తయారుచేసిరి?

ఉ:—నేనే.

ప్ర:—అందు ముక్రేగారి సంతక ముండెనా?

ఉ:—అది ప్యాసింగు అధికారివన శివశంకరన్ గారి చేత దస్సతు చేయబడెను.

ప్ర:—ఆసంఖ్యను నీవు కాపీ చేసితివా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ఖరారుఉత్తరమునందు(కన్ ఫర్మేషన్ కాలెండర్) వేసినది సరియైనసంఖ్యయేనా?

ఉ:—కాదు. తప్పు సంఖ్య.

ప్ర:—సరియైనట్లు అహమ్మద్ బాషాచేదస్సతు జేయ బడెనుగా?

ఉ:—అవును.

జ్యూరీలో నొకరగు రావుసాహెబు జి. వెంకటకం గారావుగారు మొదటి అర్థసంవత్సరమునకు ఖరారు ఉత్తరము పంపబడినదా యనియడుగు సాక్షి పంపబడినదియని చెప్పెను.

ప్ర:—రు 90,000 లకు చెక్కులన్నియు నీచే ప్యాసు కా బడినవా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—ఇందులో ఏదైన పెచ్చు మొత్తముల పుస్తక ముందు జేర్చబడెనా?

ఉ:—లేదు.

ప్ర:—పెచ్చ మొత్తములకు ఓవర్ డ్రాఫ్టులు ఎందుకు నొసంగితివి?

ఉ:—1922 సం॥ ౧౧ రెండవ అర్థ సంవత్సరముందు రాగల పరిష్కరింపబడిన చెక్కులు (ఆన్ డియర్ల చెక్కులు) కొరకై.

ప్ర:—జనవరి 4 వ తేదీన రు 4,109 లకు చెక్కుం డెనా?

ఉ:—ఉన్నది.

ప్ర:—దానిని నీవు ప్యాసు చేసితివా?

ఉ:—అవును. అది ఓవర్ మానెజరుచేతగూడ ప్యాసుకా బడెను.

న్యాయమూర్తి:—ఆచెక్కును ప్రత్యేకముగా పెచ్చు మొత్తముల పుస్తకముందు ఏలచేర్చితివి?

ఉ:—బ్యాంకులో కొన్నికొన్ని సేజీయు పనులకు వా రణముండదు.

ప్ర:—ప్రతివారము తయారగు బాలన్సుషీటునందు 5, 12 జనవరి తేదీలలో తప్పసంఖ్య కనుబరచితివా లేక సరి యైనదా?

ఉ:—తప్పసంఖ్య ఒకలక్షకుపైగా కనుబరచితిని.

ప్ర:—జనవరి 16 అధికారల చెక్కింగు దినముగ దా? ఆలోజా నికరమైన బాలన్సు రు 4,11,878.64 కదా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—బాలన్సు షీటునందలి సంఖ్య రు 1,18,878 అవునా?

ఉ:—అవును.

ప్ర:—బాలన్సుషీటులో ఎప్పుడు ఉండుసంఖ్య అది యేనా?

ఉ:—ప్రథమమున సరియైన నిలువ అధికారుల చెక్కిం గునుముందు వేయుడెను. ఆచెక్కింగు అయినపిదపను లోన్సు ఏజెన్సీ కాఖకు వెళ్లకముందున్న ఆసంఖ్యమార్చి 4 లక్షలుగా చేయబడెను.

ప్ర:—“మాటారు ట్రాన్స్ ఫర్టు కంపెనీ అకౌంట్” తెలియునా?

ఉ:—తెలియును.

ప్ర:—ఆసంఖ్యల వెనకమార్చికి?

ఉ:—నేన.

సాక్షి కొన్ని ప్రశ్నలకు ప్రత్యుత్తర మొసంగుచు వారి కులో ఒకరిరెడ్డెను మరొకరు బాలన్సు చేయుటకుగాను మూ చె డి ప ద్ధ తి క ల ద ని యు; ఆ స మ య మం చె అ హ మ్మ దు బా షా అ కౌం టు లో 1 లక్షను 4 లక్షలపైగా మార్చుకొరి అందుకుమారుగా తనతోంద రలో పొరపాటుచే మోటారు ట్రాన్స్ ఫర్టుకంపెనీ అకౌంట్లు నందు మాన్యుగా సరిచేసితిరనియు జేప్పెను. గ్రాంటుగారికి బ దులు కిప్పుడు సాక్షి 26 వ తేదీన వారపు బాలన్సుషీటునం దు బాలన్సు 1,07,000 లనియు రెడ్డెనందు సరియైన సంఖ్య రు 4,27,347.4-10 లు అనియు బాలన్సుషీటు లోన్సు ఏజె న్సీకాఖకు వెళ్లుటకు ముందు 4 లక్షలుండి 1 లక్షకు మార్చితి రనియు చెప్పెను.

అలహాబాదు నాయకుల ఆక్షేపణ సభ

రాజప్రతినిధికి తంజినంపుట

అలహాబాదు, నెవ్రెంబరు 2:—పి. డబ్ల్యు. శక్తిశేరియ టుయొక్క రోడ్డు భవనములు మొదలగుకాఖను లోన్సు సగర మునకు అక్టోబరు 1 వ తేదీ నుండి మార్పుటకు గవర్నమెంటు వారు ఉత్తరముచేసిరిని తెలియుచున్నది. తర్వాత బహుశఃగ్గి నకాఖలర్పియునుకూడ మార్చబడును. అలహాబాదును యిట్లు అమానుషముపర్చినందులకు గంభీరమైన ఆక్షేపణ చేయుచు కేం ద్రప్రభుత్వమువారిని యిది నివారించవలసినదని కోరుచున్నాము. కేంద్ర ప్రభుత్వములయొక్క తీర్మానము తమకు సమ్మతిగా లేక పోయినచో సంయుక్త రాష్ట్ర విభాగమునకు తీవ్రమైన ఆందోళ నచేసెదరు. అంతయ కాని అగ్రాకరగణా అలహాబాదునకు గు ర్రపుకాలవలె నుండి అగౌరవమును మాత్రము అనుభవింప జాల దు. ఈరాజకీయసభలో యాదీగువతీర్మానము రాజప్రతినిధి గారికి పంపుటకు నిశ్చయింపబడినది:—స్థానిక ప్రభుత్వ ము గావించిన తీర్మానము గాలికబురుగా తెలిసి అన్నిసంఘముల కును జేందిన పౌరలతోగూడిన రాజధాని కమిటీవారు చాల విచారముగా నున్నారు. సంయుక్త రాష్ట్రపు ముఖ్యపట్టణమైన అలహాబాదుయొక్క ప్రాముఖ్యతను తొలగించుటకు చాలకాల మునుండి చేయుచున్న యేర్పాట్లలో నిదియొకటియని మేము తలచుచున్నాము. ఈకమిటీవారు పట్టి గవర్నరుగారితో మాట్లా డగా వారు లోన్సు ముఖ్యపట్టణముచేయు ఉద్దేశ్యము గవర్న మెంటు వారి కెంతమాత్రములేదని తెల్పిరి. ఈకమిటీవారు స్థానిక ప్రభుత్వమును చీల్చి తునుకలుతునుకలుగా వైన మార్పు వద్దని తెల్పుచున్నారు. తమ ప్రతినిధులకు కమిటీవారు పంప బోవుచున్నార. కనుక నెలదినములలోపున మార్పుటకుయేర్పాట్లు కాబడిన పి. డబ్ల్యు. శక్తిశేరియేటును వెంటనే నిల్పుటకు కోరుచున్నాము. గవర్నరుగారికిని మంత్రులకును గూడ తంతి వార్తలు పంపబడినవి.” ఆక్షేపించుటకు బహిరంగగ్రంథలు యేర్పాటు కాబడుచున్నది. (అ. ప్రె.)

బర్మాగవర్నరుగారు అభినందన పత్రములిచ్చుట

రంగూను, నెవ్రెంబరు 2:—ఆంగ్లభాషాప్రెస్సములోని ఉద్యోగియులకు పతకములను అభినందనపత్రములను నేడు గవ ర్న గారొసంగిరి. కీర్తి తేజులగు ఎ. కె. ఎస్. బామల్ గారి కుమారునకు తండ్రి అకాలమరణమునకు తమవిచారమును సాను మాతని తెల్పుచు నొకఉత్తరపున గవర్న గారుపంపిరి.

(అ. ప్రె.)

జెయనగరం

(ఒకవిలేఖరి)

వాణివిలాసనభ

నెవ్రెంబరు 2:—నైభవాను 21.8.21 తేదీకి గగన్త్ర త్ర విజయము పొయ్యివెండాలులో గ్రహించిరి. శ్రీమత అ నానపురపు గోపాలరావుపంతులుగారు ఆవాడుతామారు దుర్గా వాసు పాత్రధారికరిని తెలిపి చాలమంది ప్రేమికులు సచ్చిశ్శి గోలంతయు క్రిక్కిరిసి యుండెను. ప్రథమమునే నుర్గావాసు రంగనలమునకు వచ్చినతీని మెచ్చదగినది. అతనిచేపము ఉత్కృష్ట మైన వీరిపురుషుని బోలియుండెను. ఆతనినవానిధిగాము క ముమెచ్చదగినది. శ్రీయత గోపాలరావు గారుసంపాదించు మెచ్చి పురవాసులతరపున ఎ. బి. రామమూర్తి సెట్టెగారు ఒక బరి గాయపరికము బహుమాన మొసంగుటకు నిశ్చయించిరి. మిగిలిన పాత్రలలో యువ కోటయ్యనాయుడుగారినవన గవ్యము గా నున్నది. గంగ, గులాము, ఫకీరు వేషముల అలంకారములు గొన్నిటిలోనుగూడ సరగ పాత్రధారియు (పెట్టెను)వెండ్లక వర కును. మొత్తముమీద నాటకమంతయు చక్కగా ప్రదర్శింప బడెను.

కెన్యా కిలిమంజేరో

సి. యస్. ఆండ్రూసుగారు 'ఎంగుంజియా'లో నిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

ఆఫ్రికాలోని కెన్యా, కిలిమంజేరో అనునవి రెండు పెద్దపర్వతములు. కెన్యా అనునది ఆపర్వతము చుట్టునున్న ప్రదేశమునకియబడెనని అందరకును దెలిసినదే. శ్వేతవాసులు కెన్యా పీఠభూమిని చూచుచున్నారని, ఇప్పుడు వారు కిలిమంజేరో పీఠభూమిని గూడ ఆ కమియన్ జామినిగా చేయుచున్నారు.

ఆతడు వేరలేనది పురాతన భారతగ్రంథకర్త యొక్క యెన్నో. ఆసామెతయందలి కథను విశ్వసింపదగినట్లుగానే నేను చెప్పబోవుచున్నాను. కెన్యా పీఠభూమి అనునది తమకుండున చాలునని తప్పి జెండుక శ్వేతవాసులకును టాంగ్ నైకానరి పాదులకును జామినిగా చేయబడినది. టాంగ్ నైకానరి కిలిమంజేరో పీఠభూమిని టాంగ్ నైకానరి నున్నది. కావున యిప్పుడు కిలిమంజేరో పీఠభూమిని టాంగ్ నైకానరి మాన్యుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ఇట్లు జేసి యెడల ఆ ప్రదేశమునందు స్వేతవాసులను వారియుద్దేశము. ఈ నూతన పీఠభూమి ప్రదేశము 44 వేల చదరపుమైళ్లు. కెన్యా పీఠభూమిని శ్వేతవాసులు 12 వేలచదరపుమైళ్లు మాత్రము. ఇంతవ్యత్యాస ముండుటచేత నేవారికి కాంక్షలు లేవు.

భేదమువచ్చినది యిక్కడనేకాదు. వారలకు కావలసినది ఒక భూమియేగాదు. ఆఫ్రికాలోని పనివారలు గూడ యెప్పుడు పట్టినప్పుడు గావలయును. పనివారలందరును శ్వేతవాసులయధికారము క్రిందనే యుండవలెనని వారికోరిక. 1911 నుండి 21 వరకును కెన్యాలో యాపదినంతవరకును మహాభారము జరిగెను. నేటిపుల జనసంఖ్య 30 లక్షలనుండి 24 లక్షల 83వేలకు తగ్గిపోయెను. అనగా నూటికి 21 మంది తగ్గిపోయిరి. ఇందు మూలమున కొంతవరకు శ్వేతవాసులకు తమనాటిపనులకు ఆఫ్రికా పనివారలు తగ్గిపోయి కష్టము గల్గెను. ఈ ఆఫ్రికా నేటిపులు తమసొలాలలో వచ్చి పనిజేయనట్లులవారెన్ని పన్నాగములైన బన్నెదరు. ఒకసారి వారు వారిని నిర్బంధపెట్టి పనిలోనికివచ్చునట్లు జేయటకు కాసనముగూడ గావించిరి. కాని జనసంఖ్య తగ్గి చుండుటవలన కూలిడబ్బులను తక్కువగ నిచ్చుచుండుట కష్టమయెను. ఇంతేగాక కెన్యాలోని నాలుకలకు తగినంతమంది పనివారలు లేకుండ పోయిరి.

ఈ క్రొత్త కిలిమంజేరో పీఠభూమియందు టాంగ్ నైకాలో 10 లక్షలమంది ఆఫ్రికనులు వాసముజేసెదరు ఇట్లు భూమి నాక్రమించుకొనవలెనని శ్వేతవాసులు వేసిన యెత్తుగాక యావిధముగ కూలిపనివారల సంఖ్య పెక్కువజేసి సాధ్యమైనంతవరకు కూలితెల్లను తగ్గింపవలెనను నుద్దేశము గూడ గలదు. 1919, 1920, 1921 సంఘములలో నేను కెన్యాకు బోయినపుడు యాపన్నాగమునువీటినిగాని అప్పుడింత బాగా యావిమయమై అలోచింపలేదు. ఇంతముఖ్యవిషయము ఆనిర్ణాతీయ ప్రతిపత్తియందున్న కొని పీఠపరమగొనినదానిని యేగొద్దిమంది శ్వేతవాసుల తృప్తికొల్పటమార్చెదరాయని నేను అనుకొంటి. కాని అప్పటినుండియు తెలివి దెచ్చుకొంటిని ఏలనగా యితరచోట్ల నిట్టి నమ్మకస్వామిద్రోహములు చక్కగ జరుగుచుండుటను గనుగొంటిని.

ఈపన్నాగము నీవిధముగ వేసిరి? మొదలు టాంగ్ నైకాలోను కెన్యాలోను గూడ బహిరంగముగ నొక పెద్దప్రచారము ప్రారంభింపబడెను. నేటిపుల మనస్సు నెరిగియున్నామని చెప్పకొను యూరోపియనులను సరిహద్దు దాటి కిల్లిమంజేరో ప్రదేశమునకు సొమ్మని పంపిరి. టాంగ్ నైకానేటిపులు శ్వేతవాసుల రక్షణమును గోరి వారి క్రిందికి వచ్చుట కిష్టపడుచున్నారని చూపుటకు యెంతయో సాక్ష్యము సిద్ధము జేయబడెను. తదనుసారముగ పని జరుగవలసిన సమయము వచ్చినపుడు నెయిరో బీలో యూరోపియను సంఘములు సమావేశమై కిలిమంజేరోను కలిపి వేసికొనుట కనుకూలముగ నీక్రిందివిధముగ తీర్మానింపబడెను.

“టాంగ్ నైకా దేశములో ఆరుహా, మోషి, టాంగా, ఉనంబూరా జిల్లాల వాస్తవ్యులు ఆ ప్రదేశమును కెన్యాపాలనముక్రింద జేర్చుట కష్టపడిరిని తెలిపి కొనుటకు యూరోపియనుల సంఘముల వారు సంగోమమును దెల్పుచున్నారు. ఈ సూచన కీసభవారు పృథక్ పృథక్ గాను సానుభూతిని దెల్పుచు బలపరచుచున్నారు. ఏలనగా:—

(అ) ఇందువలన కెన్యాదేశమునకు జాబాలాండు పోయిన దానికి పూర్తియగును.

(ఆ) ఇందు వలన మానై, కిన్యై జాతులకు సఖ్యత యేర్పడును.

(ఇ) రెయిల్వేల యభివృద్ధికి యెక్కువడబ్బు పెట్టుబడి పెట్ట పక్కరలేదు.

(ఈ) ఈ ప్రదేశము లన్నియును వేర భూములగుట చేత వానియభివృద్ధి ప్రోత్సాహకరముగ నుండు పరిపాలనము క్రింది కివి వచ్చును.

జాబాలాండు కెన్యా పీఠభూమిల కుత్తరముగా నీరు లేని ప్రదేశమైయున్నది. ఇయ్యది యుద్ధము ముగిసినపిదప దేశములను పంచుకొనుటలో ఇట్టికిచ్చివేయబడెను. ఇంగ్లాండు యితర విధముల పరిపూర్తి చేసికొని కొంతవడుకొని నవసరమయ్యెను.

కిలిమంజేరో ప్రదేశమును కెన్యాకు జేర్చవలెనని గావించిన తీర్మానమునై చర్చ జాగ్రత్తగ పరిశీలింప దగియున్నది. జాబాలాండు పోయినందుకు అసలు ప్రత్యమ్నాయముగ నేమైనచేర్చవలె నాయను విషయమై చర్చకు వచ్చెను. ఈవిషయమియును యెక్కువ బలమైనదికాదు. ఏమైనను తీర్మానమును దున్నుటలనే డిలమిరు ప్రభువుగారు బలపరచిరి. మేజరు హెంస్టెడుగారు తీర్మానములో నీభాగమును కొట్టివేయవలెనని కోరిరి. ఆయన కొన్నివిషయముల విచారించినట్లును, నేటిపులును యూరోపియనులను యావత్తవిధానమునకు అంగీకరించినయెడల జెప్పెను. కావున వారు కోరినది అంతవరకే స్పష్టముగ బలముగ నున్నది. జాబాలాండు పోయినది గదా దానికి బదులిదియని చెప్పనక్కరలేదు.

సభ జరుగుచుండగానే టాంగాజిల్లాలోని యూరోపియనుల వద్దనుండి తెలిగ్రాముగూడ వచ్చెనట. ఇదిసముద్రతీరప్రదేశము టాంగా అనుముఖ్యమగు రేవుగలదు. ఆ తెలిగ్రాములో టాంగానుగూడ జేర్చుకొనుమని కలదు.

కావున సభజరుగుచుండగా తుదకు తీర్మానములో నీతరజిల్లాలతో బాటు టాంగానుగూడ జేర్చుకొనవలెనని తీర్మానింపబడెను. టాంగాజిల్లాలో భారతీయులు 10 మందియున్న యూరోపియనులు ఒక్కరుగూడ నుండరు. ఆఫ్రికానేటిపులు నూరుమందియున్న యూరోపియనులు ఒక్కరుగూడ నుండరు. కాని కారణమేమోగాని యాజిల్లాను జేర్చుకొనుటవిషయమై వారు తమయభిప్రాయము నేమియును జెప్పలేదు. అందుజెప్పినది టాంగాజిల్లాలో నివాసులు అందరును కెన్యాపరిపాలనముక్రిందకు తమదేశమును జేర్చనివ్వవడుచున్నారనియే. అందులెంబడిన నివాసు లీకొద్దిమంది యూరోపియనులే. ఈ విధముగ తెలిగ్రాము నేర్పాటుచేసివచ్చినదానిమీదట మరల విచారణ లేకుండనే క్రొత్త జిల్లాయంతయును శ్వేతవాసులు ముందుకోరినదానికి చేర్చబడెను. భారతీయుల మాటయు, ఆఫ్రికనులమాటయేమియునక్కరలేదు. ఈసభవారి ముఖ్యముగ కావలసినది ఒక్క యూరోపియనులే.

సిగ్గులేక యాపనినిజేయుట డిలమిరు ప్రభువు గారిప్రసంగములో ప్రతికేకినది. అందు కివి మంజూరీత భూములను జేర్చుకొనుటకు నెట్టి ప్రయత్నముల జేయవలెనో మూచించిరి. ఈవిషయమై ‘ఈసుఆఫ్రికను ప్రాండర్స్’ అను యూరోపియను ప్రధానపత్రిక వ్రాసినమాటలను దెల్పెదను.

“ఈవిషయమై చర్చించుటలో డిలమిరు ప్రభువుగారు రెండుపనులజేసిన బాగుండునని గట్టిగ నొక్కిచెప్పిరి. ఈ ప్రదేశము లిదివరకుండిన బి. మాండేటును కెన్యాకు మార్చవలెనని వారు సూచించుచున్నారు. అంతట దీనిని నెమ్మదిగి సిక్లాను మాండేటుగ నభివృద్ధిజేయవలయును. అప్పుడు తుదకు తనంతట నదియే సంపూర్ణముగ గలసిపోవును.”

దీని జూచినయెడల మాండేటరీ పాలనాధానమునుగూర్చి యిప్పటి న్యేచ్ఛాబుద్ధిగలవా రెట్లు తలచుచున్నారో తెలియగలదు. ఈవిధముగ నున్నయెడల దీనిపేరుతో ప్రత్యక్షముగ భూతుకముజేయుచు దాచియుంచ వచ్చునయెడల ఈ బూటకము బాగుగ దొరకెననియు తలచుచున్నారు. ఆలోచనపరచులైనవారి విషయమునుముందే దెలిసికొనిరి. కాని యీ విధముగ సత్యముగ బహిరంగముగ దెలియజాలదు.

ఇప్పటి యూరోపియను ఇంఫీయర్లెట్లు మానసికతత్వమును ఆగాధము నింకను తరచ నవసరములేదు. ఒకటి మాత్రమునామానస్సుకు నమ్మకముగ దోచుచున్నది. భారతీయులు మాత్రము యిట్టి మోసపుచ్చు మద్దపద్ధతులలో పాల్గొనకుండ

గాంధీ పూజా నిధి

బాబ్బిలితాలూకా వసూళ్లు

నందబలగ

తాడిపత్రి సీతారామయ్యగారు	0.4-0
కుసుమారు ప్రాత సీతారామయ్యగారు	1-0-0
బి. లి. జ. పేట	
ఆనాల సుబ్బారాయుడుగారు	1-0-0
ఇండుగు మార్యారావుగారు	1-0-0
తోట కృష్ణయ్యగారు	1-0-0
నిమ్మా వెంకయ్యగారు	1-0-0
తోట వెంకటరెడ్డిగారు	0.4-0
అంగజాల లక్ష్మయ్యగారు	0.8-0
మద్దంకెట్టి జగన్నాథంగారు	0.8-0
అంగజాల వెంకటరామానుజయ్యగారు	0.4-0
అంగజాల సత్యనారాయణగారు	0.2-0
అంగజాల జగ్గయ్యగారు	0.4-0
నందబలగ, కుసుమారుగ్రామముల హుండివనాలు	0-18-0

7.15-0

ఇందులో మనియార్డరు కమిషను రు 0.2-0

కవర 0.1-0

0.3-0

మినహాయింపుచేసి రు 7.12-0 యేడురూపాయల పన్నెండణాలు మాత్రం పంపించిరి.

చేబియ్యం ఆరుణాచలము

ప్రచారకుడు,

* * *	
బి. లి. జ. పేట	
ఈ గ్రామమునకు శ్రీయుతులు మంత్రాల లక్ష్మీనృసింహంగారు పురిపండా అప్పలస్వామిగారు చేబియ్యం ఆరుణాచలంగారు వచ్చి వసూలుపరచిన రెండవవాయిదా వివరము.	
శ్రీయుత అంగజాల వెంకటప్పారావుగారు	0.4-0
సరై వెంకటనరసింహాచార్యులుగారు	0.4-0
వనమాలి మహాపాత్రోగారు	0.4-0
బొన్నాడ భట్ల నారాయణ ఆచారిగారు	0.4-0
ఆనాల కృష్ణారావుగారు	1-0-0
అంగజాల సీతారామయ్యగారు	1-0-0
వెలిది లక్ష్మయ్యగారు	0.4-0
ఈదినం సంతలో హుండివనాలు	8-5-0

మొత్తము. 6 9-0

మద్దంకెట్టి జగన్నాథయ్య,

గ్రామసంఘకార్యదర్శి.

కలకత్తాకార్యరేషను

పత్రికాప్రకటనము

కలకత్తాకార్యరేషనువా రొకప్రతీకను ప్రకటింపవలెననియు నెలకు 200-300 శీతముమీద సంపాదకుని నియమింపవలెననియు తీర్మానింపబడెను. (అ. ప్రె.)

బంగాళా తెలిపోను కంపెనీ

బంగాళా తెలిపోను కంపెనీవారు ఏకమొత్తముగా గాక వార్తల సంఖ్యనుబట్టి సొమ్ము వసూలు చేయుపద్ధతిని ఆదరణలోనికి తెచ్చుటకు యిండియాగవర్న మెంటువారు అనుజ్ఞ యిచ్చిరి. (అ. ప్రె.)

స్వతంత్రముగ నుండవలెనని మాత్రము కోరెదను. ‘వైటులే పరులో’ కెన్యా పీఠభూమిలందు భూమిని కొనుక్కొనుటకు న్యాయప్రకారము హక్కును తొలగించినందులకు మారుగ పల్లపు భూములందు కొంతభూమి నిచ్చివేయవలెనని దెల్పిన విషయముగూడ సిగ్గులేని పనియే. భారతదేశముగూడ సామ్రాజ్యమునందలి దోపిడిలో పాల్గొనునట్లు జేయుట భేదమును దెల్పిరి. దీని సేమాత్రము నంగీకరింపక తిరస్కరించి ఏమ్య భావమును గనపరుపవలయును.

మహాత్ముడు:—స్వరాజ్యము చేతనూలు ఖద్దరుమీదను నాధారపడి యున్నది. మీ మీ నూలు కానుకలను స్వీకరించుచున్నాను. కాని మీ రెంత వెనుకబడి యున్నారో గమనింపుడు. నేను నమ్మిన యాంధ్రులను వెనుకబడుట సంతాపకరముగ నున్నది.

ప్రజలు:— మహాత్మా! మా యలసత్వమును మన్నింపుడు. మూల నున్న రాజములను క్రిందికి దింపినాము. ఇకముందు మీయాజ్ఞలను శిరసా వహించెదము.

బర్మాలోని భారతకార్మికులు

ఘోర దుర్భర నిరీతిలు

సి. యు. ఆంధ్రానుగారు 'ఎంగుఇండియా'లో నిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—

అన్నిటికంటెను బర్మా నాకు మహా కష్టమవ్వ యైనది. తత్పరిష్కారము యేమాత్రమును చూపుమేరలో గానించుట లేదు.

ప్రప్రథమమున కార్మికసమస్యగలదు. ధనవంతులు నిర్హాక్షిణ్యముగ పశుమార్గప్రవర్తనలై మానవ నైతిక విచారణయేమి యును లేకుండ బీదలను హింసపెట్టుచున్నారు. ప్రతిసంవత్సరమున పేస్త్రీలు, కంట్రాక్టరులద్వారా భారతదేశమునుండి వందలు వేలకొలది మంది గ్రామీయులను దీసికొని పోవుచున్నాదు. వీరికి ముందుగ డబ్బునిచ్చెదరు. అది పిదప శాశ్వతముగాము క్రింద మారును. ఈ గ్రామీయుడు ముందుసంగతి తెలియక తన్ను తానమ్మకొని యావట్టివిధమున బానిసీడగును. ఎప్పుడో తగని కష్టములలో నుండగా డబ్బు తీసికొందురు. వేలిముద్రగూడ వేయించుకొని బాండుగట్టి తీసెదరు. సముద్రయానము జరుగును. ఈ గ్రామీయుడదిమొదలు మేస్త్రీదగ్గరకు గమ్యముక్రింద బడి యుండుగుంపులో నొకడగును. తప్పించుకొని బయలు బడి వలెనని ప్రయత్న మేమైన జేయునెడల కార్మికులు కంట్రాక్టు థంగమును జేయుటకు సంబంధించిన శాసనము ప్రకారము సమనుజేయబడును. ఈ శాసన మింకను పాపమేమీ తెలియని గ్రామీయులు బయటపడవలెనని ప్రయత్నముజేయగా న్యాయభంగము గావించు నటుల పట్టి బాధించుచున్నది. దర్మిద్రుడే న్యాయభంగము గావించినయెడల క్రిమినలు సేరముక్రింద శిక్షింపబడుచున్నాడు. భాగ్యవంతుడు న్యాయవిరుద్ధముగ పనులెన్ని జేసినను సివిలుదావాలో సప్తపరిహారములను మాత్రము చెల్లింపవలసి యుండును. భాగ్యవంతుల కొక శాసనము బీదవారల కొక శాసనముగనున్నది. ఈ కార్మిక సమస్యకావలగా శాసనముక్రింద ఒక్కసంవత్సరములో బర్మాయందు 12 వందల ప్రాసిస్కూచులు జరిగినవి. గ్రామీయులు బైటపడుటకు తుదకు బడినకష్టముతో వేసారి వేరుగతి లేదుగదా యని అమృతహాసమున బానిసీడుగనే యుండి మునిగిపోవును.

పౌరత్వ పరిధిలకున్న కార్మికుల నైతికపరిధిలు మరంతభారముగనున్నవి. స్త్రీలసంఖ్యకును పురుషులసంఖ్యకును

దామాచా చాలతక్కు. ఫీజీలో జూచినపుడే గాభరాయయ్యును. ఇచ్చట నక్కడకంటె తక్కువగ నున్నది. పారిశ్రామిక కార్మికవృత్తి యనుపేర భారతదేశములో కండ్లయెడుటనే యిల్లుజేయుచుండ నాకు యిదివరలోనే చెలసియున్నయెడల ఫీజీకి అసలే చెడలి యుండని వాడనే. ఈమాట బీహారిమిత్రుడొకడు చెప్పగా సరియగు నాయని ఆశ్చర్యబడుచుంటిని. ఇచ్చట బర్మాలో ఓడలపై విదేశీయులకు బోవు స్త్రీల సంఖ్య విదుగురు పురుషులకు ఒక్క స్త్రీ యైనను లేదు. రెవులలో పనివారల ఒక్కతేనే స్త్రీయనుకొని అన్నమువండుచుకొని ఆస్త్రీనే అందరును సంభోగించెదరు. ఈ సంగతులన్నియును సిగ్గెమియునులేకుండ నాకు బహిరంగముగ జెప్పితి. ఇవన్నియును కరపత్రము లందును వార్తాపత్రికలందును ప్రచురింపబడినవి. కావని ఖండించినవా రెవరును లేదు. అవి సత్యములగుటచేతనే యెవ్వరును ఖండింపలేదు.

స్త్రీమర్దనలోని అమానుష పరిస్థితులు

ఎప్పుడో తెరచాపలతో ఓడలు నడుచుకాలమున 1887 లో జేసిన శాసనముప్రకారమే ఓడలు నడుచుచున్నవి. ఇప్పటి స్త్రీమర్దన వ్యాపారమునకు ఆ శాసనము ప్రకారము ఓడలలో క్రిక్కిరియనటుల జనము నెక్కించుట విపరీతమని బి. వి. యస్. యు. కంపెనీ క్యాబ్జెయు నాలో ఒప్పుకొనిరి. నేను పెనాంగునుండి మద్రాసుకు ప్రయాణము జేసినపుడు స్వయముగ జూచితిని. ఆప్రయాణము పరపురుషులు కాని బంగాళాభాతమునందు మూడవతరగతి ప్రయాణికుడుగ నెప్పుడును ప్రయాణము జేయలేదని చెప్పుటకు సిగ్గుచున్నది. నా కండ్లకంటె యును గోచరించినపిదప యెప్పుడో యీపనిని జేసియుండవలసినది. కాని ఈ కష్టముల బడలేక వెనుకాగితిని. ఒకటిమాత్రము నిశ్చయము. స్త్రీమర్దనలో నీ అమానుష పరిస్థితుల నికమిద ఒక రోజైనను జరుగనీయరాదు. మలకులో ప్లాంట్లందరును ఓడ ప్రయాణపు పరిధికులు చాల అమానుషములగు నుండెనని అంగీకరించిరి. కాని వాటిని "మేమేమి చేయును? భారతప్రభుత్వపు ఓడల శాసన మీపరిధికుల నిట్లుజూగనిచ్చుచున్నది" నేను వారికిట్లని జెప్పితిని. మీకుమీరే ఓడలబంధుల జేసికొనుదు. అందుముందుగ జేయవలసినది యిప్పుడు బ్రిటిషుమీదను మూడవతరగతి ప్రయాణికులను దీసికొనిపోవుసంఖ్యను రెండుతో భాగించి విభజింపవలయును"

ఖర్చుమాట యేమిటని వారడిగిరి "ఇతరఖర్చులలో తగ్గించుకొనుడు. రైక్రాయిటింగు మానివేయవచ్చును. లాభములు

కొంతవరకు మరులకొనవచ్చును. అమానుషములగు పరిస్థితులలో యుంచి డబ్బు సంపాదించుట భగవంతుని దృష్టిలో నేమాత్రమును ఆవరణము గాదు" అని నేనంటిని.

కాలుతున్న వెనముమీదనుండి నిప్పులులో బడుట

భారతదేశములోని గ్రామీయులు యిట్టిభార పరిస్థితులలో నేల రావలయునని మన మడుగవచ్చును. భారతదేశములోనే గ్రామములం దెట్టి పరిస్థితులు గాని లేకున్నయెడల వరదలను కరువును వచ్చి దేశము తుడిచిపెట్టివేయునపుడు వారలను పరిస్థితు లెంతభారముగ నున్నను పోనీయకుండ ఆపజాలము. కండ్లయెడుట యింతో అన్నములేక మాడునపుడు అన్నముతోన మెక్కడికైనను గాని పోవలసియుండును. ఇంతేగాక భారతదేశములో నిర్బంధములను, బానిసత్వమునుండి, ఆఫ్రికాలో వర్ణవిభేదముకన్న భారముగ నున్న అస్పృశ్యత నిలచియుండునెడల యేదోసాత్వికత్రయ చ్ఛాయయైనను గానించునపుడు వారిని పోనీయకుండ మనమాపజాలము. పాపము గ్రామీయులు తెలియక కాలేపెనమునుండి నిప్పులలోనికి దుముకు చున్నారనుమాట నిజమే. కాని పెనము వేడెక్కి భరింపరాని దగుచుండ అచ్చట నుండజాలరు. నెమ్మది నెమ్మదిగ మరణవేదనము సనుభవింతులకన్న త్వరగా చచ్చిన బాగుండునని ఆయన తలంపును.

కావున భారతదేశములోని విద్యావంతులు గ్రామములలోని దార్శిన్యమును తొలగింప సమకట్టువరకు యాఓడలలోని గుంపులెక్కువయై పడుబాధలును, పనివారల గణికాగృహములును, యీమేస్త్రీలును, క్రిమినలు ప్రాసిస్కూచులును, అవ్వపుచ్చుకొని బానిసపనిజేయుటయు మున్నగువిషయము లిట్లే యుండును. గ్రామములలో నిట్టిభారపరిస్థితులు లుండుటచేతనే స్త్రీలును పురుషులును గూడ బానిసత్వము నైనను విరించి ఆప్రదేశములకు బోవుచున్నారు.

గాంధీమహాత్ముడు

బొంబాయిలో ఉపన్యాసములు

బొంబాయిలో మాండవీలో కాంగ్రెసు సంఘసభలో మహాత్ముడుపన్యసించెను. "స్వరాజ్య బహిష్కరణ పక్షముల వారేకము కావలెమగాని వివాదలను పెంచుకొనరాదు. నేను వివాదలను కోరను. నేను ఓకీపోతినని ఒప్పుకొంటిని. ఇట్టివిభేదములు కలుగుట మనదురదృష్టము ఈవిభేదములను సభివృద్ధికి నిరోధము కలిగినది. నేను ఆయుధములను క్రిందపెట్టితిని. "నేను విమోచిరించి పోరదలమకొనలేదు అని" నేనిదివరకే పండితమోతీలాలునెహ్రూగారికి వ్రాసితిని. నూలువసుకుట, హిందూమహమ్మదీయమైతిని కలిగించుట, అస్పృశ్యతను తొలగించుట అను నీమాడును స్వరాజ్యమునకుమూలాధారములుగాన దేజయులంగరును వీనినిగూర్చి త్రస్తబూనవలెను. ఖద్దరులేని స్వరాజ్యము బొంబాయిలోని విద్యాధికులకు మాత్రమే లాభకరమగునుగాని వ్యవసాయదారుల కుపకరించదు. వారికి ఖద్దరు ముఖ్యము. ప్రత్తిని ఎగుమతి చేయుటవలన వారికి ధికమగు నష్టముకలుగును. మనీదులకొరకును దేవాలయముల కొరకును హిందూవులును మహమ్మదీయులును కొట్టుకొనుటవలన వారి పిరికితనమే వెల్లడియగుచున్నదిగాని ధీరత్వము వెల్లడియగుటలేదు. మీరందరును నూలువడక దేశసేవచేయవలెనని దైవసూక్తిగా మిమ్ములకు కోరుచున్నాను." అని మహాత్ముడు నడిచెను. (ఆ. ప్రె)

గంజాం మండలసభలు

సెప్టెంబరు నెల 6, 7, 8 తేదీలలో కళింగపట్టణమున జరుగును

"శ్రీయుతులు బులును సాంబూర్తి, బ్రహ్మజోషుగ్గు, సుబ్రహ్మణ్యంగార్లును శ్రీదువ్వూరి సుబ్బయ్యగారును 5 వ తేదీ రాత్రికి వచ్చెదరు. గ్రంథాలయసభకు శ్రీయుత బుర్రా శేషగిరి రావుగారును అధికసభకు బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్రి లక్ష్మీనరసింహంగారును అధ్యక్షత వహించెదరు. గ్రంథాలయ - అధికసభలు 7 వ తేదీ త్రిది వారము నాడే ప్రారంభమగును. 8 వ తేదీ సోమవారము నాడు ప్రారంభమగునని యిదివరకు ప్రకటించితిమిగాని యిచ్చడిలు మార్చబడినను, అధికసంఖ్యాకులుగా ప్రతినిధులు విచ్చేసి సుప్రసిద్ధులగు నాయకులకు మనఃపూర్వకముగ స్వాగతము నొసంగగలెదము" అని కార్యదర్శి నేడు తంజివార్త సंपాదకు.

ఆంధ్రపత్రిక

1924.వ. సెప్టెంబరునెల 4.వ తేది
గురువారము

బెంగాలు మంత్రిగారి ప్రతికారము

రాజనామా సీయవలసి వచ్చినందులకు, బెంగాలు మంత్రిగారు ఆగ్రహము కలుగుట సహజమే. శాసనసభ్యులపై వారు పరిపాలనా విధులను వింతగాదు. మంత్రిగారి నెకరగు ఫజలుల్ హక్కు గారు తమ ఆక్రోశమును వెల్లడిజేసిరి. తమ యుబుసును పెడలబొసగొనుటకు, వీరు ఆంగ్ల దేశమునకు వెడలుచున్నారు. అక్కడ తమ పెగ్గల నన్నిటిని దెలిపెదరు గాబోలు! శాసనసభవారి యిచ్చను తా మెటుల తృప్తికొనినో సూచించెదరు గాబోలు! కన్సర్వేటరులు మన్నగు హైందవాళియ ప్రతికూలురైలును వీరి భుజముల తపైదరిని యూహించవచ్చును. ఇంతటివారు లేరని పొగడవచ్చును. తక్షణస్వరాజ్య మక్కరలేనివారు కొందరు గలరనియు, వీరి నిజ మగు హిందూదేశప్రేమిని యిదియు, ఎలుగై చాటవచ్చును. ఆంగ్ల దేశప్రయాణోద్దేశ్యమేమి? సంస్కరణవిధానము మారునెడల, మహమ్మదీయుల తేమమును కాపాడుటకు, ఫజలుల్ హక్కు గారు ప్రయత్నించెదరట. ప్రత్యేక వ్రాతసిద్ధిమువిషయమై వీరెక్కుడుపట్టుదల జూపిరి. ఇంతిటికి బోనిచ్చిన న్యాయమే. సంస్కరణశాసనమునందు ఎట్టిమార్పు జరుగదని, ఫజలుల్ హక్కు గారికి నిశ్చయముగలదు. మార్పుజేయుట కొకవేళ సంకల్పమున్నను, ఫజలుల్ గారు పెడలి ఎడ్డగించెదరు. వీరి ప్రయాణోద్దేశ్యమిదియే యె యందును స్వరాజ్యసంపాదన పద్ధతుల విషయమై యెట్టి భేదాభిప్రాయ మున్నను, తక్షణస్వరాజ్యసంపాదన విషయమై ఎట్టిభేదము లేదని, అన్నిపక్షముల వారును చాటుచున్నారు. ఇంగ్లండులో గూడ నట్టి యభిప్రాయమై ప్రచలియున్నది. ఫజలుల్ గారిట్టి నమ్మకమును చెడగొట్టెదరనితోచును. హిందూదేశమునకు ఇంగ్లండు రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యము నిచ్చునని, ఫజలుల్ గారు నమ్ముటలేదు. అందువలన ఏదియో యుష్పదము వాటిల్లునని ఫజలుల్ గారి తెలంపు. పాపము, ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానమును ప్రేమించెడి వారు నేటి కొకరుగనుపించిరి! ఇందుకు వీరినభినందింపవచ్చును. రాష్ట్రీయస్వాతంత్ర్యమువలనగలిగెడి అపాయము, నెదుర్కొనుటకన్న, సంస్కరణములను వెనుకకు మరలించుటయే యుక్తమని వీరియుద్దేశ్యము. ప్రజలు సంస్కరణ జూపకముందే, లేనిపోని బాధ్యతలను వామెడ కంటగట్టుటకు వీరిప్రపడరు. శాసనసభ్యులు పరిపాలనావ్యవహారములలో తరుచుగ జోక్యము కలుగ జేసికొను చున్నందులకు, ఫజలుల్ గారికిరోషముగలదు. నిరంకుశపరిపాలనకడ్డు గలిగింపగూడదు గాబోలు! బెంగాలు మంత్రి తన వ్యాధయమును బయల్పరచినందులకు సంతసింపవచ్చును. అధికారవర్ధయంత్రమున ఏమి మిళితమై పోయిరి. ప్రజాశయములపై వీరి కిసుమంతయు సాను

భూతిగనుపించదు. ఎటులనయినను తమపదవులనంటి పట్టుకొని యుండుటకు వీరు ప్రయత్నించుచున్నది. వీరి ప్రయత్నము కొనసాగకపోయెను. హిందూదేశమున జరిపిన చర్యలు చాలక, వీరు ఇంగ్లండులో గూడ తమప్రజను జూడదలచిరి. ఇట్టివారికి అధికారవర్ధమధికముగ తోడ్పడగలదు. కాని ఫజలుల్ హక్కు గారుగాని, మరియెవ్వరుగాని, స్వపరిపాలనా శయమును నిరోధింపజాలరు. భారతీయులు స్వతంత్రుని నమ్ముకొని పనిజేయుచో, హిందూదేశమునందు గాని ఇంగ్లండునందుగాని వీరి యభీప్రసిద్ధి నడ్డగింపగలవా రుండురు.

నరసింహరాజుగారి రాజీనామా

విశాఖపట్టణపు జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులగు, చింతలపాటి వెంకటసూర్యనరసింహరాజుగారు తమ అధ్యక్షపదవికి రాజీనామానిచ్చి, చెన్నరాజధాని కంతుకు మార్గదర్శకులయిరి. నరసింహరాజుగారు ప్రభుత్వయమితలు. మితవాదలు. కట్టి వారు గూడ, స్థానికస్వపరిపాలన శాఖామంత్రిగారి విచిత్ర దృక్పథమును సహించజాలకబోయిరి. ఆత్మగౌరవ రక్షణమే ప్రధానమనిపించి, వీరు గౌరవోద్యోగపదవిని పరిత్యజించిరి. స్థానిక సంఘముల కధ్యక్షులనెన్నుకొనుటకు దేశ మింకను సంసిద్ధముగానిచో, స్వపరిపాలనమున కెన్నటికి తయారగునో తెలియదు. మంత్రి పుంగవుని సిద్ధాంతము, ప్రజాశయములను నిరాధారము గావించుచున్నది. నరసింహరాజుగారు ప్రతిపాదించిన తీర్మానము నోడించి, జన్మినుక్షము మిగుల నశక్తి గాంచెను. కట్టి పరిస్థితులలో నరసింహరాజుగారు రాజీనామా నిచ్చుట వింతగాదు. గుంటూరు కడప మండలములకు, అధ్యక్షు నెన్నుకొనుహక్కును ప్రసాదించకుండుటయు, తమచర్యను సమర్థించుకొనుటకు మంత్రిగారు వింతకారణములను తెలుపుటయు, సందిగ్ధిని దెచ్చివెట్టెను. నరసింహరాజుగారి రాజీనామామూలమున, జనించెడి పరిణామమును కనిపెట్టవచ్చును. రిజర్వుడు శాఖతో పాటు ట్రాన్సుఫర్డు శాఖయు, సత్వరాభివృద్ధి నడ్డగించుచున్నది. రెండును ఒక్కత్రోవనే ద్రొక్కుచున్నవి. ఈవిషయమై రెండుశాఖలకును సంయోగము గుదురుటచే, హాయి యగు కుటుంబమువలె నుండవచ్చును. మద్రాసురాజధానియందు, ద్వంద్వ పరిపాలనము విజయముగాంచెనని గర్వపడుటకు వేరుకారణము గనుపించదు. ఉభయశాఖలకును సంఘర్షణము గలుగకుండుటకు, అభివృద్ధికి ప్రతికూల మగు మార్గము ననుసరించుటయే కారణమని విదితమగుచున్నది. అసమ్మతినభల నెన్నిటి జరిపినను, నరసింహరాజుగారి రాజీనామాకు యీడురావు. విశాఖ పట్టణపు జిల్లా బోర్డు వారు, నరసింహరాజుగారి చర్యను కొనియాడిరి. అధ్యక్షు నెన్నికొనుట కధికారమును గోరిరి. మంత్రివర్గపు దృక్పథము, ప్రజాభిలాషలకు విరుద్ధమని, వెల్లడియైనది. స్థానికస్వపరిపాలనము బూటకమని తేలినది. స్వరాజ్యము సిద్ధించిన గని, స్థానికస్వపరిపాలన మయినను చక్కబడదను నమ్మకము మరింత బలపడుచున్నది. ఇట్టి సత్వమును పరిస్థితులము గావించినందులకు, నరసింహరాజుగారి నభినందించెదము.

అకాలీ ప్రశ్న: పంజాబు ప్రభుత్వమువారి దృక్పథము అకాలీ ప్రశ్నను పరిష్కరించుటకు, పంజాబు ప్రభుత్వమువారు బద్ధువుడుకమిటీవాని నియమించి యుండిరి. కొంతకాలముక్రింద పరిష్కారము గుదురలేదని చెప్పి, కమిటీని రద్దుజేసిరి. ఇందలి రహస్యమేమి? సరియగు ప్రయత్నము జరిగినచో, అకాలీ ప్రశ్న పరిష్కారము గాకుండెడిదా? ప్రజలీవిషయమై నిజము దెలిసికొనగోరుట సహజము. అసానీయేటెడ ప్రెస్సుప్రతినిధి గోరగ, పంజాబు ప్రభుత్వ కార్యదర్శియగు క్రెయకుగారు, తా మివిషయమై వివరములను తెలుపజాలమని చెప్పటయేగాక, అకాలీ ప్రకటనము సరిగాదని గూడ సూచించిరి. ప్రభుత్వాభిప్రాయమును గ్రహించుట కందుచే వీలులేదు. ఇక అకాలీ ప్రకటనను, పరికింపవచ్చును. అయ్యది నిజమగుచో, పంజాబు ప్రభుత్వమువారు మిగుల సంకుచితముగ ప్రవర్తించిరిని తెలుపదును. అకాలీ ప్రకటనమును నమ్మకుండుట కెట్టికారణము గనుపించదు. తిగాదాయంతయు, అకాలీఖయిదీలను విడిచిపెట్టువిషయమై ఏర్పడినది. అకాలీ ప్రశ్నకై తమ సర్వస్వము సర్పణజసిన యోధులను నిర్బంధమునుండి ఓడువకుండు, పరిష్కారము సాధ్యముగాజాలదు. అకాలీనాయకులతో సంప్రతించకుండు, శాశ్వతోపయోగకర మగు చట్టములను నిర్మించుటకు వీలుగాదని, పసిబాటడియినను గ్రహింపగలుగును. మొదట జరిగిన సంధిరాయ బారముల ప్రకారము ఖయిదీలను పెడలిపెట్టుటకు ప్రభుత్వమువారింకరించిరి. కాని పిమ్మట వారు వెనుదీసిరి. కొందరు ఖయిదీలసంగతి మాత్రము ఆలోచించెదమనిరి. ఆత్మగౌరవముగల అకాలీలు, ఇందు కింగ్గిరించుట దుర్లభము. మతిరక్షణకొరకు తమ ప్రాణములను సయితము ధారబోయెటకు సిద్ధపడి, ధర్మబద్ధముగ ప్రవర్తించుచున్న అకాలీలతో, ఆత్మగౌరవవిషయమై గిచ్చబెరము జేయుట పాడిగాదు. పంజాబు ప్రభుత్వమువారు, అకాలీ వీరులతో నెటుల సంప్రతించ వలయునో గ్రహింప రయిరి. అకాలీప్రశ్నపరిష్కారము విషయమై చేజిక్కిన అమూల్యావకాశమును కోల్పోయి, పంజాబు ప్రభుత్వమువారు పరిస్థితులను ఓపమముగావిచ్చిరి. బద్ధయరుగారి కాలమునుండి నేటివరకు, పంజాబు పరిపాలనపువైఖరి మారకుండుట చోద్యము. స్వపరిపాలనము చేకూరినగాని, అనుకూల పరిణామ మెర్పడు నని తోచదు.

ఏకకార్యక్రమము

శాసనసభలు భగ్నమయినపిమ్మట, వానిలో జేయదగినవి లేదు. భగ్నమయినను గాకున్నను, ప్రజల స్వతంత్రకార్యక్రమము బట్టియే, స్వరాజ్యసిద్ధి నిర్ణయ మగును. బాహ్యప్రదర్శనము లేని జరిగినను, విదేశములకు రాయబారము లేని పెడలి నను, ప్రజల కార్యదీక్ష బలపడనిది లాభమే మాత్రము గలుగదు. ఇంగ్లండుకు బోయెడివారు పోయెదరుగాక. శాసనసభలలో బనిచేసెడివారు చేసెదరుగాక. ఏ రెవ్వరయినను సరియే, నిర్మాణ కార్యక్రమమును చేపట్టవలసినయావశ్యకత గలదు. దీనిని గుర్తించుట ముఖ్యము. తమయందుండెడి స్వరాజ్యమును వదలి, ప్రపంచమునందంతటను

వెదకుట వృథావ్రయానయగును. గాంధీమహాత్ముడు బొంబాయిలో ముచ్చటించుచు, అన్ని పక్షముల వారును, నూలు ఎడికి, హిందూ మహమ్మదీయసభ్యమును బలపరచి, అస్పృశ్యతను నివారణ జేయవలయు నని, విన్నవించెను. మహాత్ముడు విన్నవించినటుల, కద్దరులేకుండు బొంబాయి మున్నగు నగరములవారు స్వరాజ్యము ననుభవించ వచ్చునుగాని, వ్యవసాయదారులకు కద్దరు లేనిది స్వరాజ్యముండనేరదు. తిండికిని బట్టకును తోడ్పడిని స్వరాజ్యము, ప్రజాసామాన్యమునకు నిరుపయోగము. దూది నెగుమతిజేయుట, దేశవిహింసమునకు తోడ్పడును. మిగిలినయంశముల విషయమై యెట్టి భేదాభిప్రాయ మున్నను, నిర్మాణముపై యెట్టి భిన్నాభిప్రాయ ముండజాలదు. సులభసాధ్యమును, భుక్తిముక్తిసాధనమును, స్వరాజ్య సంఘాతము నగు నిర్మాణకార్యక్రమమును ఎదలి, ఇతరమార్గముల ననుసరించుట, గాలిలో మెడలుగట్టుట బోలి యుండును.

నానారాష్ట్రసంఘము: హిందూ దేశ ప్రతినిధి
నానారాష్ట్ర సంఘమునందు, హిందూ దేశ ప్రతినిధి భారతీయుడై యుండుట సామాన్యధర్మము. ఏదేశ మయినను ఇటులనే భావించును. అందుకు మార్గ హర్దింజ ప్రభువుగారిని ప్రతినిధులుగ బిల్లులు పరిపాసాధ్యము గాదా? శ్రీనివాస శాస్త్రిగారు స్టేటుకౌన్సిలు సభలో సీషయమై ప్రశ్నించెరి. చాలదూర మాలోచించియే, హర్దింజ గారిని నియమించినటుల, పంఫిగారు చెప్పచున్నారు. ఇందుల కెమికారణమో తెలియదు. భారతీయులు ఎనికరారనుకారణ మొక్కటే గనుపించును. అటు లగుచో హిందూదేశమునకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య మొనగనలె? చెతగానివారికి లేనిపోని శారవమునీయనలె? హర్దింజగారిని బంపుట కిన్న, ఎవ్వరిని నియమించుకొండిన బాగుండెడిది. భారతీయునే స్టేటుకౌన్సిలు సభలో, నియమించవలెనని యొక తీర్మానము గావించబడెను. ప్రభుత్వమువారి విషయమై సానుభూతిని గనుపరచిరి. తుదకు పర్యవసాన మిటుల దేలెను. హిందూదేశమునకు స్వరచిపాలనము గావలయునుగాని, క్రిత్రిమాలంకారములవలన ప్రయోజనము లేదు. నానారాష్ట్ర సంఘసభ్యత్వమువలన హిందేదూశమున కరచేత ప్రైకుంతము దొరకనని మురిసినవారికి, తీరని యాశాభంగము గలుగక మానదు.

హార్ని మెనుగారి ప్రవాసము
హార్ని మెనుగారి ప్రవాసము నింకను రద్దుపరుపకుండుట, నాగరికలక్షణము గానేరదు. ఏదేశమునందును ఇంతకాలము విచారణలేకుండు వ్యక్తులను నిర్బంధించుట పొసగదు. హార్ని మెనుగారు ఘోర నేరములనొసర్చినచో, వీరి నేల ప్రాసిక్యూటు జేయ గూడదు? వారొసర్చిన నేరములను కోర్టులలో నేల విచారించరాదు? ప్రజలకు చెలిసినంత వరకు, వారు హిందూదేశమున భిమానించుటయే గొప్ప నేరము. ప్రభుత్వమువారు ఆరోపించిన దోషములు నిరాధారము లని, హార్ని మెనుగారు స్పష్టముగ ప్రకటించిరి. తమను ప్రాసిక్యూటు

ఆంధ్ర పత్రిక గాంధీ మహాత్ముని వుజానిధి

లక్షరూపాయలు సమర్పింపవలెను

4.9-24

యథా శక్తి ని తోడ్పడుడు

ఇదివఱకు	చందాలు
బాబ్బిలితాలూకా ప్రచారకుడు చే బియ్యం అరుణాచలముగారు బలిజ పేట మకాంనుండి వసూలుచేసినది	47795-2-5
బాబ్బిలితాలూకా బలిజపేట గ్రామ జాతీయోపసంఘకార్యదర్శి మద్దమ శెట్టి జగన్నాథయ్యగారి ద్వారా	7-15-0
తూర్పుకృష్ణాజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము వారు 1-8-24 మొదలు 31-8-24 వఱకు వసూలు చేసినది	6-9-0
(వివరములు కే ఫుప్రమరింపబడును)	925 10-0
మొత్తం	48735-4-5

ఇదివఱకు	చందాలు
బాబ్బిలితాలూకా ప్రచారకుడు చే బియ్యం అరుణాచలముగారు బలిజ పేట మకాంనుండి వసూలుచేసి పంపినది.	23720-12-9
బాబ్బిలితాలూకా బలిజపేట గ్రామ జాతీయోపసంఘకార్యదర్శి మద్దమ శెట్టి జగన్నాథయ్యగారు పంపినది	7-15-0
	6-9-0
మొత్తం	23735-4-9

పూజానిధికి సామూహికంపు చేదనామా:—కా. నాగేశ్వరరావు నెం. 7, లింబుకెట్టిపేట, మద్రాసు

జేయడని పందెమువైచిరి. అట్టి పందెమును ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించెయిండువలసివచ్చెను. లేనిచో, వెంటనే హార్ని మెనుగారిని విడుదలజేసియిండువలసి వచ్చెను. హైందవశాసనసభలో నిన్నటిదిన మడిగిన ప్రశ్నకు బదులు జెప్పచు, హార్ని మెనుగారి ప్రత్యుత్తరమును తాము చూచితిమనియు, ఎట్టి చర్యను తాము దీసికొనమనియు, మడ్డిమెనుగారు బదులు జెప్పిరి. ఇప్పటికయినను తాము మోపిన ఆరోపణలను, ప్రభుత్వమువారు ఉపసంహరించుకొనలేదు. ఇంతకన్నను, విచిత్రసితి యుండబోదు.

నల్లి మెంటరీ గ్రాంటులు : ప్రభుత్వచర్య
శాసనసభవారిొకమారు పరిష్కరించిన పిమ్మట, వెంటనే నల్లి మెంటరీ గ్రాంటును దేగూడదని, కలకత్తా హైకోర్టువారు నిర్ణయించియుండ, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తత్ప్రతికూలమగు నిబంధనను తయారుజేసిరి. ఇట్టిచర్య నియమవిరుద్ధమని గ్రహించవచ్చును. సంస్కరణవిచారణసంఘము వారిొకవంక విచారణ నలుపుచున్నారు. నిబంధనలలో ఎట్టిమార్పు జరుగవలెనో యని కనుగొనుచున్నారు. ఇంతలో ప్రభుత్వమువారు తొందరపడ నేల? ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రెంతసహాయము జేసినను, బెంగాలు ప్రభుత్వమువారి సంకల్ప మీదేరకపోయెను. నిన్నటిదినము ఇండియా ప్రభుత్వమువారి విషయమై తెలిపిన సమాధానము, సమంజసముగ జోపదు. నూతననిబంధనను జేయక ముందు, వీరు అడ్వకేటుజనరలుగారితో నయినను సంప్రతింపలేదు. రిజర్వుడుశాఖలవిషయమై సర్టిఫికేట్లు అధికారముండనేయున్నది. ట్రాన్సుఫర్లు శాఖలవిషయమై, నూతన నిబంధన ప్రయోగింపబడుచుండును. సంస్కరణములను పూర్తిగా నిరరకము గాంచుటకీ రెండు ఏర్పాటులును తోడ్పడుచుండును.

పార్లమెంటుసంఘ ప్రతినిధుల ఒగమనము
రాజావు డిసెంబరు నెలలో, పార్లమెంటు సంఘ ప్రతినిధులు హిందూదేశమునకు విచ్చేయుదురని, స్టేటుకౌన్సిలు సభలో క్రేవారుగారు సూచించిరి. వీరి రాకవలన జరుగబోవు నదెమి? శాసనసభ్యులతో వీరు సంప్రతించెదరట. శాసనసభ్యుల నీ సంఘమునందు జరివలయునని కోరవచ్చును. కాని ఇందువలన నెట్టిప్రయోజన ముండును? భారతీ అట్టి సంఘములలో జేరినను నెక్కటియే. భారతీయుల యశలాపను గ్రహించి, తత్సాఫల్యమునకై పాటుబడదలచుచో, పార్లమెంటు సంఘప్రతినిధుల రాక ఫలప్రద మగును. లేనియెడల, ఇది వట్టి యాడ-బరముక్రింద బరిణమించుట నిశ్చయము.

బిసెంటుగారి దేశసేవ
బిసెంటుగారి రాజకీయాభిప్రాయములతో నేక్తి భవిష్యకున్నను, ఆమె సలిపిన దేశసేవ నుగ్గడించుట మావిధియని తలచెదము. స్వదేశము గాకున్నను, హిందూదేశముపై నింతటి గాఢాభిమానమును గనుబజచి, తమ శక్తినంతను దేశాభ్యుదయమునకై ధారబోయుచున్న బిసెంటుగారి నెంతని కొనియాడ గలము? నిన్నటిదినము జరిగినసభలో అన్నిపక్షములవారును ఆమె నభినందించి, కృతార్థులయ్యిరి. సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధికై నింకను అభికోత్సాహముతో పాటుబడుటకు బిసెంటుగారికి భగవానుడు ఆయురారోగ్యముల ప్రసాదించుగాక యని కోరెదము.

నాగపూరు కోట్లాటలు
7 గురుహిందువులను అరెస్టుచేసిరి
మిరుసాపామున హత్యచేసి రని శివనారాయణగారిని మరితర్జును హిందువులను కేసు జేసి నాయంకాలము అరెస్టుచేసి జామీనుమీద ఎదలిరి. శివనారాయణగారి యింటిని దోచుకొనినందులకు 13 నందిపప్పాదీయలు అరెస్టుచేసిరి. (అ.ప్రె.)

విదేశవార్తలు

బ్రిటిషు ప్రేమాయానియను కాంగ్రెస్

భారత దేశవాసితులు

లండన్, సెప్టెంబరు 2:—తమ యువన్యాససందర్భమున పర్షిలుగా రిట్లు జెప్పిరి. ప్రతిపక్షాదుమును ఇండియాలో పని వాంఛి తిరుగబడిరి. సమ్యక్లలోమిత్రసాధనములవలనో తమ కష్టములను నివారణజేసికొనుటకు ప్రయత్నించిరి. ఇట్టిసమయములందు, పనివాం డిట్లుజేసినపు డెల్ల వారు కాలబడుటవోక్రూరకాళనములపాలుకేయబడుటవో జరుగుచున్నది. భారతకార్యకులను ఇట్లుజేయుటయు ఈప్రకారము భారతకార్యకుల హక్కులను పరిష్కారముజేయుట మానవలెను.

ఇంగ్లండులో ఇచ్చిన స్వాతంత్ర్యమునే ఇండియాలో గూడ ప్రేమాయానియనుల కీవాసలెను. భారతకార్యకులు దీనిని సాధించుటకు వారు కట్టుదిట్టములను జేసికొనునటుల జేయవలెను. పెట్టుబడిదారుల అధికారమువలన గల్గు ప్రస్తుతపు కడుగును మనము ఎత్తివేయదలచితిమేని తొలగించితిమేని మనము రాచకీయములు దప్ప మరితర విషయములను తెలియని రాచకీయకేతలపాలుభారతదేశమును జేయుదుమేని యుపద్రవ జేర్చుదును. దీనిని తప్పించవలెను. అధికపరిశ్రమలను బాగు చేయ లేనట్టియు యధాప్రకారము కార్యకులను పూర్వము వారి ఆసహాయతను యవకాళముగ గైకొని తమలాభములనే జూచుకొనుచున్నవారి దయమీదనే ఆధారపడునటుల చేయు మార్పులు నిచ్చుకొనవలెను. రాచకీయమార్పులతోబాటు పారిశ్రామిక మార్పులను ఏకకాలముదే ప్రవేశజేట్టవలెను.

సూచనానుతగవు

రాయబారములు చెడుట

ఈజిప్టు భిన్నాభిప్రాయము

లండన్, సెప్టెంబరు 2:—ఉదయం 1.20. సూచనానుతగవునుగూర్చి జరుగుటల ఫాషా మద్దానాల్లాగారికిని జరుగునన్న రాయబారములు చెడినవని తెలియుచున్నది.

ఈజిప్టులో భిన్నాభిప్రాయము గలుగుటచే చెడిపోయినవని తెలియుచున్నది. ఇటీవలి పరిస్థితులు పరిష్కారమునకు అడ్డుపడుచున్నవి. అనుకూలసమయము దాటిపోయినది.

సూచనాను విషయమై బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు చెప్పిన దానిని నెరవేర్చునని ఈజిప్టు ప్రజల యభిప్రాయము. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు చెప్పినదొకటి చేయునదొకటి యని యభిప్రాయము. ఈజిప్టునుండి తాము వెడలమనియు వదలిపెట్టమనియు స్పష్టముగ జెప్పిరి. కాని ఈజిప్టు ఆంధోళనము వలన ఈజిప్టు వాయకులు అనుకొన్నదానికంటె ఎక్కువగ బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ఇచ్చిరి. అందుచే అల్లగులు సాగుచునేయుండవచ్చును. బ్రిటిషు అధికారులను సెలవులోనున్నవారిని పనిలోనికి రప్పించుచున్నారు. ఎట్టి ఆంధోళనమునందు పాల్గొనరావని ఈజిప్టు అధికారులను హెచ్చరించుచున్నారు. ఈవిధముగ బ్రిటిషు అధికారులు సూచనానుతో ఆంధోళనము సాగునటుల పరిస్థితుల నేర్పాటు జేయుచున్నారు.

గొప్ప ఆశాభంగము

లండన్, సెప్టెంబరు 2:—రాత్రి 11.50 సూచనానుగూర్చి మద్దానాల్లాగారితో జరుపనున్న రాయబారములను జరుగుటలో ఫాషాగారు మానుటచే గొప్ప ఆశాభంగము గల్గెను. అందరికంటె ఈజిప్టు మంత్రి విగ్నము వారెక్కువ ఆశ్చర్యపడెదరు. ఇటీవల పరిస్థితులెవ్వయోయి అందరును ఆతురతతో కనుగొన నెదురుజూచుచున్నారు. ఈజిప్టుగల ఏమైన ఆకస్మికముగవెర్పడయుండవచ్చుననిరి. కాని మద్దానాల్లాగారు యూరపుకువచ్చునపుడు రాయబారములు మరల ప్రారంభము గావచ్చునుకొనుచున్నారు. ఇప్పుడు నిరుత్సాహముగనున్నది. పూర్వపుయుత్సాహము లేదు. ముందుంగతులనుగూర్చి చాల ఆతురతబడుచున్నారు. ఎవరును ఏమగునో తెప్పజాలకున్నారు. ఇప్పుడు చాలకష్టముగ నున్నదనుకొనుచున్నారు.

తేయిలో, సెప్టె 1:—జరుగుటలఫాషాగారు తాత్కాలికపు ప్రధానామాత్యున కిచ్చిన ఉత్తరువును బట్టికాడ సంగతుల వన్నిటిని అతిరహస్యముగ నుంచవలెనన్నట్లు తెలియుచున్నది. బ్రిటిషువారికి లాభముగను ఈజిప్టు నష్టముగను రాయబారములను జరుపజాలనని జరుగుటల ఫాషాగారు యూరపుకు బోవునపుడు జెప్పిరట.

కూతురు పితృహత్య నొనర్చు ప్రయత్నించుట

ఇంటినిమిత్త మిచ్చినడబ్బును కూతురు వినోదారము ఖర్చు జెట్టెనని తండ్రి కోపబడుట కారణము

లండన్, సెప్టె 2:—రాత్రి 9/35 ఇంటిఖర్చు నిమిత్తము తండ్రి కూతురు నకు డబ్బు చెప్పెను. కాని ఆ 14 కేండ్ల బాలిక తన కులాసార్థము విని యోగించుకొనుచుండెను. అదికూడవని తండ్రి కోపబడుటచే ఒకనాడు ఇంటినుండి పారిపోయెను. మరునాడు యింటికివచ్చి నిద్రించుచున్నతండ్రిని గొడ్డలితో మెడనరికెను. అడవిలోనికి ఈజిల్ల పారిపోయెను. పట్టుపడెను. తండ్రి బ్రతుకువని కోచదు.

రిచిస్వారు ఎత్తులు

వాణిశ్యగూరు నైవ్యమును పరీక్షించుట

లండన్, సెప్టెంబరు 2:—రాత్రి 2.25. నిన్నటిదినము రిచిస్వారు సైనికపరీక్ష ప్రారంభమైనది. 18 లేదీవరకు జరుగును. నాకాదశప్రదర్శనముగూడ ఇప్పుడే జరుగును. ఇదిబాల్టికు సముద్రములో జరుగును.

మిత్రమండలియుద్ధయుగము

ఫ్రెంచివారి పాధ్యత

వింతసిద్ధాంతము

లండన్, సెప్టెంబరు 2:—రాత్రి 8.30. ఫ్రెంచిప్రదేశములో యుద్ధముజరుపుటచే తమకు పరిహాము నీయవలెనని గ్రేటుబ్రిటను, యునైటెడ్ స్టేట్సును పరాములు అడుగవలెననుచున్నారు.

ఇట్లు జెప్పినది పాల్ లీ పెయిసరు అనునాతడు. ఈ యుద్ధములో ప్రాంసు, గ్రేటుబ్రిటను యునైటెడ్ స్టేట్సు ఒకే ఆశయముతో యుద్ధముజేయకపోవుటచే తమకు పరిహారముల నిచ్చుటకుకారణ మనుచున్నారు. అట్లుగనో మీకు సహాయ మొనర్చితిమి. మీ యభీప్రాయము నెవేరెను. అందుకు మేము సహాయమొనర్చినందులకు మాకు పరిహారము నీయవలెనని గ్రేటుబ్రిటను యునైటెడ్ స్టేట్సు అడుగవచ్చును. న్యాయమే. ప్రాంసుకు సహాయముజేయుచున్నార మను భ్రమను గల్గించి గ్రేటుబ్రిటను ఫ్రెంచిప్రదేశములో యుద్ధముజేసిరనుచున్నారు. ఇదెంతయు యుక్తిగాని వేరొకటిగారు. 1914 ఆగస్టులో మొదటజన్మనీని ఉత్తరసారు ప్రాంతమునుండి బ్రిటను ముట్టడించుటకు ప్రయత్నించిన సంగతి అందరకును తెలిసి విషయమే. కాని ఫ్రెంచిస్థానమునుండి పోరాడిన, మనుష్యులు సామ్యు, కాలము, పనిముట్లు కలిపినమృతన కారణముతో ప్రాంసు నుండి యుద్ధముజేసి రనిరి.

డాన్ చట్టములు

విషయమై జర్మనీలో కుటుంబకష్టము లుదయించు ననుచున్నారు. డాన్ నివేదికమును జాతీయవాదులు అంగీకరించునటులజేయుటకు మంత్రివర్గమువారు ప్రయత్నించుటచే వీరు ప్రజాస్వామ్యులక్షణమును మానుకొని ప్రజాప్రతినిధులమంత్రివర్గముగ మారిరాయనువిషయమును తక్షణము నిర్ణయింపవలసియున్నది. జాతీయవాదులను మంత్రివర్గములో చేర్చుకొనిరేని వారిసంఖ్య ఎక్కువగను. చాన్సిలరుపదవినిగూడ సొందుటకు వీలగును. దానివలన డాన్ నివేదికమును భగ్నముచేయుటకు వీలగును. అందుచే ప్రజాస్వామ్యవాదులు, సాంఘికవాదులును మరల ఎన్నికను గోరుచున్నారు. దీనివలన రిచిస్వారు తమ బలము చాల హెచ్చుగ నుండుననుచున్నారు.

సోవియటుల ధాన్యపు ఎగుమతి

ప్రధానమునకు సామ్యును ప్రోగుజేయుట

పనివాంఛను తిరుగబడవలెనని చెప్పట

లండన్, సెప్టెంబరు 8:—ఉదయం 12.45. లక్షలకొలది రషియనులు తిండిలేక మాడుచుండ సోవియటులు ధాన్యమును ఎగుమతి జేయదలచెట్టిరి. అందరకును అసంతృప్తిగ నున్నది. దీనివలన సోవియటులకు ప్రతికూలముగ ఆంధోళనము బయలుదేరుచున్నది. సోవియటులు భయపడుచున్నారు. విదేశములందు కమ్యూనిస్టు ప్రచారము నిమిత్తము ధాన్యము సెగుమతి జేసి సామ్యును ప్రోగుజేయుటచే సోవియటుల యుద్దేశ్యముగాన దాని నెదుర్కొనవలెనని చాలమంది రహస్యముగ ప్రయత్నించిరట. కార్యకులను తిరుగబడవలెనని ప్రోత్సహించుచున్నారు.

కెనా సంక్షోభ చట్టము

లో నిర్బంధపైనికత్తె ముందుటచే అంగీకరించ జాలమని థామస్ గారు తెలియజేసిరి.

మసోలు ఇరాకు

జాతీయమితరపు

తురుష్కప్రతినిధులు

అంగోరా, సెప్టె 2:—మసోలు, ఇరాకు సరిహద్దులను గూర్చి తమహక్కులను కాపాడుటకు జాతీయమితరపు ఫెటేజే, చక్రికేజే, గాన్లన తమ ప్రతినిధులుగ జనీవాకు తురుష్కులు బంపనున్నారని తెలియుచున్నది.

మగ్నోనాల్లుగారి వైఖరి

లండన్, సెప్టె 2:—నేడు జనీవాకు మగ్నోనాల్లుగారు బయలుదేరిరి. స్వేషములో ప్రజలు వీడ్కొలుపును గావించిరి. జాతీయమిత ప్రాముఖ్యమును గూర్చి చాలవరకు తెలియజేసిరి. జాతీయమిత మంచినది జేయుటకు తనకు జాతీయమితయుండు నమృతముగలదని తెలియజేయుటకేగాని యువన్యాసముల నిచ్చుటకు జనీవాకు బోవుటలేదని తెలియజేసిరి. ప్రతిజాతిపారును తమ ప్రతినిధులను సమర్థులను కథకు బంపవలె ననిరి.

నైవ్యములను దగ్గించుట

మగ్నోనాల్లుగారి యభిప్రాయము

లండన్, సెప్టెంబరు 2:—ఆయుధములను తగ్గించువిషయమునుగూర్చియు, జాతీయక్షేమమునుగూర్చియు చర్చించుట కిది మంచినసమయమని మగ్నోనాల్లుగారనిరి. ఇంతవర కెవరును తృప్తికరముగ విధానమును నైవ్యములను, ఆయుధమును తగ్గించుటకు ఏర్పాటుజేయలేదనిరి. క్రమేణా అన్ని ఆక్షేపణలు తీరుచుండుటచే ఆవిధానమును మనము త్వరలోనే ప్రవేశ పెట్టుటకు వీలగును.

ఆంగ్లో సోవియటుల ఒడంబడికను

గూర్చి ఆవిశేషముగ ఏమేమోవ్రాసిరి. చెప్పిరి. రషియా మనకులోబడుటచే పరిస్థితులన్నియు మారినవి నునము మనపరిస్థితులను మార్చలేదు.

ఋణవిషయమై ఏర్పాటుజరిగినగాని రషియాకు అప్పు ఇచ్చు ఆభయము నిచ్చుటకు వీలులేదనిరి. పరస్పరసహాయపుటాడంబడికను నిరాకరించుకేసుంచినవి ప్రభుత్వ ప్రవర్తనమును మగ్నోనాల్లుగారు సమర్థించిరి. లేనిచో దీనివలన కొన్ని డొమినియనులు, ఇతరజాతులసమితినుండి చీలిపోవు శ్రేష్టవనియు ఎన్నటికిని మరల కలుసుకొనుటకు వీలులేకుండెడిదనియు తెలియజేసిరి. అమెరికాకు గూడ వీలులేక పోయేకి దురి. జాతీయమిత తీర్మానముల నములు జరుపుటకు నైవ్యముల నుపయోగించరాదను నభిప్రాయమును మగ్నోనాల్లుగారు తెలియజేసిరి. దీనివలన జాతీయమిత అధికారము అంతరించుననిరి.

హెరియటు గారు జనీవా కేగిరి. సత్కారము జరిగెను.

అమెరికను వైమానికులు

హాక్స్ బేసిలో ప్రవేశించిరి.

నూతన తగవు

బ్రిటిష్ ప్రధానామాయుని ప్రకటనము

లండన్, సెప్టెంబరు 2:—జర్మనులు ఘోషాగారు తమకం పబడిన ఆహ్వానమును లక్ష్యముచేయలేదు. ఈ పేక్ష జేసిరి. అతడు చచ్చునది తేనిది స్పష్టముగ తెలియదు. ఈలోపుగ రద్దవువశమున కొన్ని సంగతులు తలపించినవి. దానికి ఈజిప్టు ప్రభుత్వము వారే ఉత్తరవాదులు. ఈజిప్టులను పురికొల్పినది ఈజిప్టు ప్రభుత్వవర్గమువారే నమోదను. జర్మనులు ఘోషాగారు అతివాదుల ఇష్టము ప్రకారము ప్రవర్తించెను. ఇంతకుపూర్వమున్న పరిస్థితులనే నిలబెట్టుటకు తలపెట్టినను సెలవుమీదనున్న ఉద్యోగులను దక్షిణచక్ర తప్పులేదనియు నూతనలో బ్రిటిష్ పరిస్థితులను బలపరచవలసివచ్చెననియు డెయిలీ స్టెన్స్ పత్రిక ప్రతినిధిలో ముగ్ధునాల్లుగారు తెలియజేసిరి.

నెన ములను తగ్గించుట

మగ్ధునాల్లుగారి యభిప్రాయము

లండన్, సెప్టెంబరు 2:—తాను అనుకొన్న వైద్యములను తగ్గించు ఒడంబడికను గూర్చి మగ్ధునాల్లుగారు నూచించిరి. 1922 లో తయారుచేయబడిన ఈషరవిధానమున కొంత మార్పును జేసిన అంతయు లాభముగ నుండును. వాషింగ్టన్ నాకాదశ ఒడంబడిక తక్కువ ప్రకారము స్థాయివైద్యములను సంఖ్యను బట్టి తగ్గించుటకు ఈషర విధానములో నూచించి రనిరి.

ప్రేడ్యూనియను కాంగ్రెసు

కార్మికులవాంఛితములు

లండన్, సెప్టెంబరు 2:—సమైక్య 'లాకపుటులు' దెవరింపులతోగూడ కొన్ని తగవులను పరిష్కరించుటకు జనరలు కవున్నిలవారి కధికార ముండవలెనని తీర్మానించిరి. బహుళ సంఖ్యాకులు ఆమోదించిరి. కేంద్ర నాయకత్వ పరిశీలనను గావలెనని పనివార్డుంగారిరి.

ఈ తీర్మానము ననుసరించి రాయబారములు చెడు నపుడు ప్రేడ్యూనియనులు జనరలు కాన్సిలువారికి తెలియ జేసి జనరలు కాన్సిలు ఇచ్చు హితమును ఆలోచించి అంగీకరించు బాధ్యత వీర్చుదినది. జనరలు కాన్సిలువారు తగిన సహాయమును జేసెదరు.

రషియను ఒడంబడిక

లిబరల్స్ ఖండించుట

లండన్, సెప్టెంబరు 2:—జర్మనులకిచ్చు ఋణమును ఖండించుచు లిబరల్స్ వర్గమువారు తీవ్రముగ రషియా ఒడంబడికను ఖండించుచు కరపత్రములను ప్రకటించిరి.

మరాఠోలో పోరాటములు ఉపద్రవకరించుగురిస్థితులు

లండన్, సెప్టెంబరు 2:—పడమటి ప్రదేశములో రిపులు స్పెయిన్ ప్రభుత్వ రాకపోకలకు తీవ్రముగ అభ్యంతరమునుగల్గు గజేయులుచేతను అదేపనిగ దాడినట్లుటచేతను పరిస్థితులు చాల ఉపద్రవకరముగ నున్నవని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. దీని వల్లన తక్షణము స్పెయిన్ నుండి పటాలము లంపబడుచున్నవి. ఈపరిస్థితులందు అతి నిదానముతో చిత్రధర్మముతో ప్రవర్తించవలసియున్నది. స్పెయిన్ లోను, మరాఠోలోగూడ స్పెయిన్ ప్రభుత్వమువారు తమయధికారమును అమలుజరుపవలసివచ్చెను.

తంజీరు తెగవారు విప్లవకారులతో జేరుట

జబ్రాబరు, సెప్టెంబరు 2:—మరాఠోలో తంజీరు, జబ్రాబరులో ఫిరంగిలకాల్పుట వినపించినవి. తంజీరు తెగవారు, ఆప్రాంతములందున్న వారు విప్లవకారులతో చేరిరి. తంజీరును తీగులబెట్టిరి. తంజీరు, ట్యాటలనుతోడును మూసివేసిరి.

రెయిసులీలనుచరులు

విప్లవకారులతో జేరిరి. మరాఠోకు 50,000 వైద్యములు సహాయకముంపబడిన వని తెలియుచున్నది. ఆక్రికనుతీరమున షెల్లులనుటకు నిచ్చెను.

చీనాలో యుద్ధము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, సెప్టెంబరు 4:—ష్యాంగుహే వార్త లిట్లు తెలుపుచున్నవి:—
పోరాటము విస్తారముగ లేదు. విదేశీయులను వారి వ్యవహారములను గాపాడి రక్షించుటకు తగిన కట్టుదిట్టములను జేయుచున్నారు. 81 ఫ్రెంచి నౌకలు వచ్చినవి. ఇదివరకపుడే బ్రిటిష్, 6 అమెరికన్, 2 ఫ్రెంచి, 4 జపాను, 1 ఇటలీయన్ నౌకలు ష్యాంగుహే లో నున్నవి. ష్యాంగుహే నుండి 26 గంటలలో జేరు కొను దూరములో సేస్వోలో జపాను నౌకాదళము చాలయున్నది. 1500 స్థానిక విచ్చికభటులను తయారుజేసిరి.

మసోలు మస్య

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, సెప్టెంబరు 4:—జాతీయపత్రికలో మసోలు సమస్య విషయమై తురుష్క-హక్కులనుగూర్చి తెలియజేయుటకు చికాజేమనీపురేగార్లు జనీనాకేగదరు.

అటవారా రైల్వేపట్టణమును గాల్చుట-విచారణ

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, సెప్టెంబరు 4:—ఈజిప్టు అధికారి తనమును మ్యులు ఓడిపోవుటచే, క్రిందనుటచే, గాలిలో కాల్చుటకు సాధ్యము కుత్తరువుజేసెననియు దీనిని విని ఇతనివైకులు కాల్చుటచే ఉత్తరువుచేయబడినది తలంచి కాల్చినదియు ఈజిప్టు అధికారులు వానిని ఆపువరకు కాల్చినదియు అటవారా విచారణ సంఘమువారు తెలియజేసిరి. ఈజిప్టు అధికారి దీని కెంత మాత్రము నిందాహ్వాదగాడని సర్దారు తెలియజేసెను.

చీనాలో పోరాటము

పికింగుతో రాకపోకలకు వీలుకేసుండ ష్యాంగుహే నుండి 15 మైళ్లు ష్యాంగుహే న్యూక్ కింగు ఇనుపదారిని లూయింగ్ స్ట్రాంగుగారి వైద్యములు కొట్టివేసిరి. కియంగ్, చికియంగుజాతులు పోరనుండుటచే సాంగ్రామికాధికారులు వైద్యములను సమాజేశముచేయుచున్నారు. అందరును నిర్బంధముగ వైద్యములో జేరవలెననుచున్నారు. విరోధములున్న ప్రదేశములకు న్యూక్ కింగు ఇతరపట్టుముఖండి పనివార్డును కూలీలను ఖాళీజేయించిరి. మంచి స్థితియందున్నవారు పారిపోవుచున్నారు. వైద్యములు ప్రతివోటున ఆహారపదార్థములను విశేషముకొని తోలిపెట్టుచున్నారు. ఫ్రెంచి యుద్ధనౌకలు ష్యాంగుహేకు పోవుచున్నవి.

జర్మనీ ఋణము

బ్రిటిష్ వర్తకమున కుడద్రవము

లండన్, సెప్టెంబరు 2:—జర్మనీకి 40,000,000 పౌనుల ఋణము నీయరాదని పార్లమెంటుకు సేవనలయూనియను వర్తకులు మొరబెట్టుకొనిరి. గ్రేటు బ్రిటనుకు ఎంతయో జర్మను వర్తకులు చువకగ దిగుమతిజేయబడుచున్నవి. ఇంగ్లండు బూటులనుగొన్న జర్మనీకి లాభముజేసినట్లునని డొమినియనులు తెలంచుచున్నవని కార్యదర్శి తెలియజేసెను.

బొంబాయి కార్మిరేషను

నిన్న రివ లేదీని జరిగినసభలో డాక్టరు కుకయాగారి వాతలను కిసభ్యురాలిడగ స్త్రీ లాజేపించిరి. స్త్రీలు కార్మిరేషనులుమున్నగు సభలలో చేరుటవలన స్త్రీలకు సహజాలంకారములగు వినయసౌఖ్యదులంతరించును. దుచ్చింతగల తొత్తజ్జులగుపురుషులు స్త్రీలను ముందుకుత్రోసి తమకార్యములను సాధించుకొనుటకు స్త్రీలు అమాంకమును సహకారణులగుదురు. అనుభాక్యమును స్త్రీ లాజేపించిరి. ఆవాక్యమును తీసివేయుటకు నిశ్చయింపబడెను. (అ. ప్రె.)

స్థానిక వార్తలు

రాకపోకలు:—మదరాసు శాసనసభ్యుడు కోటిరెడ్డి

గారు ఈయుదయ మివటికివచ్చిరి.

బొబ్బిలి మహానాజ్ గారి ప్రాసాద్దను నివటికివచ్చిరి. సర్. హాజి యిస్మాల్ జేటుగాగు నిన్న బెంగానుదనకు వెళ్లిరి.

చెన్నపురి వైశ్యుల పక్షమున డాక్టరు గౌడు ఇండియా శాసనసభయందు ప్రవేశపెట్టిన "స్త్రీపునస్సంధానమయోనిష్టయ శాసనము" గూర్చి తమయభిప్రాయమును తెలుపుటకు చెన్నపురి గోవిందప్పనాయని వీధి నెం 48 రు గల మ-రా-రా. (శ్రీ. ఉ. ఆశ్వాసుకెట్టిగారి రామానుజ కూటుమునందు రేపు (5-9-24 తేది) కుక్రవారం సాయంకాలము 6 గంటలకు సభ జరుపబడును కనుక అందఱు రాబ్రాధితులు.

శ్రీమాన్ సత్యమూర్తిగారు

వర్ధంతి ఉత్సవము

"గత నెల 80 వ తేదీని శ్రీమాన్ సత్యమూర్తిగారివర్ధంతి ఉత్సవము వరకువాకమునందలి వారిగృహమున జరిగినది. టి. వి. కేవగిరయ్యగారు మున్నగున్నేహితులను పెక్కుండ్రును సత్యమూర్తిగారిహాజీరించిరి. వారందరూ సకళిత్రము గవచ్చిరి. శ్రీమతి పద్మావతీబాయి వల్లీపరణయ్యగారుగూర్చి అద్భుతముగ కాలక్షేపముచేసెను. ఆమెయూ, యౌవనము, గాత్రము, ఉచ్చారణమున్నగునవి చాలప్రశంసనీయుముగా నుండెను. ఆమె అభినయించుటకుమాత్రము కొందఱుగ్లపసినది. రక్త క్రుతిమీద బాగుగా పాడినది. పాటపాడువనిని వెనుకహంగు ద్వాప్రవదలుట భాగవతులకుఆచారమైనను. ఆమె అటులచేయక తానే సాకల్యముగా పాడుచుండెను. వెనుకహంగుదారులగు నశేఖరభాగవతరు సు బ్రహ్మణ్యయ్య రు గార్లు ను మరియొక స్త్రీయునుగూడ చాలబాగుగా పాడిరి. పద్మావతీ బాయి చాల బాగుగా రాగాలాపన చేసినది. హర్షాన్వయ పలుమారు చెరిగినవి. భాష చాల మృదుమధురముగా నుండెను గాని నింద్య గ్రామ్యముకాదు. సంగీతము ప్రవచనము క్రమ భంగిని జరిగినవి. ఆమె మంచినర్తకి యగుటచే తాళమును సరిగా అనుసరించెను. శృంగారభాగములనుగూడ నామె సౌశీల్యమునకు లోటురాకుండను వెగటుతో పడుండ ను అభినయించెను. మార్దంగి కుడగు మాంగడి దొరైరాజయ్యగారుగూడ చాల ప్రశంసనీయుముగా వాయిచెను. ఆమె యింకను గాత్రసాధన చేయదగుదు. పాటలను పద్యములను ఇంకను సావకాశముగా పాడుచును. త్యాగరాయకృతులు మున్నగువానిని శీఘ్రగా నభ్యసించదగును. రాత్రి 10 గంటలవరకును, కాలక్షేపము జరిగినను అపుడే ముగిసెనా? అని అందరును చించించిరనటలోనతిశయోక్తి వివియునుజేదు. సత్యమూర్తిగారిచే నీచబడిన స్వర్ణపతకమును కేవగిరయ్యగారు పద్మావతీబాయి కొసంగిరి. తక్కినవారికందరికిని నూతనవస్త్రము లొసంగబడెను. పిమ్మట సత్యమూర్తిగారు సహజవాక్యమత్ప్రతితో నామెవైపుగమును కొని యుడిరని"నుప్రసిద్ధగానకళాకావిదు లగు శ్రీమాన్ సి. ఆర్. శ్రీనివాసయ్యగారు బి. ఏ. ఎల్. టి. గారు మాకువాసిరి.

కాంగ్రెసు మహాసభాధ్యక్షుడు

మహాత్ముని వ్యాసము

"బెల్గాంలో జరుగనున్న మహాసభ కెవరధ్యక్షత వహించెదరనువిషయ మింకను పరిష్కారము కానందున చాలమందికి స్థితిమత కలుగకున్నది. నేను మరల కారాగృహమునుండి వచ్చి దేశసేవను ప్రారంభించినది మొదలు సంశయములకును సందేహములకును కారకుడను కామలసివచ్చుచున్నందులకు చాల చింతించుచున్నాను గాని అనివార్య మనుభోక్తవ్యమే యగును. నాస్థితి యింకను స్థిరపడలేదు. విభేదమును కలిగించుటకొరకు మాత్రము నే నధ్యక్షుడనుగా నుండజాలను. అందువలన దేశమున కేదైన మేలు కలిగెదనుో నే నీగారవమును స్వీకరించెదను. రాట్టమే నాకు కరణ్యము. అదియే ఆపన్ని వారకము. అదియే సౌఖ్య సంధాతుకము. అదియే నన్ను స్పృహ కలిగి విడువనిమిత్రము" అని మహాత్ముడు ఎంగుయిండియాపత్రికలో వ్రాసెను. (అ. ప్రె.)

సామ్రాజ్య శాసన సభ సమావేశము

ఉపసంఘముల ఏర్పాటులు

ప్రభుత్వపు చట్టములు ప్రవేశపెట్టబడెను

సిద్ధా, సెప్టెంబరు 3:—నేడుదయము 11 గంటలకు భారతసామ్రాజ్యశాసనసభ సెప్టెంబరుసమావేశము ప్రారంభమయ్యెను. కొంచెము వానజలుపడుచుండెను. సర్ ప్రెజిడెంట్ వైట్లగారు యామగ్యనే సెలవునుండి వచ్చుటచే అధ్యక్ష పదవి స్వీకరించుటకు ముందు రాజభిక్షిప్రమాణము గైకొని యెను. చాలమంది సభకు విచ్చేసియుండిరి. సుమారు 100 మంది గలరు. నూతనసభ్యులు పలువురు రాజభిక్షిప్రమాణములజేసిరి. వీరిలో, ఎ. సి. చాటర్జీగారు, (పరిశ్రామ శాఖసభ్యుడు), ఇ. బర్లెను (వైద్యక కార్యదర్శి) ఎ. హెచ్. లాయడుగారు, ఎ. ఎ. ఎల్. పాన్సన్సుగారు, జి. ఆర్. ఎఫ్. టాటనుహాము గారు, ఎం. వెలుగూరు, హెచ్. పి. దువలుగారు, హెచ్. వాల్మీకిగారు, ఆర్. ఎ. లెల్సుగారు (వీరందరు ప్రభుత్వ నియమిత సభ్యులు) రాజా గజనుపూరు అలీఖానుగారు, ఎం. సి. వాయుడు, టి. ఎ. చామర్సుగారు, కర్నూలు జె. బి. క్రాఫ్టగారు (వీరందరు ఎన్నుకొనబడిన సభ్యులు) గలరు. మొదటిగంట ప్రశ్న అవతరములు జరుపుటలోగడిచెను.

ప్రశ్నోత్తరములు

చమనూలుగారిప్రశ్నకు తరమిచ్చుచు సర్ అలన్లాండు రు మద్దుతునగారు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు హామీనుగారి ప్రత్యుత్తరమును జూచినను ఆవ్యాసగుగూర్చి ఎట్టిచర్యయు దీక్షింప నిశ్చయించలేదని చెప్పిరి. చమనూలుగారు జమ్నా దాసు మెహతాగారును డి. పి. సిన్హాగారును సిప్రీమెంటరీ ప్రశ్నలవేసిరి. హార్నిమనుగారు తనపై నాగోపింపబడిన నేరముల న్నటినీ నిరాకరించెనని చెప్పిరి. మడ్డిమనుగారు తన ప్రథమ రీతిగానే ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

లాలా హన్సరాజుగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు లేడీ హార్డింజి కళాకాల పరిపాలకవిధులవారు భా సా శాసనసభ స్టేటుకాన్సిలు సభ్యులను తమ వర్గములో చేర్చుకొనుట కంగీకరింతురని భోయగారు చెప్పిరి. టెలిగ్రాఫీకు శాఖలో వ్యయమును తగ్గించువిషయమును విచారించుట కొకసంఘము నేర్పరుచుట యుక్తమా కాదాయని ప్రభుత్వమువారికిను యోచించుచున్నారని చాటర్జీగారు దాసుగారిప్రశ్నకు బదులిడిరి. కర్నూలు సర్. డి. వాగార్జునగారికి బదులు రైల్వేబోర్డు తరపునభృతుగాన చ్చుటకు పరిశ్రామికానుభవముగల భారతీయుడు వేరొక డ్యులభించుట లేదని పార్సన్ను గారు దాసుగారి ప్రశ్నకు తరువుగా చెప్పిరి. లేనిని బట్టి యెంచి జూచుచున్నారని డి. పి. సిన్హాగారు ప్రశ్నించిరి. ఆయుర్వీగమునందేరిని నియమింపకముందు ప్రభుత్వమువారు అప్పటికున్న ఏజంటులు, ఫిపుఇంజనీరుల సమర్థలను విచారించిజూచిరి. కాని భారతీయుడెవ్వడును కానరా లేదని సర్ ఛార్లసుగారు బదులిడిరి.

డి. పి. సిన్హాగారు:—అవనికి దగిన భారతీయుడు లేనే లేడా?

సర్ ఛార్లసు ఇన్నిసు:—రైల్వేలో పనిజేసి మంచి నూతనానుభవముగల భారతీయుడు లేడు.

ఉక్కుసంరక్షణచట్టము ఉపసంఘము ఏర్పాటులు

ఉక్కుసంరక్షణ చట్టము గూర్చి క్రిందటిసారి మేమాన సమావేశమునందు మాట్లాడునపుడు విదేశములనుండి పెక్కుది తెప్పించు సుగూర్చి విచారించుటకై ఒకఉపసంఘము నేర్పరుచుటవాణిజ్యశాఖసభ్యు డంగీకరించుచుండెనని సర్ జేసెలు బ్లాకెటుగారుచెప్పిరి. సా||శాసనసభనుండి నలుగురుసభ్యులెన్నుకొనబడుటకు ను, స్టేటుకాన్సిలునుండి మువ్వురు యెన్నుకొనబడుటకు ను సర్ ఛార్లసు ఇన్నిసు గారు ప్రభుత్వసభ్యుడుగను తాను (బ్లాకెటుగారు) ప్రతినిధిగను ఆసంఘమునందుంటుట అంగీకరింపబడెను. ఇందు శాసనసభనుండి 4 రు సభ్యుల నెన్నుకొనువిధము మున్నగు, చెల్లెదనని అధ్యక్షుడు బలికెను.

సభాకార్యక్రమము.

శాసనసభ సమావేశము సర్ అలన్లాండురు వడ్డిమనుగారు ప్రస్తుతసభాసమావేశము కార్యక్రమమును ప్రకటించిరి. రెండు దినములు ఆరిగినపిమ్మట, సభ మొదటి 5 వ తేదీవరకు సమావేశము

గారు. ఈనడుముకాలమునందు వివిధచట్టములగూర్చి ఏర్పడిన ఉపసంఘములవారు తమనివేదికములను దాఖలుచేయుదురు. ఈగడువు లేకున్నచో వారికి వ్యతిరేకముండదు. నేడు ప్రవేశపెట్టబడిన చట్టములు రెండవసారి చదువడ మగును.

10 వ తేదీన లీకమిషను రిపోర్టుపైగల తీర్మానమును ప్రభుత్వమువారు చర్చకు బెట్టుదురు. పిదప సభ్యులు ఉత్సాహము జూపిరేని 11 వ తేదీనగూడ చర్చజరిగి 12 తేదీన ముగియును. 15 వ తేదీన రైల్వే ఆర్థికవిషయములను వేరుజేయుటనుగూర్చి ప్రభుత్వమువారి తీర్మానము చర్చింపబడును. 19 వ తేదీన ఉద్యోగేతరతీర్మానములు చర్చకు చేబడును. గవర్నరు జనరలుగా రంగీకారముపైని. 22 వ తేదీగూడ ఉద్యోగేతర తీర్మానములకు వినియోగింప నెంచితిమని ఆయన నుడిచెను. (హార్లెడ్లని) ప్రస్తుతము రెండు సభలయందుగల చట్టములు ముందు రా నున్న వి అన్నియుగూడ యీసమావేశమునందే పూర్తిజేయ ప్రభుత్వమువారు దలంచుచున్నారని నుడిచెను. సెప్టెంబరు 28 లేక 24 తేదీతో యీసమావేశము ముగియగలదని యూహించుచున్నారు.

అధికారేతరతీర్మానములకు గడువు

ఉద్యోగేతరతీర్మానములకు మరియొకరోజు యేర్పాటు జేయవలెనని పండిత మోతీలాలు నైహూగారు గోరిరి. ఆ సంగతి గవర్నరు జనరలుగారికి మనవిజేసెదను. కాని ఉద్యోగేతర తీర్మానములకు రెండుదినములును, ప్రత్యేకవ్యక్తులు ప్రవేశపెట్టవచ్చుటకు రెండుదినము లేర్పాటుచేయుట క్రమముగ నేయున్న దని వడ్డిమెనుగారనిరి. లీకమిషను రిపోర్టునకు వినియోగింపబడిన కాలము ఏపనిక్రిందను చేరదని బలికెను. (హార్లెడ్లని).

200 లకుపైగా తీర్మానములు జేచియున్నదని డా|| గౌరుగారు చెప్పిరి. ఇంకొక్కదిన మొసంగినచో నవన్నియు పూర్తికాలవని వడ్డిమెనుగారనిరి. 200 లకు పైగానున్న యీ తీర్మానములన్నియు పూర్తిగా చర్చింపబడవలెన్ను పూర్తిగా ఒకసంవత్సరముపాటు సభకూడియుండవలయునని సర్ హెన్రీ అసర్ఫీ స్పృకుగారు నుడిచిరి.

ఈప్రశ్నలంత చలకనగా జూచినందులకు పండిత మోతీలాలుగారు నిరసించుచు, అధికారేతరవిషయములు చర్చించుటకు గడువు చాలనందున మిగుల ఆసంతృప్తిగలుగుచున్నదని చెప్పిరి. అధికముగా తీర్మానములుండటచే ఎక్కువదినము లందుకు వినియోగింపవలెను. ప్రత్యేకసభ్యుల తీర్మానములకై గడువు చాలదని రంగారామిగారునూడ మనవిజేసిరి. ఈయభిప్రాయము లన్నియు హామీ మెంబరుగారు దొరతనమువారికి చెల్లువనని అభ్యక్షుడు నుడిచెను. హామీ మెంబరుగా రెండుల కంగీకరించి నట్లు నూచించుచు తెలయజూచిరి.

అధ్యక్షుడవదియందుండగిన వారలలో నొకరిని సెలవు కమిటీలయందును నుద్దేశముతో కె. సి. నియోగిగారిని రెండు సెలవు కమిటీలయందు (ఉపసంఘములకు) చేర్చిరి. భాయిగారు నర్తకకళనుగూర్చి నూచించిన సవరణచట్టము ఉపసంఘము విచారణార్థము బంపుటకుగల ప్రతిపాదన అంగీకరింప బడెను. సవరణచట్టమును ఇండియాలోని హెడ్డాజుకమిటీవారును జడగలోని కమిటీవారునుగూడ ఆమోదించియుండిరని భోయగారు చెప్పిరి. ఆచట్టమునందు కొన్ని సంధనలనుగూర్చి కొందరు చెప్పిన అభ్యంతరములు ఉపసంఘమునందు చర్చింపబడవలెనను యుదేశముతో స్థానిక ప్రభుత్వములవారు గూడ చట్టము నామోదిచిరి.

ఇంగ్లీషులుబ్యాంకు వ్యవహారముల సవరణచట్టమును 1 చా రిం. చుట కొక ఉపసంఘ మేర్పరచవలెనని సర్ జేసెలు బ్లాకెటుగారు ప్రతిపాదించిరి. ఇంగ్లీషులు బ్యాంకునందు బ్యాంకింగు వ్యాపారములు ముగియకుండ గనసహాయము జేయుటకుగాను, లేదా చట్టమునందు నూచింపబడిన జామీనులపైనేగాక, మిగిలిన ఆస్తులనుబట్టిగూడ ఋణములిచ్చి తోడ్పడుటకుగాను యీచట్టము డిల్లీలో ప్రవేశపెట్టబడెను. ఈ చట్టమునకును విదేశములలోను బ్యాంకులకును సంబంధములేదని బ్లాకెటుగారు చెప్పిరి. ఉపసంఘమునుగోరు ప్రతిపాదనను గణాధారంగీకరించిరి.

లాండు కస్టమ్యుబిలు

సరిహద్దుప్రాంతములనుండివచ్చు దిగుమతుల వద్ద సుంకములనుగూర్చిన చట్టమును (లాండు కస్టమ్యుబిలు) సర్ జేసెలు బ్లాకెటుగారు ప్రవేశపెట్టిరి. ఆచట్టము కారణోద్దేశములం దిట్లున్నది:—“బ్రిటిషు ఇండియాలో భూమిమాన్యముల సుంకము బుచ్చుకొనుటకు ప్రస్తుతి మనుసరించుచున్న శాసనములు 1844 మదరాసు 6 వ చట్టము, 1857 బొంబాయి చట్టము ఈ చట్టముల నమలుజరుపనలసిన స్థానిక ప్రభుత్వముల లోప భూమిమాన్యములెయున్న వని ఫిర్యాదు జేయుచున్నవి. సరిహద్దు ప్రాంతములందు నైసర్గికవిచ్చి వస్తువులు దాయముపై రావ సుంకము వసూలుజేయుటకు యీ చట్టములందలి లోపములు ప్రతిబంధముకములుగా నున్నవి. సుంకములు లేకయే దొంగ తనముగా దిగుమతులు జరుగుటకు వీలుగనున్నది. అందుచే ఉపయోగకరమగు శాసనమును ఏర్పరుచటయు, లాండు కస్టమ్యు పరిపాలనాధికారమును మదరాసు ప్రభుత్వమునందు కేంద్రీకరించుటకును ఎంతేని ఆవశ్యకతగలదు. నీకస్టమ్యు సముద్రముపై దిగుమతుల సుంకము పరిపాలన నెంట్రులు రివెన్యూబోర్డుచట్టము నందు (1924) కేంద్రీకరించునట్లే యీ విషయమున గూడ తేర్మాటు జేయవలెనని మదరాసు ప్రభుత్వవారు ఒత్తిడిలుగ జేయుచున్నారు. స్థానికచట్టములు రెండింటిని రద్దుచేసి అండుకుసంబంధించినఒక్క శాసనమునుంచుటకునూచించబడెను. చట్టము చిత్తుముసాయిదాయందు లాండు కస్టమ్యు వసూలుచేయు స్థానములను ఏర్పరుచుట ఎగుమతి దిగుమతి సామానులకు సుంకము వసూలుచేయుట మున్నగు ఏర్పాటులను గూర్చి నిబంధనలు నీకస్టమ్యు ఏర్పాటుల మాదిరిగానే నూచింపబడినవి. ఇండియా దొరతనమువారు భూమ్యాకాశసముద్రమార్గముల సుంకమును వసూలు చేయుటకై ఒక్కటే విధానమును నూచించి ఏకశాసనమును విధింప యత్నించుచున్నారు. అంతవరకు ఉపయోగించునట్లుండుటకై యీ శాసనచట్టము అతిక్లుప్తముగా తయారు చేయబడినది. ఏడెను తప్ప! బ్రిటిషు ఇండియాలో అన్నిప్రాంతములందు యీ చట్ట ముపయోగింపబడును.

ఇండియను టారిఫుచట్టము (1924) ననుసరించి సరిహద్దులనుదాటివచ్చి పోవుచుండు సామానులపై సుంకము విధించుటకు ప్రత్యేకశాసన మేదియు లేకుండుటచే ప్రస్తుతము సయామువంటి సరిహద్దుదేశములందు నల్లిబోవు వస్తువులపై సుంకము వసూలుచేయుటకు వీలుగావచ్చును.

ప్రత్తికారాగ్నానల చట్టము

సర్ ఛార్లసు ఇన్నిసుగారు ప్రత్తిగింజలుతీసి ప్రత్తిని అణచియుంచ బంగీకట్టు కారాగ్నాలను సరిగా నుంచుటకై ఒకచట్టమును ప్రతిపాదించెను.

భారత దేశప్రత్తివిచారణ సంఘమువారు, ప్రత్తిగింజల దీయు కారాగ్నాలకు రైసెన్సు నీచుటతో బాటు కారాగ్నాల అధికారులు చెడప్రత్తిని కలుపకుండను, మిక్కిలి తక్కువ ధరలకు విక్రయించకుండను జూచుటకై కొన్ని యేర్పాటులను జేయవలెనని రిపోర్టునందు నూచించిరి. లేకున్నచో ఇండియాదేశపు ప్రత్తియొక్క ఘనత చెడిపోవును. వారి సిఫార్సులనుబట్టిజూడ ప్రభుత్వమువారు ఎక్కువగా యీ విషయమున జోక్యము కలుగజేసికొనవలసియుండును. ప్రస్తుత చట్టముయొక్క యుద్దేశమేమన, దేళ్లు తయారు జేయుట యందును, అధికారులనామములు రికార్డు జేయుట యందును, కట్టుబట్టునులుజేసి, వర్తకగుర్తులేని దేళ్లు అంగీకరింపబడనట్లుజేసి, వర్తకమును సరక్షించుట సరియైన తూనికగుం డుంచునట్లు తిడికీజేయుటకై రిజిస్టరులనుంచి, గింజదీసి, దేళ్లు కట్టు కారాగ్నాల యభివృద్ధిని నూచించు లెక్కలను ఉంచుటకుగూడ చట్టమునందు అవకాశముగలదు. ఈచట్టము భారతీయ కేంద్రప్రత్తివిచారణసంఘమువారి సిఫార్సుల నాదువుజేసి తయారుజేయబడినది. (ప్రత్తివ్యాపారచట్టము (1928) న కనుబంధముగా నుండును.

పోస్టాఫీసు చట్టము

పిదప ఎ. సి. చాటర్జీగారు పోస్టాఫీసు చట్టము సవరణ బిల్లును ప్రతిపాదించిరి. స్టాంపింగు (ముద్రవేయు) యంత్రములను మోసముజేయుటకై యుపయోగించినచో శిక్షించుటకున, విదేశములనుండి వచ్చులేఖకు లెప్పుముద్రల వేయునపుడు పోస్టాఫీసుచట్టము 27 సెక్షను ప్రకారము శిక్షించుటకును యీబిల్లు ఉద్దేశింపబడినది.

అంతట సభ ముగిసెను. తొలి రి 5 తేదీన గూడుదు.

(అ. పి.)

అకాలీసంఘము

నాయకుల కేసువిచారణ

లాహోరులో ఫిర్యాదీలపక్షమున 414 గురు సాక్షులు మిచ్చిరి. మొదటి మద్రాసు సర్దారు బహదరు మెహతబుసింగు గారు వాఖ్యలను నిచ్చిరి. "నేను చెందుసారులు గురు ద్వారముల సంబంధమున చెరసాలకు వెల్లియుంటిని. నన్ను అరెస్టు చేయువరకును శిరోమణిసంఘమున కధ్యక్షుడనుగానుంటిని. నానానా పాత్రలను జరిగిన పిమ్మట సిక్కుసంఘము శిరోమణి సంఘముగా మార్చబడెను. తత్పూర్వముండెడు సిక్కుసంఘమున ప్రభుత్వముచే నియమింపబడినవారు రిరి మందిగూడ సభ్యులుగా నుండెడివారు. శిరోమణిసంఘమువారు. అకాలీదళ సంఘమువారు. దళ సంఘము గ్రాత్రగా ఏర్పడినది. అకాలీదళమునకు ప్రత్యేకముగా ధనముండుటచే ఆ సంఘమువారు శిరోమణిసంఘమువారికి లోబడియుండుటకు సమ్మతించలేదు. శిరోమణిసంఘము మేధావుడనుండే గురుద్వారముల సంస్కరణోద్యమము తలచుటైనను. నాభామహారాజును దొరతనమువారు బలవంతమున రాజ్యాధికారమునుండి తొలగించిరనుటకు మాకు లిఖితరూపకము నా ధారములున్నవి. ఆ సంగతిని మేము రాజ్యపతినిగిరి తంతివార్త నంపగా ప్రత్యుత్తరము రాలేదు. అందువలన 5-9-20 వ తేదీని శిరోమణి సంఘమువారు రాలీగా తీర్మానము చేసిరి. అప్పుడు నాభామ జతలను పంపునదేశము లేదు. అది జరిగిపోయినది." అని సింగుగారు తెలిపిరి.

బర్డుడును సంఘము

"ఈ సంఘమును గూర్చి న రాయబారములు విధిల మగుట ను గూర్చి శిరోమణి సంఘమువారు ప్రకటించిన విషయమునియును సత్యములని నేనంగీకరింపను. రాయబారములు కుదరనిచో ఆవిషయమును రహస్యముగానుండుట కపుడు ఏర్పాటుజరిగినదిగాన నేనేమియును తెలుపగోరనని" పంజాబు ప్రభుత్వకార్యదర్శి క్రేకుగారు నడిపెను.

శిరోమణిసంఘమువారి ప్రకటనము

"17.4.24 వ తేదీని సర్దారు యోధసింగు, సర్దారు నారాయణసింగుగార్లు క్రేకు, బర్డువుడుగార్లతో మాట్లాడినది ప్రబంధకసంఘమువారికి చెరసాలలో నున్న సభ్యులకుగూడ వెరింగించిరి. నాభామహాయమున వదిలి తక్కినవానిని పరిష్కరించుకొనుటకు పుడు నిశ్చయించబడెను. రహస్యముగా సమాధానము జరుగవలెనని దొరతనమువారు కోరుచున్నారని వారు తెలిపిరి. అందులకు శిరోమణిసంఘమువారింగీకరించిరి. ముసాయిదాను వ్రాయించిరి. గురుద్వారములపట్టును శాసనసభలో నున్న సిక్కులకు సంప్రేక్షికలుగనుట్లామోడింపబడగానే జయిటోసంబంధమున అరెస్టుచేయబడినవారి నందరిని అకాలీనాయకులనుగూడ వదలెద మని ఒక వరతునందు వ్రాయుటకుగూడ దొరతనమువారు రంగీకరించిరి. ఆముసాయిదాను ఏప్రిలు 28 వ తేదీని యోధసింగుగారు శిరోమణిసంఘమువారికి చూపగా కొన్ని మార్పుసవరణలను చేసిరి. శిరోమణి, దళ సంఘములు ఆక్రమీసంఘములను ప్రకటనను దొరతనమువారు రద్దు చేసి ఇక అట్టులను శిక్షలను నిలుపుచేయుట కంగీకరించినచో ప్రభుత్వము ఆంక్షోనము నంతయును నిలిపివేసెదమని శిరోమణి సంఘమువారు తెలిపిరి. ఈ రీతిగా పరిష్కరింపబడు యోధసింగు నారాయణసింగుగార్ల కధికార మొసరిరి. వార్డు మేసెల 1 వ తేదీని ప్రభుత్వ ప్రతినిధులను చూడగా దొరతనమువారు రహస్యపు టాడంబడిక కంగీకరింప లేదనియు యిండియా దొరతనమునకు తెలియుట కాతీర్మానమును ప్రకటించెద మనియు ప్రతినిధులు తెలిపిరి. ఆ సంగతి శిరోమణి సంఘమువారికి తెలుపగా అప్పుడు తా మేమియును చర్చింప మనియు పరిష్కారమునకు వచ్చినపుడు ప్రత్యుత్తర మిచ్చెదమనియు వారు తెలిపిరి. ఇండియా దొరతనమువారి అభిప్రాయమును మేసెల 17 వ తేదీని సింగులకు తెలియచేసిరి. అదియొక వ్రాతములము. దానిలో నాయకుల విడుదలమాట లేనేలేదు. తక్కినవారిలో చాల మందిని వదలెదము. కొందరి కేసులు మరల పరిశీలించెద మనియున్నది. నాయకులకుగూడ రద్దుచేయబడునని నోటిమాటగా కింగుండిరి. నోటిమాటలను నమ్ముటకు శిరోమణిసంఘమువారు రంగీకరింప లేదు. ఇట్లు రాయబారములు జరుగుచుండగానే జయిటోలో 22 వంద కిక్కులను ఒక సిక్కు-స్ట్రీని అరెస్టుచేసిరి. మేసెల 22 వ తేదీని యోధసింగుగారిని సిక్కుమహారాగోరగా ఆయన వెళ్లి

తిరువాన్కూరు రాజవంశ

మహారాజానికి రీజెంటు అధికారము

కుమారమహారాజుగారును రాణీగారును, ఉచితాసనంబులం దుపవేశించిరి. సభ నిశ్చయముగనుండెను. రెసిడెంటుగారు తమ ప్రాక్ట్ మేమనును స్పష్టముగా అందరికి వివరించుటకు వదిలిరి. అందులకు గుర్తుగా ఫిరంగులు కాల్పబడెను. మహారాజుగారును రెసిడెంటుగారు అన్వేష్యబహుకృతుల నందిరి. రాణీగారియాజ్ఞచే కొంతమంది బండిలు మోక్షమును పొందిరి. తరువాత రాణీగారు రాజుగారు, రెసిడెంటుగారు దివాన్ నేనా నాయకులతో సహా గ్రీకుదేశ పక్షిని ప్రత్యేక మాసందర్శమున కట్టుబడిన మంటముకడకు వెదలిరి. అచటిపారులు సమావేశమయిండిరి. ప్రముఖులు శాసనసభ్యులు, పెక్కురచుట నిలవబడియుండిరి. అచటి ప్రభుత్వకార్యదర్శి ప్రాక్ట్ మేమనును మళయాళము లోని కి తరెన్సు మా చేసి నదివెను. రాణీరీజెంటుగారి ప్రకటనగూడ చదువబడెను. తరువాత దత్తాత్రయమందిరమున కందరను తిరిగి వెదలిరి. ఉచితాసనముల కూర్చుండిరి. రెసిడెంటుగారు రాణీ శాఖకు పన్నెండు చిరి. రాణీగారు బదులు చెప్పిరి. అంత రెసిడెంటుగారు రాజుగారితో పుష్పమాలాలంకృతుడయ్యెను. రెసిడెంటుగారు రాణీరాజాలసెలవు గొని వెదలిపోవుచుండెను. దత్తాత్రయమందిరద్వారమువరకును రాణీరాజులు వారిని వెంబడించిరి. స్త్రీపురుషులు కలిసి యిట్టి ఉత్సవములందు పాల్గొనుట కిదియే మొదలు. దత్తాత్రయంక చిత్రపటము తీయబడెను.

* * *

రెసిడెంటు కాటనుగారు చదివిన ప్రాక్ట్ మేమన్

క్రీమహారాజుగారు చనిపోవుటచేత వారి వారసులుగా నిదివరకు ఎన్నుకొనబడిన వారికుమారుడు ఇప్పుడు తిరువాన్కూరుమహారాజుగా నుండునని ప్రకటించడమైనది. రాజా మైనరకుటచే రాజుకుటుంబమున పెద్దది యగు శ్రీరాణీగారిని రీజెంటుగా నియమించడమైనది. రాజుగారికి 18 ఏడు గతించువరకును రీజెంటుగారికి సంపూర్ణ పరిపాలనాధికారముండును. వారిని తిరువాన్కూరుపౌరులు పరిపాలనాధికారిగా నంగీకరింపవలయును.

రాణీ రీజెంటుగారి ప్రకటన

క్రీమహారాజుగారు చనిపోవుటచేత వారికుమారులు ఆంగ్ల ప్రభుత్వమువారి అనుమతితో యథావిధిగా రాజ్యమును స్వీకరింతును. రాజుగారు మైనరైనందున వారికి 18-వ ఏడు వచ్చు వరకును మేము పరిపాలనాధికారము వహింతుము.

దత్తాత్రయలో కాటన్ గారి యువన్యాసము

ఆంగ్ల ప్రభుత్వమువారి అనుమతిచే జిట్టి సమయములందు జరుగులాంఛనములు నెరవేర్చుటకు ఇవటికన్నెన్నితని. ఈ తిరువాన్కూరు రాజ్యచరిత్రను నూతన శక్తిచయము ఈడిన మన ప్రారంభించినది. ఇదివరకు చరిత్రయందుగల నైతిక, భౌతికాభివృద్ధికిన్న ఈనరిత్రనునందు అభివృద్ధి మించియుండవలయును. రాణీరీజెంటు పాలించుట కిదియే మొదటిసారికాదు. ఇట్టివి యెన్నో యారాజ్యచరిత్రయందు గలవు. ఈరాజ్యపరిపాలనయొక్క భాగ్యత యిదివరకే పౌరుల అభివృద్ధి గల నందియున్న రాణీగారి కీటడుట యారాజ్యప్రజలయదృష్టము.

రాణీగారి కింతవరకును దీక్ష క్రియాపించగల అవకాశము లేకపోయినది. ఇదివరకు రాజుగారివిశ్వాసమునకు పాత్రుడైన రాజుగారు మిక్కిలుగూడ విశ్వాసపాత్రుడై యుండగలడు. హిందూసంస్థానములందు దొకముఖ్యమైన సాంస్థానముయొక్క హక్కులు ఆచారములు కొంతకాలము రాణీగారియధీనముండుగలవు. మృతులైన క్రీమహారాజుగారు నాటినపునాదులపై కట్టడ మారంభించుట మిఖాన్యతయైయున్నది. వరదలు మొదలుగువానిచే ప్రకృతిదౌర్జన్యము చేయకుండ రాజుగారు స్థాపించిన రాజకీయవిద్యాసంస్థల పెంపుచేయు ఆదాయస్థయములు మిక్కిలుగ్రహింపబడుగాక. మిక్కిలు క్రొత్తయటలచే కష్టములను

నువ్వోకొన్ని మార్పులుచేసెదమనిరే గాని నాయకులను యితరులను వదలుట కంగీకరింపలేదు. 28 వ తేదీని అసంగతి శిరోమణి సంఘమువారి కెరిగింపబడెను. ఇయిటిలను నుండెదమని స్పష్టముగా వారు వ్రాయవలెను. జయిటో ఇయిటిలనుగూడ వదలవలెనని సంఘమువారు నిష్కర్షగా తెలిపిరి. మేమివరకుల కంగీకరింపబడినదని దొరతనమువారు మేసెల 29 వ తేదీని తంతివార్త నందిరి. ఉత్తరము గూడ వ్రాసిరి. అంతటితో రాయబారము లంతరించెనని శిరోమణిసంఘమువారు ప్రకటించిరి. (ఆ. ప్రె)

కొనువిషయములందు సహాయముచేయుటకు సిద్ధుడైయున్నాను. కాని నేనుస్వతంత్రించి జోక్యముకలుగజేసికొని మాతాజ్య చారములను భంగపరుపగోరను. కుమారరాజుగారు చిన్నవారగుటచే మిఖానరిండు విషయములపాముఖ్యతను క్లాఫింపక పోవచ్చును. కాని వారే యువకులైనతర్యాత యిప్పుడు జరిగినవి జ్ఞాపకమున్నచో అందలిప్రాముఖ్యమును లేవ్వక అభినందింపగలడు. మొదటినిధి నెరవేర్చునేపుడు మిఖానసానస్థాపకుల కరవాలము మిక్కిలినది. ఇది మిఖాన్యతయపౌరుషచిహ్నము. తరువాత మిఖానత్వములనిమ్మట మిఖానవివారసత్యచిహ్నము. ఈచిహ్నము నాధారముచేసికొని మిఖాన్యతను నూచించుటయేమియును దుచేయగినకష్టమి అది లేలేక పనికాదు. కాని మిఖాటి మేధావుల కది సులభసాధ్యము. తగినకాలమురాగానే మిఖానంపూర్ణ పాలనాధికార మిబడును. "సత్యమునకు రాజు, భావమునందు రాజే" యని ఒక స్పెయిన్ దేశపురాజునుగూర్చి చెప్పినది మిఖాన్యత సారకముగాక.

రాణీరీజెంటుగారి సమాధానోపన్యాసము

కుమారునకు పట్టాభిషేకము చేయువరకునుండి రాజ్యతంత్ర మాతనికీచ్చి మృతిశిందక యీపని నాకు ఇచ్చుటచే నేను కొంతసంతోషించుచున్నాను. ఇందులకు నేను సమర్థులనా? రాజుగారు సంతృప్తికరముగ తెలివి తెలుతో పాలించినరాజ్యమును నేనుపాలింపవలసినవని. నాకు క్లిష్టమగుసమస్యలందు యారాజ్యప్రతినిధితో (కాటన్ గారితో) ఆలోచింపవచ్చునను ధైర్యముకటియున్నది. కాటన్ స్తోత్రపాత్రములకు నేను కృతజ్ఞతమాపును వారునాకుచూపిన ఉన్నతాభిమానములే అనుసరించెదను. తూర్పుయిండియా సంఘమువారి నాటినుండియు అంతకు పూర్వమును ఆంగ్లంలో ఆంగ్ల రాజ్యముతో మాకుగలన్నహావాత్సల్యముల నభివృద్ధిజేసిండుటకే నేను పూనుకొందును. నాకు పౌరులంతసహాయముచేయుదురో అంతతృప్తికరముగా నేనుపరిపాలింపగల్గుదును. కాటనుగారు చెప్పినరీతిగా విశ్వాసపాత్రుడైన మాదివానుగారిని నేను ప్రకటించి తీరవలయును. గతించిన మహారాజుగారి సత్పరిపాలనచే నభివృద్ధిజేసిన మాసంస్థానమునుగాంచి తక్కినసంస్థానము లనూయనందుచున్నవి. అన్ని రంగములయందును. వారు నడచినచో వెలసే మేము పోవలయును. నాచిదిని సరిగా నెరవేర్చుకొని నాకు భగవంతుడను గ్రహించుగాక. కుమారరాజుగారికి భగవంతు డాయురాళోదైత్యస్య పౌఖ్యముల నిచ్చి అతనివిధుల నతడు నిర్వర్తించునట్లుగ్రహించుగాక.

కుమారరాజుగారు రెసిడెంటుగారి భవనమును దర్శించిరి. అచట విందులు జరిగినవి, సంతోషముతో సభ్యులుచితరీతిని గౌరవింపబడిరి. రాజుగారు ఆచారప్రకారము నాల్గు గుట్టముల కేటముపై నూరేగిరి. వెంట నైనస్వమంతయునుండెను.

బీహారుగవర్నరుగారి దర్బారు

రాంచి, సెప్టెంబరు 2: కలరామెల్లగాత్యమన్నదని ఆలోగ్యశాఖాధికారి తెల్పుచున్నారు. గయాప్రాంత మింకను అట్లేఉన్నది. సెప్టెంబరు 22వతారీఖున సోమవారమునాడుబీహారు ఉత్కలముల గవర్నరుగారు గవర్నరు మెంటు భవనముందు దర్బారు జరిపెదరు. (ఆ. ప్రె)

పోదనూరు, సెప్టెంబరు 2: పోదనూరునుండి యస్. వి. ఆర్. జిల్లాట్రాఫిక్కు నూపరించెండెంటు యిట్లు తింతి యిచ్చిరి:—సెప్టెంబరు మొదటితేది లగాయతు 11 వ నెంబరు మెయిలు మంగురు 4.40 గంటలవరకు 895 వ మెయిలు 11.45 గంటలకు చేరును.

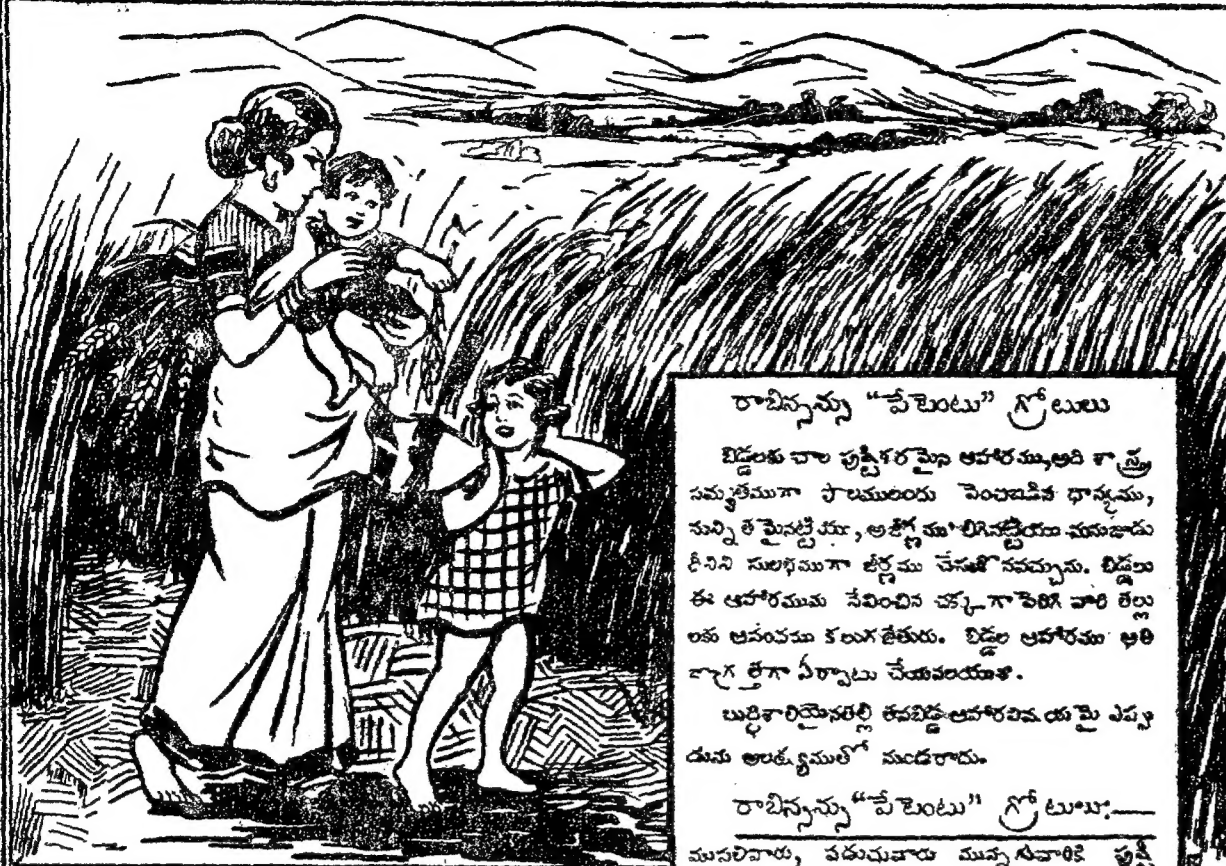
మోహనీ తైలము

శ్రీ మహానాగల సీసా 1-కి యా. 9.12.0

శ్రీపురుషులు వాడుటకు మోగమైనది. ఇదినునోపరిశ్రమము శ్రమ విద్యార్థులు, స్త్రీస్త్రీ, పురుషులు మొదలగువారికి నుఖనిధి, విశ్రాంతియిచ్చును. ముందుల మోహనావజ్యములకు ప్రాపగు మిరులును మహారాజుగారు లించి కాపాడును. ఈతైలమునందొక రమణీయగును నూనెచెప్ప నలవికాదు. తలకు రాచి దువ్వుకొనిన ఇటుకు పొరుస వాలకుగూడ పరిమళము వ్యాపించును తలలోయండును పుట్ట నివృద్ధు. దీనియందు మహారాజుగారు నువాసన ద్రవ్యములను ఛేర్చి దియారుచేయించి వేలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పుబడసి యున్నాను. వేయొకసాపంపించిన నిజముతైయగలదు. అమృతాంజనం డిపో, మదిరాసు - బొంబాయి

నాగపురము సెట్టెంబరు రి:—బుల్లం నాజిల్లాలో నిజాత్ గానిల్లో నిధివకకు తహసీల్దారుగా నున్న ఎ. షెట్టియ్య నాం దీగారు తమవద్దకువిచారణ నిమిత్తమవచ్చిన ముద్దాయియగుగౌ రీ కంకర్ నారాయణస్వమంజిరు 10.0 లు లంచములీసికొనిదగ్గర నేరముమోదలియనను నాగపురపు జిల్లామేజిస్ట్రేయిగారు విచా రించుచున్నారు. రేపు క్రాసుయ్యగారుకేసుమకొరకు నేరము వి చారణకువచ్చును. సతారానుంజినచ్చిన కరంశికారుగారు ముద్దా యిపక్షము వాదించురు.

ర.చిన్నన్ను "వేటెంటు" గ్రోటులు

పొలమునుండి గృహమునకు

రాచిన్నన్ను "వేటెంటు" గ్రోటులు

బిడ్డలకు చాలా ప్రత్యేకమైన ఆహారము అతి కాస్త సమృద్ధిగా సాధ్యమందు పెంచబడిన భాగ్యము, మునితే మైదాపు, అల్పము లిగినట్టియు ముఖము దీనిని సులభముగా జీర్ణము చేసుకొనవచ్చును. బిడ్డలు ఈ ఆహారమును వేచించిన చక్కగా పెరిగి వారి తల్లిలకు ఆహారము కలుగజేయును. బిడ్డల ఆహారము అతి చక్కని లక్షణములు చేయవలయును.

బుద్ధికారియైనవారికి తమబిడ్డల ఆహారముపై ఎప్పుడును అంతర్వ్యములో ముందరారు.

రాచిన్నన్ను "వేటెంటు" గ్రోటులు

ముసలివారు, పడుచువారు ముప్పాదివారికి ప్రత్యేకమైనట్టియు, సున్నితమైనట్టియు ఆహారము అన్ని చోట్లాను దొరుకును.

అమృతాంజనము

జగత్ప్రసిద్ధమైనది

అన్ని సుఖాలకుమంచిమందు

అమృతాంజనము ప్రాచ్యుడేశ మూలికల సంపుటిచే హిందూదేశమునందు సిద్ధముచేయబడిన లోకప్రఖ్యాతమైనమందు. ఇది ఇప్పుడేపుడు తయారగుచున్న క్రొత్తమందు గాదు. ఇరువదేండ్లుగా దేశమునం దంతటను వాడుకలో నుండి మెప్పును బొందిన. దివ్యామృతము నొప్పులు, వాపులు, గాయములు, బిళ్ళలు, పోట్లు, బెణుకులు, మొదలగుభాదలకు అమృతాంజనము ప్రథమ సహాయముగా వెంటనే పనిజేయును. చర్మముపై నరాచిన లోపలికి వ్యాపించి లోపలి నొప్పులు సుముఖము పోగలవు. నెత్తురు ప్రతిక్షణమునందును శరీరాంగములకు ఆహారపదార్థములను గొనిపోయి అచ్చటి శిథిలపదార్థములను గ్రహించి ప్రాణరక్షణము జేయుచున్నది.

అన్ని సాపులో దొరకును

అమృతాంజనం డిపో,

మదరాసు - బొంబాయి

నర్ మాల్ కాంప్రైజ్

హిస్సారులో నన్యూనప్రములకు జవాబులు

హిస్సారు, సెప్టెంబరు 1:—హిస్సారులో గవర్నరు గారికి పెక్కుసంఘములవారు సన్మానప్రముల నర్పించిరి. వాటిలో పురపాలకసంఘము జిల్లాబోర్డులవారి కీరీతి జవాబు చెప్పెను. నీటిపన్నును హెచ్చుజేయుటనుగూర్చి జిల్లాబోర్డు వారు చెప్పినమాటల కిట్లు చెప్పెను:—ఈప్రశ్న రాష్ట్రములో గల ప్రతినిధు లందరితో కలిసి మాట్లాడవలసిన విషయము గావున నేనిప్పుడేమియు చెప్పజాలను. మనకు దిగుబాటు కన జడుచున్నయెడల సాధనసంపత్తుల నన్నిటిని సమకూర్చుకొనవలెను. ఈవిషయమున కాలవలక్రింద పండించుకొనని వారికి కూడ ప్రభుత్వమువా రిట్లు పన్నులను హెచ్చుజేయుట వ్యాయ మగునో కాదో చెప్పటకు అధికార ముండవలెను. కాని ఒక్క విషయముమాత్రమిచ్చటచెప్పవలసియున్నది. ఏమనగానీటిపన్ను అనుపేరుతో మనకు కావలసినదానికంటె ఒక్కరూపాయ యైన ఎక్కువ తీసికొనగూడదు. అధికముగా కొంత నష్టమైనప్పటికిని ప్రభుత్వై నున్న భారమును తగ్గించుటకు ఏమాత్రము పిలుపును చెనుదీయ కూడదు.

హిందూభద్ర మన్దిరసంఘము లవారికి కలిపి గవర్నరు రిట్లు జవాబుచెప్పెను:—ప్రతిసంఘమును ఒక్కొక్క విధముగా యేర్పడియున్నది. కావున దానిదాని యొక్క ఉద్దేశ్యములలో ను తప్పక భేదము బుండును. అట్లే మిరెండు సంఘముల వారి కిని భేదములు కలవు. కాని ఆదర్శములలో భేదము బున్నప్పటికిని తేతుత్వ ముండరాదు. జిల్లాబోర్డులో సంఘప్రాతినిధ్యము కావలసిన మహమ్మదీయు లడిగినదానికి, పెక్కునిదయుము లలోంచి సంఘప్రాతినిధ్యము నిచ్చుటకంటె జిల్లాబోర్డులో యెన్నుకొనబడు స్థానములను సమానముగా పంచిపెట్టి బహిరంగముగా ఓటు తీసికొనుటయే మంచిదని చెప్పిరి.

హిందూరాయబారులకు గవర్నరు రిట్లు చెప్పెను:—జిల్లాలో మిరే అధికసంఖ్యాకులు. మిరే జాతిపక్షపాతము లేదని మీరు చెప్పుచున్నారు. దానినిగురించి మీరు గర్వపడవచ్చును. కాని అమాట యితరు లనవలెను. (అ. ప్రె.)

అలిపూరుజిల్లాబోర్డు

అధ్యక్షుడు ముఖ్యమైన తీర్మానములను ప్రోత్సహించుటలోమాచిన నిరంకుశత్వమును ఖండించుటకు ప్రత్యేకముగా బోర్డుమిటింగును సమావేశపర్చవలసిన దను తీర్మానమును బోర్డుసభ్యులు 30 మందిలోను 21 మంది పంపిరి.

ప్రస్తుతమున్న అధ్యక్షునియందు తమకు విశ్వాసములేదనియు ఆయన వెంటనే తనపదవికి రాజీనామ నియ్యవలసినదనియు ఒక తీర్మానము ఆసభలో ప్రతిపాదించబడును. (అ. ప్రె.)

లికవిషను సేవేదిక

భారతశాసనసభలో ఇండియా దొరతనమువారు

ప్రవేశ బెట్టబోవు తీర్మానము

సిన్హ, సెప్టెంబరు 2:—లీనివేదికముపై ఇండియా దొరతనము వారి నూచనలు యీ క్రింది తీర్మానము నకు ప్రతిపక్షముగా చెప్పబడినవి. ఈతీర్మానమును భారతశాసనసభలో ప్రవేశపెట్టి ప్రభుత్వము వారు దాని నంగీకరింపవలసిన దని అడుగుదురు:—ఇండియాలోని నువీరియరు సివిలుసర్వీసులపై రాయలు కమిషనువారు చేసిన శిఫారసులయొక్క సిద్ధాంతము అంగీకరింపబడవలెను.

ప్రస్తుతపరిశీలనలో ఆక్ ఇండియాసర్వీసులలో ఉద్యోగము లిచ్చుటయు వారిపై యధికారమును స్వాధీనములో పన్నుతదిధానము ప్రకారమే యుండవచ్చును.

కాని ప్రజాయత్తశాఖలలో ఇండియన్ ఎడ్యుకేషన్ సర్వీసు, ఇండియన్ అగ్రికల్చరల్ సర్వీసు ఇండియన్ వెటిరనరీ సర్వీసులలోను ఇండియన్ యింజనీరింగు సర్వీసులలో రోడ్డు బిల్డింగులు చేరువేరుకాఖలుగా నున్న రాష్ట్రములలోను బర్మా బొంబాయిలో ఇండియన్ ఫారెస్టు సర్వీసులలోను యిక ముందు ఉద్యోగములిచ్చి అధికారమును స్వాధీనములో నుంచుకొను అధికారమును స్థానికప్రభుత్వములకు వదిలివేయవలెను.

(2) స్వాధీనత్వశాఖల సర్వీసులలోనికి భారతీయులను చేర్చుకొనుట శిఫారసుచేయబడిన ప్రకారము హెచ్చుజేయవలెను.

(3) శిఫారసు (4) ప్రకారము ఇండియా గవర్నరు మెంటు అట్ట 96 (5) సెక్షనులో చెప్పబడిన ప్రకారము పల్లికు సర్వీసుకమిషను నేర్పాటు చేయుటకును దానికి వలయు కాసనము తేర్చరచుటకును వెంటనే చర్య తీసికొనవలెను. మరియు ఇండియా నువీరియరు సివిలు సర్వీసులలోని యుద్యోగులకు మూడు ఆస్కేలులలో శిఫారసు చేయబడినప్రకారము జీతములను దారిబత్తెములను పింఛనులను గ్రాంటుచేయవలెను (అ. ప్రె.)

ఇండియా ప్రభుత్వ ఋణము

సిన్హ, సెప్టెంబరు 1:—ఒక ప్రభుత్వ ప్రకటన యిట్లు చెప్పుచున్నది:—ఇండియా ప్రభుత్వ ఋణమునకు యీ సంవత్సరము చేయబడిన చందాలు సుమారు ఈదిగువ రీతిగా నుండును:—(1) ఇన్ కంటాక్టు ఫ్రీ బాండ్లు 1928 సంవత్సరము ను 7,27,43,700. (2) నూటికి 5 చొప్పున యిన్ కంటాక్టు ఫ్రీ లాను 1945.55 ను 5,98,83,500/- (వీనిలో 1925, 1928 బాండులను మాన్యమి. ను 28,825,00/- ఇంగ్లాండులో చందాలు ను 6000/-) ఈ రెండింటికిని వెరసి చందాల మొత్తము ను 13,20,77,200.

బోటు ప్రమాదము

20 మంది చనిపోవుట

సాన్యానీ, సెప్టెంబరు 2:—ఒక ఆపాయకరమైన బోటుప్రమాదము జరిగి 20 మంది చనిపోయిరి. నిన్న సాయం కాలము 7 గంటలకు యస్. యస్. బహుదూరుమీద పని చేయుటకు పోయిన 70 మంది హాటెలు 200 బియ్యపు బస్తాలను వేసికొనివచ్చుచున్న ఒక బోటులో నెక్కి ఒడ్డునకు వచ్చుచుండిరి. భుతానది సముద్రనిలో కలియుచోట నున్న గట్టును దాటునపుడు అలలు యెత్తుగా వచ్చుటచే బోటు తలక్రిందై బియ్యపు బస్తాలను మనుష్యులను అంగరును కొట్టుకొనిపోయిరి. పల్లెవాండ్రు బోటు వెంటనే పరుగెత్తి నప్పటికిని అప్పుటికి బాగుగా చీకటి పడియుండుటచే విశేషసహాయము చేయుటకు పిలువలేకపోయినది. 20 మంది తప్ప తక్కిన వారందరను అప్పుడే రక్షించబడిరి. నేడు రెండు శవములు కనబడినవి. (అ. ప్రె.)

టారిఫ్ బోర్డు

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 1:—సెమెంటు ముద్రాయంత్రముల సీతా, మాన్వేషియము క్లౌరైడు మొదలగు వస్తువులమీద పన్ను విధించు విషయమై విచారణ ఆగస్టు 21 మొదలుకొని సెప్టెంబరు 6 వ రేదీవరకు కలకత్తాలో జరుగునని ఆగ్రై 29వ రేదీని టారిఫ్ బోర్డు కార్యదర్శి ప్రకటించెను. ఆప్రకటన జరిగిన పిమ్మట దరఖాస్తులేవియును రాలేదు. కలకత్తాలో సాక్ష్యము తీసికొనుటకై యేర్పాటు చేయబడిన అసభికారి యేర్పాటు గానింపబడిన కాలమునకు సాక్ష్యమిచ్చుటకు హాజరకాలేక పోయెను. కనుక ఒకవారము బోర్డువారు తమ ఉనికిని కలకత్తాలో తగ్గించుకొనవలసివచ్చినది. గిన్ వాలాగారును కేటు గారును ఆగస్టు 30 వ రేదీ శనివారంనాడు బయలుదేరి బొంబాయికి పోయిరి. కాగితము దిగుమతివిషయమై తీసికొనిన సాక్ష్యము ప్రచురించుటకు ఏర్పాటు పూర్తికాగనే అధ్యక్షుడును కార్యదర్శియును బొంబాయికి ప్రయాణమై వెళ్లెదరు.

కలకత్తా హైకోర్టు

కలకత్తా, సెప్టెంబరు 1:—హైకోర్టువారు అడ్వకేటులను జేర్చుకొనుటకు ఒక తీర్మానముకానించిరి. దానిప్రకారము నవంబరు 10 వతారీఖు మొదలుకొని ఏడుసంవత్సరములవరకు గాని లేక హైకోర్టువారు ముందు నిశ్చయముజేయబోవు రేదీవరకుగాని ఇప్పటికి 10 సంవత్సరములకు తక్కువగానుండ హైకోర్టులో అనుభవమున్న పక్షిల్లుగాని అటార్నీలుగాని హైకోర్టు వారికి పిటీషను పెట్టినయెడల కోర్టువారు వారిని అడ్వకేట్లుగా చేర్చుకొందురు. (అ. ప్రె.)

అస్పృశ్యతా నిరాకరణ మండనము.

(బ్రహ్మశ్రీ కావ్యకంఠ గణపతిశాస్త్రిగారు)

(నిన్నటి తరువాయి)

కాబట్టి సౌధస్యను ఒకంటే వేలు రూఢరథకారులు విమానాశాస్త్ర మూత్రభాష్యభయసమృత్తులే యగుదురు. ఉభయవర్గములవారు కన్నతల్లిబిడ్డలేగాని వారిలో నెవరుగూడ పంధ్యాపుత్రులుగాక. కనక వారిసామములను విభజించి వేర్వేరు యింట పరిండుటలో అమరసింహుడు యుక్తమునే ఆచరించి నాడు. స్వప్నముగా రథకారశబ్దమును రెండుఅర్థములందు పరించునట్టి సుధనానాథనిఖంటువులను రెంటిని ఈక్రింద ఉదాహరించుచున్నాను.

“రథకారస్థు మాహిమ్య త్రురణీశే చ తక్షణి” మేదిని.

“రథకారస్థుణిస్సాన్యాహిమ్యత్త్రురణీశే” నానాధర్మమాల ఇది నిఖంటు ప్రసిద్ధి. శాస్త్రప్రసిద్ధి చూపబడినది. ఇంక ను జూపబడును. ఇట్లు శాస్త్రవ్యవహారములందు ప్రసిద్ధమైన రెండు జాతీయములను సంకీర్ణము జేయుచు మన పండితశ్రేష్ఠులు తనవాదమును సంకీర్ణమును చేయుచున్నారు.

ఇక సౌధస్యమును సంకీర్ణముగా, తక్షణ్యపరపర్యాయముగా అనుసమస్త తేల్చుచున్నది. సంకీర్ణము కాడని నాఅభిప్రాయమును ముందే ప్రకటించితిని. విమానాసక్తిభామణీఖండనేవుడు భాట్టదీపికలో రథకారాధికరణములో కంఠోక్తిగా మాహిమ్యకరణీపుత్రరథకారుడు అధికారి కాడనియు సౌధస్యనాపరపర్యాయము వేరురథకారుడే అధికారియనియు చెప్పియున్నాడు. సోమనాథ సర్వతోమఖియాజిగారు మయూఖమాలికలో ఆవిషయమునే చక్కగా అనువదించుటయే గాక సౌధస్యను తనతో చక్కగా నిరూపించినాడు. పాత ప్రత్యయార్థము విశేషములతోగూడిన మయూఖమాలికా పంక్తుల నిచ్చట నుదాహరించుచున్నాను. భాట్టదీపికాపంక్త్యర్థముగూడ వాటిలో నిమిషియున్నది. అవి సంకీర్ణవాదవిరుద్ధమును రూపుమాప సమర్థములై యున్నవి.

“మాహిమ్యేణ కరణ్యాంతు రథకారః ప్రజాయతే” ఇతి ప్రతిపాదితో యో రథకారః నతస్యాత్ర గ్రహణం. ఋభూజాంత్యేతి మంత్రవర్ణస్య తస్మిన్ సమవే తత్వాత్. సౌధస్య నాఋభవసూక్తస ఇతి మంత్రస్య సౌధస్యన పరత్వాత్. అతః “వ్రాత్యత్తుజాయతే వైశ్యాత్సుధనాచార్య ఏవచ” కారుషశ్చ విజంభుశ్చమైతస్సాత్వతే ఏవచ” ఇతి (మనుస్మృతి) ప్రతిపాదితస్య ఋభు సౌధస్యన సాత్వతాద్యపరనామధేయస్య రథకారజాతివిశేషస్య చాగోవా మంత్రపఠ్యాదితీయాదౌ నాత్ర గ్రహణం.”

దీనియర్థ సారాంశము. మాహిమ్యకరణీపుత్రరథకారులకు ఈ ఆధానప్రకరణములో గ్రహణములేదు. మంత్ర మతనియందు సమన్వయింపదు. అది సౌధస్యనపరమై యున్నది. సుధన్వాచార్యకారుడు విజంభుమైత్ర సాత్వతాఖ్యలచే మను స్మృతియందు నిర్దేశింపబడిన వ్రాత్యవైశ్య పుత్రుని సంతతి వారే సౌధస్యనులు అని చెప్పుటకు ఈ గ్రంథములు. వారికే ఆధానమునందు గ్రహణము. క్రుతిచే సామాన్యపమప్రాప్తి వచ్చు ఫలములలో మంత్రలింగముచే (చాగస్య వపాయామేడ సోమబ్రూహి) భాగమునకులె, క్రుతిచే రథకారసామాన్య ప్రాప్తిరాగా మంత్రలింగముచే రథకారవిశేషుడగు సౌధస్యను డిచ్చట సిద్ధించుచున్నాడు.

వైన నుదాహరింపబడిన నూత్ర, భావ్య, దీపికా, మయూఖమాలికా, స్మృతి, నిఖంటు బలముచే రథకారులరెండు ఆవియు వారిలో సౌధస్యనులను గుఱించి మనుస్మృతిలో చెప్పి యున్నదనియు గతవ్యాసములోనే ఉదాహరించుచుతిని. “సుధన్వా శ్రేష్ఠధానుష్కే త్రిషానా విశ్వకర్మణి.” అని మేదిని. కనుక విశ్వకర్మసంతతివారముని చెప్పుకొను ప్రస్తుతరథకారులు సంకీర్ణులు కారనియు సౌధస్యనులే యనియు తేలుచున్నది. దేవశిల్పి యగు విశ్వకర్మ వ్రాత్యవైశ్యపుత్రు డెట్లంటిరేని, ఇతడు వేలు, దేవశిల్పివేలు. “విశ్వకర్మా సమాప్రాంశోమునిభిరేవ శిల్పివోః” అని మేదిని. ఇందులో చెప్పినమునిభిలే అనగా మునివిశేషుడే ఈసుధస్య యనెడు విశ్వకర్మ. మంత్రద్రవ్యములచే ముని.

న్యాయమాలావ్యాఖ్యకంటే భాట్టదీపికా మయూఖ మాలికలకు ప్రామాణ్య మున్నదని నేను వాదించునట్లునొక మదు. వేద, తదనుమాపన సమర్థస్మృతులు తప్ప తక్కిన గ్రంథములు విమర్శరంగస్థలములేగాని ప్రమాణములుగా నిలువ

జాలవని నాకు తెలుసును. మయూఖమాలికాకారుడు చూపిన స్మృతి మంత్రలింగ సమన్వయమే. ఇచ్చట ప్రమాణత్యేన గ్రహింపబడినది.

అయ్యా, సౌధస్యమును అధికృతుడు కానిండు. సంకీర్ణునికంటే వేలుకానిండు. తక్షణ్యపరపర్యాయమే అతడని యెట్లు సిద్ధించును? అని యంటిరేని, పరిశేషన్యాయముచే సిద్ధించును. అంటిరేనాడు. మంత్రలింగముగూడ గలదు. “నేమింతవైననుధ్యం” తప్తవర్ధకి. అని సాయనభాష్యము. నేమిం నయంతి ఋభవోయథా. అను మంత్రములో ఋభుశబ్ద వాచ్యులకు చెప్పిన నేమింయన లింగమే ఈ తప్తకు (వర్ధకి) ఉన్నది.

ఇంతకంటే స్వప్నముగా ఇంకొకఋక్తునందు

“శ్రేష్ఠాచనాచమనాద్యాకరేతి

కనీయాం శ్రీస్మృత్యావామేత్యాహ||

కనీష్ఠాచనాచమనస్కరేతి

త్యప్తఋభవస్తప్తనయద్వయోహ||”

సాయనభాష్యనుసారముగా దీనియర్థము. “మీలో (ఋభువులలో) పెద్దవాడు ఒకచమనము రెండుచేసెద మనెను. రెండవవాడు మూడుచేసెద మనెను. మూడవవాడు నాలుగుచేసెద మనెను. ఓ ఋభువులూ ఈ విమాలు విమలండ్రి త్వప్త పూజించెను.” ఈ త్వప్తపదము తక్షపర్యాయరథకారుని యందు కలనామమై వర్తించుచున్నదిగా! ఏకకులప్రత్యయ ముచే స్వర్ణకార లోహకార వర్ధకులు మువ్వురు అన్న దమ్యులగు ఋభువులయొక్క సంతతివారని యనుమానింపవలె యున్నది. అదికాలమున వారందఱు రథకారపదవాచ్యులే యైనను కొంతకాలమునకు పిమ్మట శిల్పాంతరాక్రయణముచే వారిలో రెండుకుటుంబములవారిపేరులు మారినవి. అయినను రథకారశబ్దము యోగరూఢిచే వర్ధకిని రూఢిచే సామాన్య ముగా మువ్వురిని చెప్పును. మామిత్రులుగూడ అమవ్యురిని సజాతీయులనుగా ఒప్పుకొనినట్లున్నదిగాని వారందఱు సంకీర్ణులనియే అతినివాదము.

ఈ సౌధస్యములు ఉపలభ్యమస్మృతి పాతానుసార ముగా వ్రాత్యవైశ్యవంశ్యులని అంగీకరించి మాటలాడితినిగాని వస్తుతః వారు వ్రాత్యవ్రాహ్మణవంశ్యులే యగుదురు. సుధస్య వ్రాత్యవ్రాహ్మణపుత్రుడే. స్మృతిలో విప్రాత్ అను దానికి బదులుగా వైశ్యాత్ అను ప్రాచీనవ్రాత పారపాటుపడి యుండవచ్చును. భూర్జకంటకుని చెప్పుటలో వైశ్యాత్ అను దానికి బదులు విప్రాత్ అని పడినది. వ్రాత్యత్వము సంకీర్ణ త్వసమానము గనుక ఎచ్చుజాతికే కర్మత్యాగమునందు అధిక దోషము తలపించును. కనుక వైశ్యోపక్రమముగా వ్రాత్యులను పఠింపవచ్చును.

విశ్వవ్రాహ్మణులు అను తజ్జాతిగతరూఢి ఇందుకు తోడ్పడుచున్నది. వీరి కూటస్థుడగు సుధస్య అంగీకరణమే వైదిక ప్రసిద్ధి గలదు. త్వప్తవిశ్వకర్మపరపర్యాయ డగు ఇతని యొక్క తండ్రిపేరు భువనుడు. ఈ విశ్వకర్మయే ప్రసిద్ధప్రక చర్చియైన దౌవ్యంతియగు భరతునకు ఆచార్యుడే సామ్రాజ్యాభిషేకమును నడిపించెనని విశ్వకర్మవ్రాహ్మణములో చెప్పబడి యున్నది. సుధస్య అంగీకరణమే విషయమును “పునర్యేచక్రకః పితరాయువానా” అను ఋక్తుయొక్క భాష్యములో సాయనాచార్యులవాడు అంగీకరించి యున్నారు. వస్తుత్య ప్రకటనమునకు గాను ఈ విషయమును వ్రాసితిని గాని మాప్ర కృతవాదోపయోగమునకు వ్రాయలేదు. ఈ విషయమును కని పెట్టిన వేదవేది శివరస్యామి విశేషముగా పర్యుదాసము చేయుకాలమున “నవ్రాహ్మణః” అని చెప్పక జాబిబిదీనినాడు.

ప్రకృతము ననుసరించెదను. సుధస్యపర్యాయములలో పడిన ఆచార్యపదమును ప్రస్తుత విశ్వకర్మలు తమ నామాంత ములందు చేర్చుకొనుట కూడ వీరే సౌధస్యనులని యూహించుటకు తోడ్పడుచున్నది. ఆసరిపదము ఆచార్యపద తద్యవము. కంసాలిపదము కారుషపద తద్యవము. వ్రాత్యహుట్యప్రాప్త దోషము ప్రాయశ్చిత్తియము గనుక అది సుధస్యచేతనే ప్రత్యా శితమైయుండుట సంభవము గనుక తన్మాత్రముగా గాకపోయి నను వీరు త్రైవర్ణిక ప్రతిష్ఠితశిల్పపటివిత్యము పరంపరగా వచ్చుచుండుటచే త్రైవర్ణికులలో నుండి చ్యుతులైరి. జాత్యా శూద్రులు గారు. కనుక వీరిని శివరస్యామి అత్రైవర్ణికులు అశూద్రులు అనుచున్నాడు. నూత్రకారుడగు శైమినిమ హర్షి మాత్రము “శూద్రస్య ప్రతిష్ఠిత్యాత్” అను పదమును ఉభయవిధ రథకార సామాన్య పదముగా నుపయోగించినందున సౌధస్యనులనుగూడ అతడు శూద్రులను గానే తలంచుచున్నాడు. పఠంజలిగూడ ఆ అభిప్రాయమునే

కలిగి “త్యాయస్కారం” అనునదాహరణము నిమిషమున్నాడు. ఉభయలుగూడ పరంపరాగతకర్మశూద్రులను జాతీశూద్రుల లోనే పరిగణించినవారైరి. ఏడుతరములు వరుసగా నిషిద్ధ కర్మాచరణము చేసినవారు తత్కర్మానుగుణవర్ణత్యమును సొందు దురని చెప్ప గౌతమధర్మసూత్రము వీరి నిర్దేశిని బలపఱచుచు న్నది. శకయవం అను నుదాహరణము నొకటినిగూడ పఠంజలి ముని అనిరవసితహ ద్రులకు ద్వంద్వయునం దిచ్చుచున్నాడు. వారిలో యవనులు తురకలు అని మామిత్రునియర్థము. అతని లక్ష్యములోనున్న ఈతురకలు పఠంజలికాలమునకు లేనేలేదు. మహమ్మదు మొన్న మొన్నటివాడు. మధ్య ఆసియాలోనున్న తురుష్కులను అమహమ్మదీయులనే పూర్వకాలమున యవను లుగా వాదినారనుటకూడ సరిగాదు యవనులు ఆనగా గ్రీకులు. వారు ఆర్యశూద్రులులే. వైదికకర్మలోపముచే భరతఖండస్థ ఆర్యులదృష్టియందు శూద్రులైరి.

ఈ మనుస్మృతిశ్లోకములను గమనింపుడు.

“శనక్తేస్తు క్రియాలోపాదిమాః శూద్రీయజాతయః, వృషలత్వంగతాలోకే బ్రాహ్మణ్యా దర్శనేనచ, పాండకా శ్శిష్టద్రవిణాః కాంభోజా యవనాశ్చకాః, పారదాః పహ్లావాశ్చినాః కిరాతారదాః ఖశాః.”

దీనిలో శకయవనులు శూద్రీయత్వమునుండి శూద్రత్వ మును సొందినవారుగా చెప్పబడిరి.

ఇప్పుడు క్రియాలోపముచేగాని క్రియావైగుణ్యముచే గాని చ్యుతులైన త్రైవర్ణికులు ప్రాచీనసమయాచార్యవర్ణాప కాచార్యపురుషులచే శూద్రులుగానే పరిగణింపబడుచుండి రని తేలిినది. ఫలిత మేమనగా తక్షసంకీర్ణుడుగాడు. కర్మవైగుణ్య ముచే త్రైవర్ణికులలోనుండి చ్యుతుడై శివరస్యామిమతమునందు కాకపోయినను బహ్మచార్యమతానుసారముగా శూద్రత్వమును సొందిన సౌధస్యనుడే. తక్షచే అయస్కారుడు వ్యాఖ్యాతుడు. శకయవనుల త్రైవర్ణికత్వమర్థి శూద్రత్వములకు క్రియాలోపము నిమిత్తము. కనుక తక్షాయస్కార శకయవనుల సంగ్రహమునకై పాణినిసూత్రములోని శూద్రశబ్దమునకు త్రైవర్ణి కేతరార్థమునై భాష్యానుక్రమము చెప్ప నక్కఱలేదు. (సశేషము).

గుర్బరాఅలరులు

3 వ తేదీ విచారణవివరములు

22 మంది మహమ్మదీయులు స్వర్ణబసప్ప గుడిలో బం దిపోటుచేసి దొమ్మిచేసి మైలపరచిరనియు ఒక శిలావిగ్రహ మును రెండు తివాడులను ఒక శాలువను రెండుగంటలను స్థిరప పరించిననియు వానిలో ఒకగంటయును కాలవయసు దొరికె ననియును ఫిర్యాదులు తెలిపి వానినిదాఖలుచేసిరి. వైజాముపాతీ సు యినస్వేక్షరు వాజూలైమిచ్చెను.

“పోలీసుస్టేషను కె దుట నున్న క సా యి నా రి యింటి వీధి వ సారా కె దుట మొహరం 12 వ రోజున బాజాలువాయింది. అంతట మహమ్మదీయులు రెండు వైపులనుండిచ్చి గుంపుగాచేరి పార్వతీష్ఠయింటి వసారాను పీకివేసిరి. తరువాత కాంచన బసవప్పగుడికేగి విగ్రహమును ప గులగొట్టిరి. ఒకస్వర్ణ కారుని యింటిదుట నొకగంటయును కా లవయసు దొరికెను. ఆగష్టు 21 తేదీని 15 గురిని 28 వ తేదీని తక్కిన 7 గురిని అరెస్టుచేసిరి” అని యినస్వేక్షరు తెలిపెను.

పిమ్మట దేవాలయధర్మకర్త సాత్వమిచ్చెను. “క్రావణ పూర్ణిమ (14 వ తేదీ) రాత్రి నేను బసవప్పగుడిలో నుంటిని. ఒకరువచ్చి వ్రాజచేసివెళ్ళ గానే బాజాలవచ్చుచు వినబడినవెంటనే మహమ్మదీయులు గుంపుగా ప్రాకారపు వీధిగుమ్మము కడకువచ్చిరి. ఇచ్చట తలుపులు బిగింపబడి యుండుటచే వెనుక ప్రక్కకుపోయిరి. కొందరు గోడదాటివచ్చి పెరటి తలుపుతీయగా గుంపు లోనవారబడిన. నేను దేవాలయమున దూరి తలుపు బిగించితినిగాని గంపువారు తలుపులను పగుల గొట్టి లోనవారబడి నన్ను లాగుకొనిపోయి కొట్టిరి అని సాక్షిచెప్పి గాయములనుచూపెను. తలమీద 2 చదరపు అంగ శముల పట్టీఉన్నది. చేయిరిగినది. నన్ను వారుకొట్టగా నేను స్మృతితప్పి పడిపోతిని. మరి నాలుగుగంటలవరకు నాకు తెలివి రాలేదు. అప్పుడచ్చట నెవ్వరునులేరు. వసారాను విరుగగొట్టిరి. విగ్రహమును పగులగొట్టిరి. రెండు తివాడులు ఒకశాలువరెండు గంటలు ఒక తెల్లడప్పటి మున్నగువాని నెత్తుకొనిపోయి రని చెప్పెను.

(ఆ. ప్రె.)

గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘము

ఈ క్రిందివిషయముల నాలోచించుటకుగాను గుంటూరు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘ కార్యనిర్వాహక సభయొకటి యీనెల 9 వ తేదీ మంగళవారమునాడు పగలు 1 గంటకు లెనాల్సిలో జాతీయవిద్యాలయభవనములో జరుగును. సభ్యులెల్లరును తప్పక దయచేయప్రార్థితులు.

విషయములు

1 దేశభావనల ఆగస్టు నెల నివేదికము. 2 నారి జ్వాలె ఆగస్టు నెలల ఖర్చుల బిల్లు. 3 పాతలెక్కల బాపతు పాకీల వనూలు. 4 ఇతరవిషయములు.

వ|| ము|| ప్రసాదరావు, కార్యదర్శి.

రాజమహేంద్రవరంతాలుకాబోర్డు

(స్వకీయ విలేఖరి)

ఆగస్టు 31:— రాజమహేంద్రవరం తాలుకాలో నిడివరకున్న సర్కిలులను మార్చవలెనని క్రియంత సంబూరి జగ్గ రాజు గారు పొందించిరి. ఆదివయము ఒక ఉపసంఘమునకు రిఫరచేయడమైనది. ఆయంపసంఘమువారు 30-వ తేదీనక లిసికొని ఇదివర కున్న 4 సర్కిలులను 6 సర్కిలులుగా మార్చినని తెలియుచున్నది.

“చిత్తూరునుండి పంపిననూలు”

ఈ తేదీవరకు కోటానూలు పంపినవారు సాంఘికులు 22 మందిని సాంఘి కేటరులు 18 మందిని వెరసి 40 గురున్న యిదిగాక చిత్తూరునుండి 40 కులములు నూలుపంపినవారి క్రింద నున్న ఈలాగు 38 గురు పంపియున్నారు.

మొత్తమువై 67000 గజముల నూలు పంపియున్నారు. చిత్తూరుపురమునుండి మూడు ఒక్కడజ్జముది తమ కోటాను పంపజరిపియుండియు పై పంపిననూలులో చిత్తూరునుండి పంపిన వారికొకరే. తదితరులందరు తమకోటాను మరునెలలో తప్పక పంపులాగు వాగ్దాన మొనర్చియున్నారు.

క్రియంతులు సి. రాజగోపాలాచార్యులు సి. చొరస్వామి అయ్యంగారువార్లు తమకోటా పంపనందులకు చింతించుతూ వుత్తరములు వ్రాసియున్నారు. మరునెలలో వీరు తప్పక పంపుదురు. చిత్తూరువారు కూడా మరునెలలో మూడు అర డజ్జకు తగ్గక నూలుపంపుదురు. కొన్ని తాలూకాలందు జిల్లా కాంగ్రెసుకమిటీ ఎన్నికలు ఇంకను జరుగలేదు.

తిరుపతి మునిసిపల్ చెక్కిక్ మరీ అరడజ్జ వక్కిల్లు వీరలు పోయినవారం కోటా పంపినవారిలో చేరియున్నారు.

అందరున్నూ (సాంఘికులు తదితరులు సహా) తమ కోటాలను పంపుదురని నమ్ముచున్నాను.

క. రాజగోపాలాచారి.

కార్యదర్శి, తిరుపతి.

చెన్నపురి బజారుధరలు

సెప్టెంబరు నెల 4-వ తేదీ గురువారము

(1) ఖాన్దములు

వనియాల కా 1.5	ర 80.0-0	మొత్తము 42.0-0 ముద
రియ్యము బస్తా		మొత్తము వరి
మనుమ తెనాలి	ర 48 గలది	ర 14.0-0 14.8-0
నెల్లూరి	ర 16.8-0	17.0-0
శిల్పి	ర 16.8-0	17.0-0
రాగులు కా. 164 బస్తా 1.5	ర 8.12-0	9.0-0
నత్తులు	ర 20.0-0	22.0-0

(2) పప్పు ఖాన్దములు

కందులు బస్తా 1.5	ర 205	ర 11.0-0 ర 12.0-0
నెనగలు	ర 12.4-0	12.8-0
నెనలు	ర 12.12-0	13.0-0
మినుములు	ర 13.0-0	15.4-0
ఉలము	ర 9.4-0	11.4-0

(3) నూనె వస్తువులు

నత్తులు నూనె కా 1.5	ర 170.0-0	175.0-0
నెయ్యము 1.5	ర 14.0-0	26.0-0
కొండాపురం శేరునెనగవత్తుకా 1.5	ర 60.0-0	62.0-0
యిలక (ప్రతేకము)	ర 55.0-0	58.0-0
శేరునెనగనూనె గానుగ కా 1.5	ర 148 మి.కా.నూనె 186	
అమడము నూనె కా 1.5	ర 190.0-0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాడవకుపు కా 1.5	ర 205.0-0	210.0-0
కూరకుపు	ర 140.0-0	160.0-0
మిరకాచాడ(గుంటూరు)కా 1.5	ర 105.0-0	140.0-0
గుంటూరుపాడకట్టు సీలిమందు మునుగు 1.5	ర 45, 50	
కాళవానీ పాడకట్టు	ర 60, 70	
తెలుము కా 1.5	ర 85.0-0	90.0-0
చింతమండు కా 1.5	ర 80.0-0	92.0-0

(5) ఇనుము

బట్టారఖంకా 1.5	ర 82.0-0	82.8-0
చడరం	ర 82.0-0	86.0-0
రత్తండు	ర 82.0-0	86.0-0

(6) లోహములు

నెండ్లి 100 కులంబ	ర 78.0-0	81.12-0
బంగారము, తులము 1.5	ర 24.2-0	24.10-0
నకరను 1.5		15.6-0
ఇత్తడి కా 1.5	ర 265.0-0	270.0-0
రాసి డిటా	ర 800.0-08	805.0-0
అస్కా చక్కెర బ 1.5	ర 40.4-0	40.8-0

(7) రంగులు అలివరైన

అత్తకప్పుడు	30 డిగ్రీలు	ర 78.0-0
పొట్టి కప్పుడు	డిటా	ర
సింహం	డిటా	ర
గుర్రం	డిటా	ర

(8) దూది

కొండా నెట్టు బారవ 1.5	ర 820.0-0	
-----------------------	-----------	--

(9) నూలు

కోయిలుత్తూరు నెం 10 1/2 పెట్టె 1.5	ర 9.12-0	
మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1.5	ర 8.7-0	
పుల్లూరు యెనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1.5	ర 8.12-0	
అమామదాబాదు నెం 12 1/2 పెట్టె 1.5	ర 9.8-0	
డిటా నెం 14 డిటా	ర 10.2-0	
పోలూపురు నెం 20	ర 12.8-0	
బావాన్ నెం 20	ర 12.4-0	
,, ,, 40	ర 15.18-0	
గోకాకు నెం 12 1/2	ర 8.18-0	
వద్వాన్ నెం 24 1/2	ర 12.4-0	

కలరామాత్రలు

డబ్బి 1.5 12 మాత్రలు నెల రూ 0.8-0.
కలరా వైద్యులెనే ఒకదిధమైన అంటుబాధ్యము.
కలరా కలిగిన వంటనే మందును తినుట అవశ్యకము.
అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు - బొంబాయి

పానుగంటి లక్ష్మీ నరసింహారావు పంతులు గారి

పుస్తక

రాజములు

మొదటిభాగము 2-0-0

మూడవభాగము 1-8-0

రెండవభాగము 2-0-0

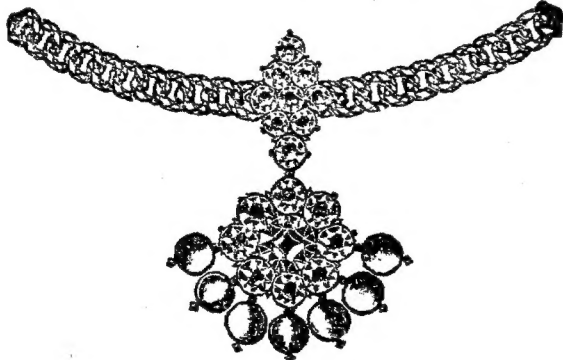
నాల్గవభాగము 1-12-0

1 కళ్యాణరాఘవము - 0.8-0	6 కంఠాధరణము - 1.0-0	11 పూర్ణిమ - 1.0-0
2 పాదుకా పట్టాభిషేకము - 1.4-0	7 హాస్యవల్లరి - 0.12-0	12 సారంగధర - 0.8-0
3 వనవాస రాఘవము - 0.12-0	8 నర్మదా పురుషత్వీయము - 0.12-0	13 బుద్ధబోధకుడు - 1.0-0
4 విజయరాఘవము - 1.0-0	9 విప్రహరాయణ - 0.12-0	14 ప్రకోపవ్యాసములు - 1.4-0
5 వృద్ధినివాహము - 0.8-0	10 రాధాకృష్ణ - 0.12-0	15 సరస్వతి - 1.0-0

వలయువారు—

పానుగంటి రాజారావు, పిఠాపురం

కళ్యాణరాగు కోరువారికి పంపబడును
గోదావరిజిల్లా అని వ్రాయవలెను.

నమ్మకమును క్రొత్తమాదిరి నగలుదొరకు స్థానము

ది ఆంధ్రా జ్యాయలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెనీ.

హెడ్డాఫీసు, బెజవాడ. వ్రాంచి 51, వైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

మావద్దను అనేకరకములు క్రొత్తమాదిరి గాజులు, మెడగొల్లులు, కానుమలలు అడ్డగ వైకలు మొదలగు బంగారు నగలున్ను నవరత్నములు వేసిన అనేకమాదిరలు అడ్డగలు, జడెల్లలు, నాగరములు, ఉంగరములు, చంపనరములు, పతకములు, మొదలగునవన్ని చెండి రైలు కూజాలు, టుఫ్లుగు, వేలాగిన్నెలు, కాపిపెట్టు మొదలగు పాత్రసామానులున్ను అనేకరకములు కాళ్ళుగొలుసులు, మొదలగు అన్నివస్తువులు యెప్పుడున్నదముగా యుండును. కాను బంగార మునకున్ను చాదివేండికిన్ని రత్నములు మొదలగునాటికి గారంటి యివ్వబడును.

నచ్చనివి వాపసు తీసుకొనబడును.

ప్రాప్తి:— కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి,

శనగపాటి కోటయ్య అండు బ్రదరు,

ఆంధ్ర తాంజనము

నూతనయంత్రములు

నూతనపరికరములు

సరస్వతీపవర్ వైస్ రాజమండ్రి

తెలుగు—నాగరి—అరవము—ఇంగ్లీషు—లో గ్రంథములు మొదలగునవి ముద్రింపబడును.

తెలుగుపాఠములు

రసీదు బుక్కులు

పలురంగుల వాల్ పేపర్లు

కవర్లు

శుభలేఖలు

చక్కగా

క్యాపబుక్కులు

ఆఫ్టోనుబ్లాకులు

ముద్రింపబడును.

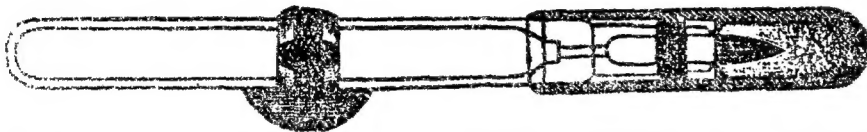
1493

గ్రంథములలోని కుషయ క్రములగు బొమ్మలు అనగా ఎన్ గ్రేవింగుపనులు చక్కగా తయారుచేయబడును.

సెల్ ఫోన్

"ఆ గేట్"

ఫ్రంట్ వేనా

పోల్ లెన్ పేన్ ప్రకటనమునందు, సూతనాథ్ అని చెప్పినది ఈ "ఆ గేట్" కలము, అమెరికా అక్టోబరు, మొదల 30 ఖండములలో వివిధగా వ్యాపించియున్నది. ఇప్పుడప్పుడు మన హిందూజాతమునందు కూడ మిక్కిలిమీమాగా జనాదరణ పొందుచున్నది.

సాధారణముయిన "ఆ గేట్" కలము

2957

మామాటగా ఈవయోగింపబడు ఉత్పాదక బయట "ఆ గేట్" గాజుపాతీ నువయోగింపబడు యద్దురిమను సూత్ర విభావము, ఒకటూరి పిరాలో ముంపినయెడల అందు నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును. (2957వ మొలూపూరు విల్లిరియా డిపో, మదరాసు.

ఉన్నాదసహస్రము

వెట్టికివేయివిధములు.

లోకానుభవమును దెలుపు వేయివిధములు

విద్యార్థులు, పుస్తకవర్తకులు, గ్రంథాలయమువారు, పతశాలయములవారు, వారు వీరసేల యెల్లవారును చెప్పింపు కొనడైన గ్రంథము. వెల పొంతుకర్పలతో యాడ రు.0-12-0

క్రొత్తపల్లి సూర్యరావు,

39 హరిసుగోడ్డు, పుదుచ్చేరి, చెన్నపురము.

మూలశంకకులైలము

వెల డబ్బీ 1-కి రూ. 0-12-0

మూలశంకవలన అసనము దగ్గర చర్మము లావువారి క్రమముగ చిన్నచిన్న మొలలు ఏర్పడును. ఇది వైశ్యకోశపు మండత వలన (Torpil liver), గలుగును. అతికాక, బడలిక, విశేష కాలము ఒకచోట కూర్చుండుట, మలారోగము వలన బహిరేళమునకు పోయినపుడును ఇతర సమయములందును రక్తముపడును దీనివలన బాదపడువారు కారము, అన మొదలగు పదార్థములను తగ్గించి తినుటయు. విరేచన సాధకములగు హాగాయల తినుటయు యుక్తము. ఈ తైలమును మొలలవైరాచిన బాధ వెంటనేపోయి రక్తముపడుట మానును. జాలాలీ మాత్రలవలన క్షయిరేచన మగును. ఈ రెండు మందులను విడువక కొంతకాలము వాడిన మూలశంక రోగము తగ్గవలదు. అమ్మజాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.

నాణ్యమైన బనీనులు

ఈ దిగువ నుదహరించిన మిల్లులో తయారగుచున్న బనీనులు, హిందూదేశపుమిల్లు ను బలొననున్న, ఖద్దరు నూలులో నున్న, హిందువుల పరిశ్రమచేతనున్న, సకలమైనపట్టు, పున్నె, ప్రత్తి, వగైరాధారముతోనూ తయారుచేయబడి, బహుధరప మైనధరలకు. భాగ్యవంతులకు, బీదసాదలకు, పిలుగా యుండే లాగుననూ, విదేశపు ధరలకంటె పిలైనంత చౌకగా యేర్పాలు చేసి విక్రయించుచున్నాము.

వర్తకులకు (హోలుకేలు) మొత్తపు బేరమునకు, కంట్రాక్టులకు చాలా వ్యాపారపిల్ల కల్పజేసివాము గనుక ధరలు తెలియగోరినవారు యాక్రింది విలాసమునకు వ్రాసినయెడల చార్జీ లేకుండా ఖరీదులపట్టీ పంపెదము. కాంపిలు బనీనులు ప్యాకెట్టు ౧ కి ఖరీదు, రు 6.0-0

మానేజరు:— ఆంధ్రహోజీరీమిల్సు,

(1458)

తెజవాడ, దక్షిణాంధ్రము.

పురమాషీ పనులు పోకరపనులు చేయునట్టి వారెవరో బాగుగా విచారించి

1842

మొదట తెలిసికొనుడు.

బహుమానము నిచ్చుగిన్నెలు, పందెపు లోటాలు ఎట్టి మాదిరిలో వ్రేనను ఆర్థరిచ్చిన సకాలములో తృప్తికరముగా తయారు చేసి యిచ్చెదము సీమవెండికి నవరం బంగారుకు పూచీనిచ్చెదము. రు. 10 ఎత్తు మొదలకొన రు. 25 ఎత్తువరకు ఒకరూపాయ ఎత్తునకు 1-12-0, చొప్పునను అంతకుపైన ఒకరూపాయ ఎత్తు 1-8-0 చొప్పున విక్రయించెదము

(2)

ఉర్దుడి రామయ్య కెట్టి, గురుస్వామి కెట్టి, కంపెనీ నగలవర్తకులు 25, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు

వెలస్వల్పము! ఫలమత్యధికము!! ప్రతియొక్కరుతప్పక వాడతగినది!!

పాశ్చాత్య వైద్యవేదమునందు వారి లోకానుభవకరమైన కస్తూరిమాత్రము:—ఈ దివ్యవృక్షము మిక్కిలి విలువగలకస్తూరి, కుంకుమపువ్వు, పచ్చకర్పూరము, అమూల్యమైన వనమాలికలుచేర్చి తయారుచేయబడినది. ఇంత విలువగల ఔషధములేదవారు మొదలు భాగ్యవంతులు వరకు కష్టములేక కొనుటకై 250-300 మాత్రలు గల బుడి 1-కి ధృ 0-4-0 కే యివ్వబడుచున్నది, 6 బు 1-4-0. పా.కింగు. పోస్టుబిళ్ళవేరు. బిడ్డలు మొదలు పెద్దవరకు సాధారణమైన వ్యాధులన్నిటికి అనుపానభేదములతో వాడవలెను. ఇవిగాక ఈ దిగువ తెలుపబడినది అత్యద్భుతమగు గుణమిచ్చును.

వృక్షరాజుసాయనము:—బలహీనత, రక్తములేనివారు, నిశ్శక్తులు, జ్ఞాపకశక్తిలేనివారు, అతి కాకముదలగు వ్యాధులు కలవారి కిదిరామబాణముగలది. వైద్యాధులను కుదుర్చుటయేగాక మంచిన కృత్తిని, అద్భుతమైన ధాతువృద్ధినికలిగించును.

మహాభృంగములకైలము:—కండ్లమంట, నిద్రలేమి, మనస్సుకు వ్యాకులము, విరుపని (తలనొప్పి) మొదలు పనిచేయకుండుట మొదలగు శిశో, నేత్రరోగములను తప్పక కుదుర్చును. 0-8-0

వ్యవసారిహారీ:—ఎట్టిరక్తము తీట, పొడ, ఎంతకాలము నుండియున్నను మూడుపూటలలో మాడిపోవును. 0-4-0

కారికేభాంజనము:—కండ్లలో ఎఱుపు, నీర్లు కారుట, మనక గాయండుట, కండ్లనొప్పి, కండ్లమంట మొదలగునవి మాచుగను 0-8-0

మా ఔషధములన్నియు ధరస్వల్పము, ఫలమధికము. దీనినిజూప ఒకసారి మా ఔషధములు కొనినవారికే తెలియును.

పాశ్చాత్య వైద్యవేదమునందు, వైద్యకాలాధికారి, ప్రధానవైద్యులు.

శ్రీ సీతారామవైద్యశాల, మైసూరు.

(594)